

Linas Deimantavičius

Akimirka

Linus Deimantavičius

Akimirka

Romanas



Kaunas

UDK 888.2-3
De-115

ISBN 9955-532-58-0

© Linas Deimantavičius, 2006

I

Dabar, kai laiko man liko visai nedaug, jaučiu ne tik atsėlinančią mirtį, bet dar kažką. Jis niekada nevēluoja. Paskutiniu metu jis pasirodo visada, vos tik aš užmerkiu akis – netgi ne sapne. Tik užsimerkiu ir atsiduriu ant juodo kelio. Aplink tamsa ir kraupi tylą. Ir staiga tolumoje – šviesa. Tiksliau šviesos. Automobilio šviesos. Jis šnypšdamas atvažiuoja tiesiai į mane. O aš net negaliu pajudėti iš vietos. Kai privažiuoja visai arti, matau, kad tai – didelė, juoda, tamsiais, nepermatomais stiklais mašina. Ji sustoja šalia manęs. Nematau, kas yra jos viduje, bet nujaučiu... Kažkokia beprotiška jėga verčia mane atidaryti mašinos duris. Bet tai padaryti bijau, šurpas krečia mane, kai pagalvoju apie tą, kuris tūno ten, viduje. Juodas ir tamsus, kaip ir ta mašina. Jis, toli gražu, man ne draugas ir net ne žmogus ir atvažiavo pas mane ne tam, kad pradžiugintų... Mane varstantis siaubas toks didelis, kad leidžiuosi bėgti. Bet iš tikrųjų tai padaryti man nesiseka, nors ir stengiuosi iš paskutiniųjų – man trūksta oro, aš dūstu, bėgti taip sunku, lyg kojos būtų sukaustytos grandinėmis. O asfaltas minkštas ir klampus kaip molis. Ir išsukti iš kelio negaliu – mano kojos, kaip užkerėtos, neklauso manęs. Aš vos judu, visas išpiltas prakaito, širdies dūžiai drasko krūtinę... Pamažu netenku jėgų, o automobilis grėsmingai važiuoja iš paskos. Lėtai. Neskuba. Juda lėtai kaip ir aš. Tarsi mėgaujasi mano baime ir silpnumu... žingsnis, dar vienas ir aš krentu... tada viskas išnyksta. Bet žinau – tik trumpam... Žinau, kas vairuoja tą mašiną ir kur mane nori nuvežti... Nuveš, kai nepajėgsiu atmerkti akių...

1.

...Kaip jis atsirado mano kameroje, aš nemačiau. Tiesiog pajutau, kad kažkas yra šalia. Kažkas tūnojo man už nugaros. Pakilęs nuo gulto atsisukau ir išvydau jį...

Man nereikėjo spėlioti, kas tai... Viskas tapo labai aišku, kai jis užsirūkė. Išsitraukė cigaretę, įsikišo ją tarp lūpų ir ėmė rūkyti... Nepastebėjau, kad būtų pasinaudojęs degtukais ar žiebtuvėliu. Cigaretė jo lūpose užsidegė pati, dūmai pasklido po visą kamera, ir aš ilgai dar jaučiau tą šlykštų kvapą, net ir po to, kai nekviestas svečias išnyko.

Atrodė jis nepriekaištingai: juodu žvilgančiu kostiumu, baltais marškiniais, rūpestingai parištu kaklaraiščiu. Batai tviskančios. Tamsūs, blizgantys plaukai idealiai sušukuoti į viršų. Veidas, nors ir atrodė nejaunai, buvo be jokių raukšlių, oda lygi, švariai nuskusta. Galima būtų sakyti, normalus veidas, bet... Kažkas jame buvo ciniška, atgrasu...

Sėdėjo ant kėdės, atsainiai užmetęs koją ant kojos ir rūkė nekubėdamas, lėtai įtraukdamas dūmus ir išpūsdamas lėtai, lėtai. Mėgavosi mano sumišimu ir baime. Ilgai nieko nekalbėjo. Tylėjo ir visą laiką šypsojosi. Ta šypsena buvo nenusakoma, ir žavinti, ir bauginanti vienu metu. Turbūt jam pačiam tai labai patiko: bauginti ir žavėti...

Akys... Geriau buvo nežiūrėti į jas – supratau iš karto. Grėšė išprotėti iš siaubo, žvelgiant į jas. Jos tarsi degė. Nors ir tamsios akys, bet žvilgsnis buvo lyg įkaitę žarijos.

Aš ir stengiausi į jas nežiūrėti, bet tai padaryti buvo labai sunku, nes jis kažkoku būdu priversdavo vėl pakelti akis, vos tik aš jas nuleisdavau. Nors ir labai buvo baisu, bet nusikratyti jo negalėjau, net ir suvokdamas, kad tai tik sapnas. Negalėjau prabusti, net ir labai to norėdamas...

– Štai jau šešiolika metų tu kalėjime, – tyliai tarė jis. Balsas duslus, vos girdimas, bet užtikrintas, pasitikintis savimi. – Ar tai tau patinka? Kaip tu ištveri?.. Žaviuosi tavimi... O juk tai dar ne pa-

baiga... Būsi čia, kol būsi gyvas. Iki pat mirties. Visą likusį gyvenimą... Jeigu tai galima pavadinti gyvenimu...

Atrodė, jis kalba taip tyliai tyčia, kad klausyčiausi įsitempęs iš paskutiniųjų. Taip ir buvo: nuo įtampos, rodės, tuoj plyš galva. Nors jis buvo keli žingsniai nuo manęs, jaučiausi taip, tarsi jis šnabžda man tiesiai į ausį, lyg jo veidas būtų šalia manojo, net jutau jo karštą alsavimą ant savo odos...

Aš jam nieko neatsakiau. Visą laiką tylėjau. Bet jam ir sakyti nieko nereikėjo, nes viską girdėjo ir taip. Skaitė mano mintis.

– Atiduok širdį. – Šiurpūs žodžiai, net ne išgirdau juos, o pajutau, kaip aštrius nagus ant savo krūtinės. – Tavo bėda – tavo širdis. Tai ji dėl visko kalta... Atiduok ją man. Taip, noriu tavo širdies... Nebijok, ne už dyką... Duosiu tau viską, ko panorėsi: laisvę, meilę, turtus, ką tik nori... Išpildysiu visas tavo svajones... Klaus, kaip galima mylėti be širdies?.. Tave mylės, patikėk... O mylėti pačiam... Mylėti... Bet juk tai kvaila ir netgi pražūtinga... Tavo širdis... Tai ji tave išdavė... Ir sudegins galutinai, jeigu atsisakysi mano pasiūlymo... Kaip galima gyventi be širdies?.. Na, ji kaip kūno dalis neišnyks, nebijok. Paimsiu tik tai, kas kenkia tau, neduoda ramybės... Tu pats dėl to nenukentėsi... Paimčiau tą karštį... švytėjimą... Dvasia?.. Na, vadink tai kaip nori... Jeigu sutiksi, kad aš tau padėčiau, tavo gyvenimas pasikeis, galėsi imti iš jo viską, ko tik užsigeisi... Niekas negalės tau sukliudyti... Kokia man iš to nauda?.. Man nusibodo žiūrėti, kaip tu kankiniesi, noriu padėti tau... aišku, – turiu ir savanaudiškų sumetimų, neslėpsiu... galima sakyti – turiu tokią silpnębę – kolekcionuoju karštas širdis... Iš tikrųjų būsiu atviras iki galo ir išduosiu tau paslaptį – tai mano egzistavimo pagrindas... Žmonės atsikrato tuo, kas juos kankina, o man to tik ir reikia... Matai, tai abipusiai naudinga... Be to, už tai dar ir gerai atsilyginu: išpildau svajones... Siūlau ir tau sudaryti tokį sandėrį: tau – gyvenimas, kokio tu trokšti, man – tavo širdis... Patirsi meilę, kokios net nesapnavai... Nežinau, kiek tai truks. Priklausys nuo tavęs paties... Man laikas nesvarbus. Patikėk, jeigu tai bus tik akimirka – tu nesigailėsi.

Nes tai bus akimirka, verta amžinybės.

Tai pasakęs, jis išnyko. O mane užgriuvo beprotiškai gražūs sapnai, kupini šilumos. Kupini meilės ir svaiginančios laimės. . .

Sapnai buvo tokie tikroviški, jaudinantys, jog prabudęs verkiau. . . Mačiau aplink tik sienas, pilkas kameros sienas. . . Ir jaučiau tą kartų, šlykštų cigarečių dūmų kvapą. . . O mintyse aidėjo balsas: „Supūsi gyvas šitame rūsyje, o juk gali ištrūkti. . . tik leisk man padėti tau ir galėsi skristi į savo svajonių pasaulį. . .“

Nepamenu, kad būčiau sutikęs sudaryti tą sandėrį. . . Nepamenu, kad būčiau vėl sapnavęs tamsųjį svečią. . . Pamažu užmiršau tą sapną. Netgi visai išmečiau tai iš galvos.

Bet vėliau buvau priverstas viską prisiminti.

2.

Vėliau įvyko stebuklas. Mane paleido iš kalėjimo. „Paaikškėjo nauji faktai jūsų byloje. – Pasakė man išleisdami. – Daug ką pakeičiantys faktai, įrodantys jūsų nekaltumą. . .“

Tada ir prisiminiau tamsųjį atėjūną. Prisiminiau tai, kas man buvo siūloma. . . Negalėjau patikėti, kad tai gali būti tiesa. Nejaugi tai buvo ne sapnas? Nejaugi aš sudariau tą šėtonišką sandėrį? Kad ir kaip sunku buvo tuo patikėti, bet faktas buvo tikras – aš laisvas. O kas toliau?..

Ėjau lėtai gatve ir buvo neapsakomai baugu. Nors švietė saulė, šiltas vėjas glostė mane, girdėjau paukščių čiulbėjimą. . . Buvo labai keista. . . Gal tai sapnas? Gal tai kažkieno žiaurus pokštas? Eksperimentas?.. Mane paleido, o dabar stebi, žiūri, kaip aš elgsiuos?..

Nežinojau, ką daryti, nežinojau, kur eiti.

Staiga pamačiau, kaip tolumoje kažkas blykstelėjo. Tai buvo automobilio stiklas, pagavęs saulės spindulį. Didelė, juoda mašina skriejo dideliu greičiu tiesiai į mane. Aš sulėtinau žingsnį, pasitraukiau toliau

nuo gatvės, į šaligatvio kraštą. Mašina akimirksniu pralėkė pro mane tolyn gatve. Nespėjau atsisukti, kai išgirdau, kaip sucypė padangos – juodas, ratuotas monstras pavažiavo atbulas atgal ir sustojo prie manęs. Sustingau ir žiūrėjau į jį įsitempęs, pasiruošęs bet kam...

Durelės atsidarė ir aš pamačiau vairuotoją. Plika galva, giliai veide įkritusiomis akimis. Jis kažką šūktelėjo man, bet aš neišgirdau.

– Aimis? – jis paklausė dar kartą. – Ar jūs – ponas Aimis?

Linktelėjau jam. Jis atsikvėpė. Atpažinau jį. Tai buvo mano uošvio vairuotojas.

– Ačiū Dievi. – jis pastebimai apsidžiaugė. – Vos neprasi-lenkėm.

Jis apėjo mašiną, atidarė man duris.

– Turėjau atvažiuoti anksčiau, bet nuleido padangą. Kol pa-keičiau... Sėskit.

Sekundę kitą sudvejojau, bet nebuvo iš ko rinktis.

Automobilio viduje nebuvo karšta, kaip tikėjaisi, o netgi ma-loniai vėsu – kondicionierius dirbo savo darbą.

– Jūsų uošvis liepė parvežti namo. – Pasakė vairuotojas, už-veddamas variklį ir mašina pajudėjo.

„Namo? – pagalvojau aš. – Argi aš turiu namus?“

Bet nieko nepasakiau. Tegul veža.

Eiti man nebuvo kur. Per tą laiką, kol buvau kalėjime, daug kas pasikeitė. Tėvai mirė. Kokių nors artimų draugų ar giminaičių negalėjau prisiminti. Vargu ar kas nors būtų prisiminęs mane. Artimiausi man žmonės buvo mirę, o tiems, kas dar gyvena – aš buvau miręs... Įkalinimo pradžioje mane kas nors dar atsimindavo, atvažiuodavo. Bet galiausiai buvau užmirštas. Tik tėvai nesiliovė manimi tikėję. Niekada nesutiko su tuo, kuo buvau apkaltintas. Niekada nepatikėjo, kad aš buvau žudikas. Ko tik nebandė daryti, bandydami išgelbėti mane. Visos jų pastangos buvo veltui.

Kai jų nebeliko, supratau, kiek daug jie man reiškė. Jų tikėjimas ir viltis įkvėpė man stiprybės. Ir galų gale viskas pasikeitė. Gaila – jie to nesulaukė...

Nors aš ne visiškai teisus buvau, manydamas, kad mane visi užmiršo. kažkas vis dėlto manęs neužmiršo... Neužmiršo ir netgi pasirūpino, kad grįžčiau “namo”. Keista, nes tai – tas, kuris rūpintis dėl manęs turėtų norėti mažiausiai... Atvirksčiai, iš viso pasaulio žmonių didžiausią neapykantą man turėjo jausti būtent jis... Vienturtė jo dukra buvo mirusi, o pagrindinis jos mirties kaltininkas buvau aš... Bent jau taip nusprendė teismas. Todėl nežinojau, kas manęs laukia iš tikrųjų. Galbūt dar vienas teismas?..

Nors ir kamavo bloga nuojauta, bet leidausi vežamas į tą pragarą. Nežinau, kodėl – gal todėl, kad buvau sutrikęs, gal dėl to, kad troškau sužinoti atsakymus į klausimus, kurie man nedavė ramybės. Troškau atskleisti paslaptį. Paslaptį to, kas įvyko prieš šešiolika metų.

Norėjau suprasti, kodėl mirtis nusinešė mano žmoną ir dukrą, pagrobdoma iš manęs viską, ką turėjau brangiausio. Meilę, laimę, laisvę – viską.

Bet kažkas manyje liko ir tas kažkas troško teisybės...

3.

Miestas artėjo. Didelis ir baugus. Mačiau, kaip viskas pasikeitė. Daugiau žmonių, mašinų, spalvų, stiklo, metalo. Bet vis dėlto tai buvo tas pats miestas. Atpažinęs jį būčiau ir užmerkto mis akimis. Iš kvapo, iš garso, iš jo alsavimo. Tai buvo mano miestas, kuriame patyriau viską: meilę ir neapykantą, begalinę laimę ir protu nesuvokiamą siaubą... Ir kai pagaliau sugrižau į jį, manyje grūmėsi prieštaringi jausmai. Lyg ir pasiilgau, bet kartu jaučiau ir kartėlį, baimę, nepasitikėjimą. Ir nors buvo giedra diena, buvo akinančiai šviesu, man buvo liūdna. Užsimerkiau...

... Uošvių namas pasitiko mane toks pat, kokį aš jį ir prisimindavau. Prabangus, šviesus, spindintis iš tolo, didelis, dviejų aukštų mūras su rūpestingai prižiūrėta žalia veja šalia jo – niekas nebuvo pasikeitę, gal tik stogas perdažytas ryškesne spalva ir medžiai

aplink vešlesni... Puikus, mielas, jaukus namas... Bet negeras jausmas persmelkė mane, kai vėl peržengiau šių namų slenkstį... Kadaisė buvau pakliuvęs čia, kaip musė į voro tinklą...

Kai atkeliavau čia pirmą kartą, nepajaučiau nieko blogo, tik truputį jaudinausi, kaip turbūt būna kiekvienam jaunuoliui prieš susipažįstant su savo merginos tėvais... Ir pradžia buvo puiki, man jie visai patiko ir, atrodė, aš jiems taip pat. Tačiau paskui viskas susiklostė liūdnai... Nepaisydamas tragiškos patirties vėl sugrįžau... Manęs čia vėl laukė... Vėl atvykau į voro buveinę...

Bet paties šeimininko nebuvo. Vairuotojas papasakojo man, kad „ponas Konradas išvykęs verslo reikalais ir grįš tik kitą dieną“.

Namuose, kai mes įėjome, buvo kažkokia moteris, kaip vėliau supratau – virėja, kuri buvo man paruošusi pietus. Mane paliko vieną pietauti, prieš tai paaiškinę, kas kur yra: vakarienė – šaldytuve, o poilsiu paruoštas miegamasis. Jie dingo taip greitai, kad net nespėjau nieko paklausti...

Išėjau iš kalėjimo, tačiau ar aš atgavau laisvę? Jaučiau, kaip kažkas režisavo mano gyvenimą. Suvokiau tai, bet nieko nenorėjau keisti. Nusprendžiau laukti. Žinojau, esąs voratinklyje, reikėjo sulaukti tik paties voro...

Buvo keista – iš kur toks pasitikėjimas – palikti mane vieną tuose namuose, lyg nieko nebūtų atsitikę.

Tiesa, tas pasitikėjimas man nebuvo naujiena. Konradas visada buvo garantuotas tuo, ką daro, visada užtikrintas, kad viskas bus taip, kaip jam norisi.

Lėtai, neskubėdamas valgiau, dairydamasis aplink, jaučiausi nemaloniai, lyg slapta stebimas... Paskui, pavalgęs, ilgai sėdėjau prie stalo, buvo labai niūru tūnoti vienam tuose namuose, ne iš karto ryžausi nueiti kur nors... Tik po kurio laiko nusprendžiau užlipti į antrą aukštą, kur buvo miegamasis. Tas pats miegamasis, kur prabėgo ne viena mano vedybinio gyvenimo valanda. Ne iš karto išdrįsau atverti tas duris, o kai padariau tai, ne iš karto ryžausi įeiti ten, ilgai stovėjau tarpduryje ir žvelgiau vidun.

Viskas ten buvo taip pat, kaip tada, prieš šešiolika metų... Niekas nebuvo pakeista: ta pati rausva sienų spalva, raudonos užuolaidos, veidrodis, spinta, lova ir paveikslas virš jos, vaizduojantis ryškiai saulės nutviekstą pievą, sprogstančią daugybės žydinčių gėlių spalvomis, o jos tolumoje vos matomas moters siluetas, ji taip toli ir jos veidas neižvelgiamas... Nors tik pats paveikslo autorius žinojo, kas toji moteris, bet aš visada įsivaizdavau, neabejojau, kas ji... Mane užplūdo tokie stiprūs, ryškūs, draskantys prisiminimai...

Negalėjau ten būti. Ėmė svaigti galva, pasidarė silpna, kojos ėmė linkti... Nuėjau į vonią, nusiprausiau šaltu vandeniu. Paskui nulipau žemyn ir ilgai sėdėjau svetainėje, negalėdamas pajudėti iš vietos. Žiūrėjau pro langą, kaip mėlynu dangumi slenka debesys it tingios pabaisos, drakonai, sukantys ratą apie savo auką. Neskubiai keičiantys formą, atsainūs, nes dar ne metas audrai... Mačiau, kaip tolsta saulė ir pamažu traukiasi šviesa. Kuo labiau temo, tuo darėsi liūdniau...

Kai visai sutemo, ryžausi vėl nueiti į miegamąjį...

Atsiguliau ant lovos. Buvo tylu, girdėjosi tik už lango šlamantys medžiai.

Staiga aiškiai pajutau, kažkieno žvilgsnį. Kažkuria sekundę man net pasirodė – matau veidą, žiūrintį į mane pro lango stiklą... Bet greitai nusprendžiau, kad man vaidenosi, pamaniau, jog neįmanoma, kad kas nors žiūrėtų iš lauko pro antro aukšto langą, nes balkono už jo nebuvo... Užsimerkiau, bet neužmigau visą naktį. Galvojau apie ją... Mano laimę ir kančią...

4.

Leta. Nepamenu tiksliai, kada ją pirmą kartą pamačiau. Tai turbūt mano angelas sargas stengėsi uždengti man akis, tarsi sakydamas: „Nežiūrėk į ją, negalvok apie ją, užmiršk, o jei ne – ji tave pražudys.“ Kažkurį laiką man sekėsi nemąstyti apie ją. Bet tai tęstis ilgai negalėjo – nepasislėpsi nuo savo širdies...

Mes mokėmės vienoje mokykloje. Tik skirtingose klasėse. Baigiantis vasaros atostogoms, prieš einant į paskutinę klasę, pradėjau jausti kažkokį keistą jaudulį. To man niekada nebuvo. Mokyklos aš nemėgau ir niekada nepasiilgdavau. Jaučiau, kad pasiilgau kažko kito, kažko troškau ir nekantravau vėl pamatyti... Kai nuėjau į mokyklą po atostogų, supratau, ko ilgėjausi... Tai buvo ji... Tas jausmas buvo toks stiprus, kokio anksčiau niekad nepatyrčiau. Toks deginantis, plėšiantis ilgesys... Ir kai pagaliau ją išvydau, supratau, kad nuo šiol man nėra nieko svarbesnio pasaulyje. Ir niekada nebus. Aš nugrimzdau į kažkokius kerus. Suvokiau – tai visam gyvenimui. Ir dar ilgiau. Kodėl, klausiau savęs daug kartų, kodėl taip atsitiko? Aš nežinau. Juk aš jos net nepažinojau. Net balso jos nebuvo girdėjęs. Negalėjau žinoti, koks tai žmogus, kaip ji mąsto, kaip ji elgiasi, kas slypi jos viduje. Nieko nežinojau. Tik mačiau ją. Ir to man pakako. Beprotingai taip beatodairiškai dovanoti širdį, bet nieko negalėjau su savimi padaryti. Tiesiog turbūt kartą gyvenime taip atsitinka ir viskas. Širdis iškeliauja. Jaučiau, kad man tai taip stipru, jog niekada to nebepatirsiu dar kartą. Nebejausiu to niekam daugiau, kas beatsitiktų, atidaviau jai savo širdį, be teisės susigražinti... Tarsi nuteisiau pats save visiems laikams... Iki gyvos galvos...

Aprašyti, apibūdinti ją neįmanoma. Ne vieną kartą besiilgėdamas jos bandžiau nupiešti ją. Bet tai buvo man neįvykdoma užduotis. Ir esu tikras, niekas to nebūtų įstengęs, netgi geriausias pasaulio dailinikas. Negalima pakartoti šedevro.

Todėl turbūt būčiau melagis, arba nevykėlis, jeigu bandyčiau apsaakyti ją, nes nėra tokių žodžių, vertų jos. Ji buvo pribloškianti, akiinanti, kaip ryškus šviesos blyksnis... Turėjo kažką ypatingo ne tik išorėje, bet ir viduje. Net ir nepažinodamas jos, jaučiau – ji neįtikėtina, nuostabi asmenybė. Ji turi ne vien tik stulbinantį grožį, bet kažką daug daugiau. Jaučiau joje esant paslaptį, magišką jėgą, kurios traukai atsispirti neįmanoma... Kerinti, stebuklinga būtybė...

Sutikdavau ją pertraukų tarp pamokų metu mokyklos koridoriuose. Ir kaip aš laukdavau tos akimirkos! Skambutis, skelbiantis

pamokos pabaigą, man reikšdavo dar vieną galimybę pamatyti ją. Tiksliau – viltį. Nes, žinoma, ne kiekvieną kartą ją sutikdavau. Jau baigiantis pamokai mano širdis imdavo spurdėti smarkiau. Ir būdavo liūdna, jeigu per pertrauką nepavykdavo jos pamatyti. Bet kai mes susitikdavome, neišdrįsdavau jos užkalbinti, man atrodė ir taip pakako besidominčių ja, nuolat kas nors bandė atkreipti jos dėmesį. Būriai pakvaišusių gerbėjų. Mane tai labai nervino. Todėl ir nediršau susipažinti su ja. Nors daugybę kartų norėjau tai padaryti, nežengiau to žingsnio, nenorėjau būti vienas iš daugelio... Aš mačiau galybę vaikinų atakuojančių ją. O kiek dar buvo tų, apie kuriuos aš nežinojau. Man buvo koktu į tai žiūrėti. O kaip turėjo jaustis ji? „Kaip jie visi įgrysta jai, – galvojau aš, – turbūt ji juos visus niekina – negaliu būti toks pat...“ Be to, nežinojau, ką ji galvoja apie mane. Baisu buvo prarasti viltį. Todėl nieko nedariau, laukiau nežinia ko ir kankinausi...

Ilgą laiką net vardo jos nežinojau. Tik paskutiniams mano mokslo metams įpusėjus, man tai pavyko. Vieną dieną išgirdau, kaip draugė pašaukė ją vardu. Leta... Nuo tada tas vardas man tapo gražiausias pasaulyje...

Ko tik neprikūriau, mąstydamas apie ją... Bet tai ir liko tik svajonėmis. Tiesa, kartkartėmis, rodės, jaučiu kažką jos akyse, kai mūsų žvilgsniai susitikdavo. Kažką ypatingo. Nedidelę kibirkštį. Man regėjos – ji neabejinga man ir duoda ženklą. Bet negalėjau tuo patikėti, abejojau, maniau, gal man tik taip pasirodė...

Laikas bėgo, paskutiniai mano metai mokyklojeėjo į pabaigą, o aš nieko taip ir nepadariau, kad mes susipažintume. Taip metai ir ištirpo – egzaminai, išleistuvės ir viso gero, mokykla...

Vasarą įstojau į universitetą. Užgriuvo studentiški rūpesčiai, atsirado daug naujų pažįstamų žmonių, draugų, naujų įspūdžių, daug kas pasikeitė, bet kažkas liko. Tebesvajojau apie Letą. Neužmiršau jos ir svarbiausia – tikėjau – mano svajonė išsipildys. Svajonės išsipildo. Jeigu to labai trokšti.

Nesilioviau tikėti. Tikėjau, kad vieną dieną mes susitiksimė gatvėje ar kur nors kitur, aš ją būtinai užkalbinsiu...

Įdomu, kad aš dar besimokydamas mokykloje, jeigu labai panorėdavau Leta pamatyti, išėjęs į miestą sutikdavau ją. Ne visada, žinoma, bet dažnai tas mano troškimas išsipildydavo. Neįtikėtina, bet tai – tiesa, eidavau gatve ir galvodavau, kaip trokštu ją matyti, ir netrukus išvydavau ją, ateinančią priešais... Kartais man net būdavo baisu. Baisu, jog ji pagalvos, kad aš sekioju ją... Todėl jau tada supratau – turiu būti atsargus su savo norais, nes jie linkę išsipildyti... Galbūt tai buvo tik sutapimai. Žmonės, kad ir koks bebūtų pasaulis didelis, netgi nenorėdami vis tiek dažnai susitinka... Gal ir mums taip buvo.

Kiekvieną kartą ją sutikus mano širdis sustingdavo iš laimės, tačiau aš taip ir nepasinaudojau nė vienu iš tų susitikimų. Mūsų žvilgsniai susitikdavo... Ir viskas, mes praeidavome. O aš paskui save keikdavau už neryžtingumą ir galvodavau, kad kitą kartą viskas bus kitaip – tegul patirsiu nesėkmę, tegul būsiu atstumtas, bet ne bailys...

5.

Ir tai įvyko. Tiesa, visai ne taip, kaip aš tikėjausi.

Vieną dieną tų pačių metų, kai pradėjau studijuoti, rudenį, ėjau namo po paskaitų. Visą laiką nuo pat ryto dangus buvo apniukęs, kai staiga viskas aplink nušvito. Aš nesustodamas atsigrežiau atgal ir pamačiau saulę: ryškią ir didelę, tokią didelę, kad atrodė ji apima visą dangų... Apakintas to vaizdo, vos neatsitrenkiau į namo kampą, pasitaikiusį mano kelyje. Apėjau jį... ir pamačiau ją.

Priešais mane buvo Leta. Mus skyrė tik keletas metrų – siaura gatvelė. Anapus buvo parkas su tolyn besidriekiančiu taku, ten, jo viduryje, per žingsnį nuo gatvės, stovėjo Leta. Aš stabtelėjau minutėlei, ne iš karto patikėjęs tuo, ką išvydau, nes akyse tebešokčiojo saulės spindesys. Bet netrukus, žvilgsniui išskaidrėjus, neabejojau – tai tikrai ji...

Ji niekur neskubėjo, stovėjo grakščiai sustingusi, nuostabiai graži, apšviesta saulės, spindinti, lyg pati skleistų šviesą... Jos akys buvo užmerktos... Tikriausiai mėgavosi staiga pasirodžiusios saulės

šviesa ir šiluma. Atėjusi iš parko stabtelėjo, užsimerkė tik sekundei kitai, o man būtent tada nusišypsojo laimė išvysti ją. Tai buvo tik akimirka, bet man atrodė, ji nesibaigs niekada.

Ji neišgirdo, nepajuto manęs ir aš galėjau netrukdomas mėgautis tuo vaizdu.

Tos užmerktos akys... Tai buvo taip nuostabu ir magiška... Aplink nebuvo nė vieno žmogaus, tik mes vieni du. Ir aš, užburtas, užmiršau, kad be mūsų pasaulyje dar kas nors egzistuoja. Širdis daužėsi, tarsi sakydama: štai, štai ta akimirka... Ji tuoj, tuoj atsimerks, mūsų žvilgsniai susitiks, prieisiu arčiau ir pasakysiu jai „labas“... Mano kvėpavimas apmirė iš palaimingo jaudulio, tuo pat metu jaučiaus šiek tiek nepatogiai, užklupęs ją tokią užsisvajojusią, bet ryžtingai žengiau žingsnį, dar vieną... Tačiau... taip ir neišvydau jos atmerktų akių, mūsų žvilgsniai nesusitiko...

Pakerėtas vaizdo anapus gatvės, užsimiršau žengiąs į važiuojamąją kelio dalį, tiesiai po mašina, ūmai atlėkusia didžiuliu greičiu. Viskas įvyko labai staigiai, aš net nespėjau tuo momentu suvokti, jog tai mašina. Tik akies krašteliu spėjau pamatyti didžiulio, juodo kalno metalo žvilgesį ir savo paties kreivą atspindį jame, slystantį šalin. Kritau, bloškiamas visa griauinančios jėgos, jusdamas traškančius kaulus, netgi išgirdau pokštelėjimą, lyg tai būtų atsitikę ne man, o kažkam kitam, ir tarsi stebėčiau viską iš šalies. Tas garsas netrukus pavirto nepakeliamu skausmu, tiesa, neilgam – užleisdamas vietą tamsai, kurioje išnyksta viskas...

Atsigavau tik ligoninėje. Skausmo nebebuvo. Jaučiau tik sunkų gipsą ant kojos.

Daktarai man papasakojo, kad nieko labai baisaus neatsitiko: lūžo koja, bet viskas turėtų būti gerai, kaulas suaugęs, galėsiu vaikščioti, tik futbolą galbūt teks užmiršti. Be to, man papasakojo, kad krisdamas susitrenkiau galvą, todėl turėsiu keletą dienų pagulėti ligoninėje. Niekai, turint omeny, kad palindau po mašina. Man iš tikrųjų viskas baigėsi laimingai.

6.

Kitą dieną manęs laukė staigmena.

Po saldaus pietų miego praplėšiau akis ir išvydau... Iš pradžių pamaniau, kad sapnuoju: prie mano lovos stovėjo ji. Leta...

– Labas. – Išgirdau jos balsą. Vos neuždusau iš nuostabos ir netikėtumo. Tai buvo tiesa. Ji atėjo pas mane. Ne aš, o ji surado mane. Jaudulys sukaustė mano liežuvį, ir aš ne iš karto atsakiau į jos pasisveikinimą... Mano svajonė atėjo pas mane. Ji buvo su manimi. Ji žvelgė į mane. Ji šypsojosi man. Dovanodama man šviesą ir šilumą. Kone tirpau iš laimės...

– Kaip tu čia atsiradai? – paklausiau.

– Atėjau aplankyti tavęs... Norėjau sužinoti, kaip tu laikaisi... Kaip tu?... Viskas atrodė taip baisiai...

– „Žuvo“ tiktai futbolas, – pabandžiau nusiųuoti. – O aš gal išgyvensiu... tik koja truputį lūžo...

Ji tik truktelėjo pečiais ir paslaptinai nusišypsojo. Gražiausia šypsena pasaulyje. Kaip ir visa kita. Žvilgsnis... Balsas... Man patiko būti su ja, jausti ją šalia, žiūrėti į ją, klausytis kaip ji kalba...

– Gerai, kad viskas baigėsi taip, – pasakė ji, – galėjo būti blogiau, bent jau taip atrodė... Tas niekšas turės atsakyti už tai, ką padarė...

– Aš pats kaltas... pats palindau po ta mašina... užsižiopsojau į tave... buvai tokia nuostabi...

Ji sutriko tai išgirdusi, nuleido akis žemyn ir aš pastebėjau, kad truputį nuraudo.

– Aš labai džiaugiuosi, kad tu čia. – Pasakiau nieko nelaukdamas. – Tiesą sakant, tai yra nuostabu. Iš tikrųjų seniai svajojau su tavimi susipažinti... Ir tądien pamatęs tave pamaniau – štai tinkamas momentas, bet... – Aš atsidusau. – Vos nemiriau dėl to... Kai išleis iš ligoninės, gal sutiktum nueiti su manimi į kiną ar į teatrą?

Ji nieko man neatsakė, tik vėl nusišypsojo ta kerinčia šypsena. Paskui pamačiusi sunerimusias mano akis nežymiai linktelėjo galva.

– Galbūt, – tarė. – Mėgstu ir teatrą, ir kiną...

Mes dar truputį pasikalbėjome apie šį bei tą, o paskui ji išėjo, nes pas mane atėjo dar kažkokie lankytojai. Žinoma, prieš tai dar priverčiau ją prižadėti, kad aplankytų mane vėl, kol būsiu toje ligoninėje...

Visą vakarą buvau apsvaigęs nuo džiaugsmo ir naktį ilgai negalėjau užmigti, vis mažiau ir mažiau apie ją...

Vadinasi, aš jai rūpėjau, ji buvo mane pastebėjusi anksčiau. Jai buvo ne tas pats, kas atsitiko su manimi. Buvau jai svarbus. Vėliau visokių minčių buvo, bet tai, ką jautė mano širdis tą vakarą, buvo tiesa. Ir dabar tą tikrai žinau. Buvau jai brangus. Brangesnis net už gyvenimą.

7.

Ir kita diena buvo ypatinga. Nes man atsitiko dalykų, kurių anksčiau patyręs nebuvau...

Tą dieną, tiksliau vakare, Leta mane vėl aplankė. Tada, kaip ir kiekvieną kartą išvydus ją, mane ištiko lengvas šokas, nes realybėje ji buvo dar nuostabesnė, nei įstengdavo atkurti ją mano atmintis. Jaučiausi kaip sapne, vis dar sunku buvo patikėti, kad ji atėjo pas mane...

Bet netrukus atsitokėjau, nes iš tikrųjų su ja leisti laiką buvo labai paprasta. Greitai mane apėmė toks lengvumo jausmas, lyg mes būtume jau labai seniai pažįstami. Buvo paprasta su ja bendrauti, ji daug kuo domėjosi, daug žinojo. Man tai labai patiko, džiaugiausi, kad nepasigavau įvertindamas ją, kai dar nebuvome artimiau pažįstami. Laikas su ja bėgo nepastebimai greitai. Taip buvo ir tą vakarą. Mes daug kalbėjomės apie viską, juokavome, pasakojome vienas kitam apie save. Ir nepajutom, kaip greitai atėjo vakaras. Diena baigėsi.

Man pasidarė liūdna, kai ji pasakė, kad jai jau laikas eiti. Paprašiau jos neskubėti, pabūti dar nors truputį. Mes išėjome į koridorių, tada netikėtai, net pats nustebau, ėmiau ir pasakiau jai, kad norėčiau parūkyti. Niekad gyvenime nebuvau surūkęs nė vienos cigaretės. Tai man buvo principo reikalas. Ir aš buvau tikras, jog niekada ir nerūky-

siu. Bet tą vakarą man kažkas atsitiko. Aš žūtbut užsimaniau tai išbandyti. Nežinia kodėl, gal dėl tos avarijos, gal dėl jaudulio, susijusio su Leta. Turbut jaučiau – manęs laukia permainos, daug kas nuo šiol pasikeis...

– Niekada nerūčiau, cigaretės – gryna nesąmonė. – atsakė ji. – Savižudybė...

– Gal todėl visi ir rūko, – mane apėmė juokas.

– Taip, kad kojas pakratytų...

– Bet jeigu visi žinotų, kad rūkymas gerina sveikatą, turbūt rūkančiųjų būtų daug mažiau...

– O, tu filosofas...

– Ne, bet kai pamąstai, supranti, kad blogis visada turi daugiau žavesio. Ir traukos...

– Ir dėl to norisi užsitraukti...

– Taip, štai duosiu tau pinigų, – įkišau ranką į kišenę. – Apačioje yra kioskas, nupirk pakelį...

– Aš? Man neparduos...

– Kodėl gi ne? Nebijok, viskas bus gerai... Nueičiau aš ir pats, bet sunku su tuo gipsu...

Galop aš ją įtikinau. Leta parnešė ko prašiau ir mes nuėjė į koridoriaus gale esančią laiptinę, užsidegėm po cigaretę. Buvo labai keista ir juokinga. Juokėmės iš savo nepatyrimo. Dūmai graužė gerklę ir akis, niekaip nesisekė nukratyti pelenų nuo cigaretės. Surūkėm gal tik po pusę cigaretės ir išmetėm. Nusprendėm, kad rūkyti iš tikrųjų yra nieko gero. Leta iš rankinuko ištraukė pakelį kramtomosios gumos, ištiesė man, o paskui ir pati gabaliuką sau. Tikras išsigelbėjimas, pamaniau, mėgaudamasis mėtos vėsa.

Kažkodėl neskubėjome niekur eiti. Sėdėjome tylomis ant palangės. Paskui nejučia susilietė mūsų rankos... Pajutau, kaip jaudulys apima mane. Beprotiškai užsimaniau pabučiuoti ją... Ne iš karto išdrįsau uždėti savo delną ant jos plaštakos. Kai pagaliau padariau tai, pajutau, kaip ji virpa. Jaučiau jos odos šilumą ir drėgmę, pamažu vaizdas

mano akyse ėmė raibuliuoti, mirgėti, tarsi būčiau po vandeniu, visos mintys mano galvoje išnyko, girdėjau tik savo širdies tvinksnius, kurie vis stiprėjo, tada į mane plūstelėjo karštis, peraugantis į deginantį troškulį... Dar truputis ir būčiau suspaudęs ją savo glėbyje. Bet staiga durys atsidarė ir į laiptinę kažkas įėjo. Tai buvo senyvo amžiaus vyrškis. Stabtelėjo pamatęs mus. Jo veide atsirado kreivas šypsnyš, tada prunkstelėjęs užsidegė cigaretę. Mes pakilome nuo palangės ir išėjome į koridorių.

– Na, tai man metas eiti, – pasakė Leta.

– Ne, neišeik, – nenorėjau jos paleisti, – pabūk dar su manimi, čia taip liūdna...

– Bet jau vėlu, beveik naktis... mane tuoj iš čia išvarys.

– Tada pasiimk mane su savimi...

– Nepanešiu aš tavęs, – nusijuokė ji.

– Gaila, gaila... Kaip norėčiau ištrūkti iš čia. Nusibodo viskas: tas gipsas, daktarai, ligoniai...

– Tai lipkim ant stogo, – Leta vėl pradėjo juoktis.

– Tikrai nebloga mintis, – ir aš ėmiau juoktis. – Ant stogo... O paskui nušoksime?..

Bet kaip man su šiuo gipsu užlipti?

– O kodėl gi ne?

– Užkelsi mane?

– Ne, nudaužysim gipsą ir problemos neliks...

– O, čia tai bent – nulupti gipsą... Spjauti į viską, bet būti laisvu...

– Šlubuojančiu laisvūnu...

– Labai juokinga, tikrai...

– Bet vis dėlto, pabandyti galime... – pasakė Leta, nustojusi juoktis ir rimtai žvelgdama į mane.

– Tu rimtai? – nustebau. – Nori, kad aš tapčiau šuoliukų ant vienos kojos čempionu?

– Ne, ne, baik tu, – ji papurtė galvą, – neplėšysim jokių gipsų, yra paprastesnių būdų. Tiesiog pakilsime liftu į viršutinį aukštą, o ten pamatysim...

Taip ir padarėm: pakilom liftu iki viršutinio aukšto, išėjome į koridorių, o jo gale radome laiptelius ant stogo. Nereikėjo lipti jokiomis kopėčiomis ar panašiai, kaip maniau. Nebuvo nieko sudėtingo, išskyrus tai, kad durys, vedančios ant stogo, buvo užrakintos... Kitaip ir būti negalėjo, niekas nelaiko tokių durų atrakintu, ypač ligoninėj.

– Skaudu, ar ne? – pasakiau, atsisukęs į Leta.

Iš tikrųjų jaučiau kartėlį. Kai leidiesi kažkur pagautas įkvėpimo ir staiga atsiremi į užrakintas duris...

– Tiek to... – pasakė Leta. – Kvaila buvo mintis...

– Ne, ne tiek to, – mane apėmė pamišėliškas įkarštis ir pasi-
lenkęs sušnibždėjau jai į ausį:

– Aš išlaušiu spyną...

– Ne, nereikia, pajuokavom ir gana... – pasakė Leta, draugiškai apkabindama mane. – Eime žemyn...

Tą akimirką tos durys man tapo mirties ir gyvybės klausimu. Negalėjau pralaimėti, negalėjau susitaikyti su tuo. Ir niekas negalėjo sustabdyti manęs. Žūtbutį privalėjau įveikti tą kliūtį.

– Jaučiu, – tariau, – kad jeigu mes dabar pasitrauksime, bus blogai, nežinau kas, bet bus blogai... Mes privalome atidaryti tas duris... Jeigu ne dabar, tai niekada...

Elgiausi kaip beprotis, nežinia, kas apsėdo mane. Man atrodė tai labai svarbu, lyg kova už laisvę, bandymas ištrūkti iš kažkokių gniaužtų...

– Čia kažkur turėtų būti tokia dėžė su įrankiais, reikalingais gaisro atveju, – pasakiau. – Žinai, kiekviename koridoriuje yra tokia spintelė su stiklinėm drelėmis...

– Baik tu, – Leta net susigūžė, pasibaisėjusi mano sumanymu, bet mačiau šypsena jos veide, kuri skatino mane veikti.

Ji įrėmė savo rankas man į krūtinę, bandydama sulaukyti mane, o aš dairiausi pro jos pečius.

– Palauk, – staiga tarė ji, – pabandykime su raktais, gal tiks. – Iš rankinuko ji išsitraukė raktų ryšulėlį.

Paėmiau tuos raktus, apsižvalgiau aplink, ar nieko nėra, tada pabandžiau atrakinti spyną. Pabandžiau tris ar keturis raktus – jie netiko, o kai liko paskutinis, Leta tarė:

– Jei ir šis netiks, pažadėk, kad grįšime atgal...

– Geriau jau jis tiktų, nes pažadu, duris aš vis tiek atidarysiu...

Ji išpūtė žandus, stebėdamasi mano užsispyrimu, ir rankomis susiėmė veidą. Atrodė juokingai, bet vis tiek man buvo beprotiškai graži. Žiūrėjau į ją keletą sekundžių, o paskui įkišau raktą į spyną. Raktas, mūsų nustebimui, ėmė sukstis, bet tuoj užstrigo...

– Nagi, – pasakiau aš, įsiremiau į duris, suėmiau stipriai raktą ir iš visų jėgų pasukau jį.

Netikėtai raktas lūžo. Net susigūžiau iš nuostabos.

– Tai gražu, – pasakė Leta. – Sulaužei raktą nuo mano namų...

– Tikrai? – Atsisukau į ją, vieną delną tebelaikydamas ant durų rankenos, o kitame delne nulūžusio rakto dalį.

– Žiūrėk, – staiga tarė ji, kai mano ranka paleido rankeną.

Aš atsisukau atgal ir pamačiau, kad durys truputį atsivėrė... Tai reiškė, jog vis dėlto mums pavyko įveikti spyną...

– Raktas nuo tavo namų durų? – pasakiau aš. – Ką gi, štai jos ir atsirakino... Ar galima užsukti į svečius?..

Mes atidarėme duris ir įėjome pro jas. Ir tos durys pakeitė mūsų gyvenimus...

Tai, ką mes išvydome ten ant stogo, pranoko mūsų lūkesčius. Nors buvo vėlus metas, artinosi naktis, visas dangus švietė. Atrodė, juoda skraistė, dengianti dangų, plyšta, deginama milijonų žvaigždžių šviesos. Tai buvo taip didinga, užburiančiai stebuklinga, kad mes tiesiog nusprendėme atsigulti ant stogo ir mėgautis tuo vaizdu. Kai tai padarėme, įspūdis dar labiau sustiprėjo, nes tokiu būdu mūsų akyse buvo vien tik žvaigždėtas dangus, kiek tik žvilgsnis galėjo aprėpti. Begalinis dangus... Ir nors buvo rudens metas, visai nebuvo šalta, o netgi priešingai – maloniai šilta. Ir stogas po mūsų nugaromis buvo šiltas. Todėl taip gulėti buvo tikra palaima, mes giliai kvėpavome gaiviu, grynu

oru, kuri nešė šiltas, švelnus vėjelis, glostydamas mūsų kūnus, o į akis tekėjo žvaigždžių šviesa, užliedama mus kažkuo begaliniu ir neaprėpiamu.

Ir nors tokį dangų teko matyti ne vieną kartą – to, ką patyriau tada, nebuvo dar niekada. Tuomet prisiminiau, kaip kadaise, kažkieno paklaustas, ar mėgstu žiūrėti į dangų, į žvaigždes – atrėžiau, kad nemėgstu, nes taip galima nusilaužti galvą... Grožis? Romantika? Tai juk tik dangus, tik žvaigždės... Bet tą naktį supratau, koks buvau neteisus taip sakydamas...

Tada ten mes atradome kažką amžino, o kažką praradome negrįžtamai. Tai, kas įvyko ten, pakeitė mus ir mūsų gyvenimus. Galbūt viskas būtų susiklostę kitaip, jeigu mums nebūtų pavykę atidaryti tų durų. Pats likimas atvėrė mums tas duris, dovanodamas nuostabias laimės akimirkas, bet už tai vėliau privertė mus sumokėti...

Beatodairiškai leidausi nešamas lemties, kuri pačiupo mane ir Letą, akiai atsiduodamas laimei, kurios taip troškau ir svajojau, nepaisydamas jokių pavojų. Bet tikriausiai kitaip ir negalėjo būti...

Tą naktį mes sugriovėme visas užtvaras, kurios skyrė mus vieną nuo kito... Bučiniai, pradžioje – nedrąsūs, bet kuo toliau, tuo labiau buvo karštesni ir svaiginantys... Virpantys, švelnūs prisilietimai virto liepsnojančiomis glamonėmis... Ir nesulaikoma, plėšančia drabužius aistra... Atsidavėm vienas kitam, apie nieką negalvodami, visiškai užsimiršdami, ištirpdami meilėje...

Kai mes laimingi vėl žvelgėme į dangų, aš pasakiau jai:

– Tai, ką tau jaučiu, taip stipru ir beprotiška... stipriau už meilę. Daug stipriau... Man net skauda... Man skauda tave...

Ji karštai pabučiavo mane ir dar stipriau prisiglaudė. Aš bijodamas, kad ji nesušaltų, apklojau ją drabužiais. Paskui mes apsirengėm, bet neskubėjome grįžti, iš kur atėjom.

– Galima žiūrėti į tas žvaigždes valandų valandomis, – tariau, – kaip filmą, kuris negali atsibosti.

– Taip, – atsakė Leta. – Mes gyvensime, mirsime, o jos vis dar švies... Kad ir kur bebūtum, kad ir kaip toli nukeliautum, virš tavęs visada bus tas pats dangus. Gali perplaukti jūras, vandenynus, perlipti kalnus, pereiti išstisus žemynus – dangus virš tavęs bus tas pats ir žvaigždės jame. Visur lydės, kur benukeliautum...

– Nes visa mūsų planeta keliauja...

– Keliaudami nieko nepakeičiame – visada liekame ten pat. Arba keliaujame nuolatos, be perstojo, netgi tada, kai stovime vietoje...

– Mes tiesiog skriejame...

Ir tai buvo tiesa – tą vakarą ant stogo mes nukeliavome neįžtamai toli, iš kur kelio atgal nebuvo.

– Tos žvaigždės, nesuskaičiuojami pasauliai, dangus – kur visa tai baigiasi? Ir kur prasideda? – paklausiau nesitikėdamas atsakymo, tiesiog tai buvo klausimas nakčiai, klausimas tylai...

Tačiau ji man atsakė:

– Tai tęsiasi be galo. Neturi pradžios, neturi pabaigos. Tai ir yra amžinybė. Ir begalybė. Iš to galima pasisemti stiprybės ir ramybės. Tai apšviečia mus, leidžia suprasti, kad visada yra kažkas daugiau, negu manome, kad ribų nėra, kad yra dalykų didesnių už bet kokią pabaigą... Neverta bijoti tamsos. Žvaigždės šviečia tik juodame danguje...

8.

Po kelių dienų mane išleido iš ligoninės. Grįžęs namo pakambinau Letai. Mes susitarėm susitikti kitą dieną.

Tą dieną man nutiko keistas atsitikimas. Prieš susitikdamas su Leta stabelėjau gatvėje prie gėlių pardavėjos. Išsirinkau gražią, ryškiai raudoną rožę. Sumokėjau už ją, pasisukau eiti, kai mane iš už nugaros kažkas sugriebė už peties. Atsisukęs pamčiau vidutinio amžiaus vyrą. Jis buvo nesiskutęs, nešvariais, apskurusiais rūbais, nuo jo smarkiai trenkė alkoholiu.

– Kur taip skubi jaunuoli? – paklausė jis, keistai išversdamas akis.

Pamaniau, kad jis tuoj ims iš manęs prašyti pinigų. Norėjau pasiųsti jį po velnių, bet nespėjau tarti nė žodžio, nes jis nesustodamas kalbėjo toliau:

– A, matau, bėgi į pasimatymą... Raudona rožė... Klausyk, aš tau papasakosiu vieną istoriją apie rožę...

– Ačiū, nereikia, aš skubu. – Pasakiau nusigręždamas nuo jo ir nuėjau šalin, o jis vis tiek pasivijo mane, prisigretino ir neatsilikdamas nuo manęs pradėjo pasakoti:

– Vienas vaikinys labai mylėjo savo merginą. Eidamas į pasimatymą nupirko jai rožę. Nuostabią baltą rožę, gražiausią kokią tik pajėgė rasti. Kai mergina išvydo gėlę, netikėtai tarė: “Tu nemyli manęs.” Kai vaikinys labai nustebęs paklausė, kodėl ji taip mananti, mergina atsakė, kad vyras, kai myli moterį, dovanoja jai raudoną rožę. Vaikinys pasijuto paniekintas, išsižeidė, įsikarščiavęs čiupo peilį, perpjovė juo savo riešus ir plūstelėjusį kraują nukreipė ant rožės žiedo. Akimirksniu rožė nusidažė raudonai... O kraujas vis tekėjo ir tekėjo. Žaizda buvo tokia gili, kad niekas negalėjo jokiais būdais sustabdyti kraujavimo... Ir nukraujavęs vaikinys mirė... Mergina suprato, kaip stipriai vaikinys ją mylėjo. Bet jo jau nebebuvo. Kad įrodytų savo meilę, jis turėjo mirti... Galbūt raudona ir reiškia meilę. Bet ne tik tai... Raudona taip pat reiškia ir pavojų... Atsargiai... Mylėti yra pavojinga... – Valkata baigė pasakoti, sulėtino žingsnį ir sustojo vietoje. O paskui, kai aš nutolau nuo jo per keletą žingsnių, išgirdau, kaip jis paklausė:

– Kaip manai, kokias ribas galima peržengti dėl meilės?.. Kaip toli tu gali nueiti dėl jos?..

Nieko neatsakęs, neatsisukdamas, numojau ranka ir nuėjau tolyn. „Bepročio kliedesiai“ – Pamaniau tada ir daugiau apie tai nieko nemaščiau. Vėliau supratau, kad tai buvo pranašas. Blogas pranašas. Tik supratau tai per vėlai.

O iki tol nieko blogo aš nenujaučiau. Aš ir Leta puikiai leidome laiką. Džiaugėmės gyvenimu ir vienas kitu... Greitai sužinojau – ji

laukiasi. Kai ji man tai pasakė, labai apsidžiaugiau, nors mes galbūt buvome per jauni galvoti apie savo vaikus, nebijojau nieko. Troškau turėti savo šeimą. Ir buvau labai laimingas, kai man pasiūlius susituokti, Leta sutiko.

Ji tapo mano žmona, o aš jos vyru. Viskas ėjosi puikiai. Kaip gražioje pasakoje. Tik laimingos pasakos vestuvėmis ir baigiasi... Mūsų pasakoje vestuvės buvo tik pradžia...

Mes apsigyvenome pas jos tėvus. Jie man pasirodė malonūs, rūpestingi žmonės. Labai rūpinosi ir globojo mus. Letos tėvai buvo sėkmės nestokojantys verslininkai, net kelių pelningų įmonių savininkai, buvo pasiturintys ir mums nieko netrūko. Visokeriopai stengėsi padėti mums. Atkalbėjo mane mesti mokslus, nors aš buvau pasiryžęs tai padaryti, kad galėčiau eiti dirbti. "Privalai studijuoti, įgyti išsilavinimą, – sakė jie, – tik tada gausi gerą darbą." Ir iš tikro galėjau studijuoti, negalvodamas apie šeimos išlaikymą, nes gyvenome puikiomis sąlygomis ir nebuvo jokių problemų. Visgi, kad nebūtume pernelyg priklausomi, susiradau šiek tiek darbo: kas trečią parą dirbau naktiniu sargu, be to, padirbėdavau statybose.

Vasarą gimė dukra. Žinojau, koks tai džiaugsmas – susilaukti savo vaiko, bet kad tokia didelė laimė – nemaniau, ji keleriopai pranoko tai, ko aš tikėjaisi. Jaučiausi taip, lyg ir pats būčiau gimęs iš naujo... Tas džiaugsmas ir laimė turbūt per daug mane apsvaigino ir apakino. Gyvenau pasakoje, kurioje viskas buvo labai gražu, per daug gražu, kad būtų tiesa... Tačiau tada nepagalvojau apie tai ir neįtariau, kad kažkas baisus, tamsus, klastingas tyko mūsų laimės. Kažkas daug baisesnio, nei galima buvo susapnuoti juodžiausiame košmare. Nepajutau, nors privalėjau. Ir niekada sau negalėsiu atleisti...

9.

Raudonas sniegas... Sapnuoju jį dažnai. Ir tai nėra vien tik sapnas. Aš mačiau jį iš tikrųjų...

Praėjo keli mėnesiai po dukros gimimo... Buvo nuostabi giedra žiemos diena, aplink žibėjo akinančiai baltas sniegas. Grįžęs po paskaitų, namie nieko neradau. Kad nebus uošvių, žinojau, nes jie buvo keletui dienų išvykę. Bet man buvo keista, kur dingo mano žmona ir dukra. Nes šiaip Leta po dukros gimimo viena niekur neišeidavo, bet greitai nusiraminau, pamaneš, jog turbūt jos yra lauke, kur nors netoliese. Oras buvo puikus ir jos tikriausiai išėjo pasivaikščioti... Aš papietavau, šiek tiek paskaičiau laikraščius, maždaug po valandos mane vėl apniko nerimas. Bloga nuojauta.

Nuėjau į garažą. Jis buvo tuščias, nebuvo nė vienos iš dviejų mašinų. Su viena, man buvo aišku, išvažiavo uošviai. O kita... Nejaugi Leta?.. Nebūtų nieko keisto, nes tai ir buvo jos mašina, bet aš žinojau, kad žiemą ji dar nė karto nebandė važiuoti, kadangi nesijautė gera vairuotoja. Važiavo viena pati gal tik kelis sykius, tad negalėjau suprasti, kas privertė ją šį kartą tai padaryti...

Suvokiau tik, kad turėjo atsitikti kažkas svarbaus. Gal kas atsitiko dukrai? Gal susirgo?.. Bet būtų iškvietusi daktarus į namus... Nepaliko man jokio raštelio...

Apėjau visus kaimynus – nieko nesužinojau, niekas nieko nematė...

Letos tėvai už miesto, miške, turėjo nedidelę vilą. Tokį jaukų namelį prie upės. Pamaniau, gal tokią nuostabią dieną Leta sumanė nuvažiuoti ten. Prisiminęs, kad viloje yra telefonas, nusprendžiau paskambinti. Niekas neatsiliepė. Pabandžiau dar keletą kartų. Bet rezultatas buvo tas pats – tylą. Tačiau vis tiek kažkokia beprotiška nuojauta man sakė, kad Leta su dukra yra ten. Neatsiliepia telefonu, nes yra miške arba prie upės – negalėjau nieko daugiau sugalvoti. Buvo baisu apie ką nors kitką manyti, nes visos kitos mintys galėjo būti tiktai blogos... Su kiekviena sekunde darėsi vis neramiau... Negalėjau daugiau laukti, išsikviečiau taksi ir nuvažiavau ten.

Važiuojant miško keliuku tolumoje pro medžių šakas išvydau vilą, o paskui kažką raudono šalia jos. Tai buvo Letos automobilis... Mano nuojauta buvo teisinga. Jos buvo ten... Labai susijaudinau, tarsi žmonos ir dukros nebūčiau matęs visą amžinybę...

Atsiskaičiau su taksistu, jis nuvažiavo, o aš nužingsniavau prie namo. Diena tebebuvo puiki, kvepėjo miškas, oras buvo svaiginančiai tyras, nepūtė vėjas, tik gairvus šaltukas kuteno veidą. Namas stūksojo apsuptas apsnigtų eglių ir pušų, blizgėdamas saulės apšviestais langais. Buvo šviesu, ramu ir tylu. Niekas man nepranašavo nieko blogo...

Aš pastūmiau namo duris. Jos buvo neužrakintos. Kai įėjau vidun, buvo tylu, bet greitai išgirdau, kaip kažkur laša vanduo. Tai turėjo būti vonioje. Ji buvo koridoriaus gale, nuėjau ten. Durys į vonios kambarį buvo uždarytos, bet kažkas ten buvo – pro plyšelius mačiau degant šviesą. Pasibeldžiau, nesulaukęs atsako truktelėjau už rankenos – durys buvo užrakintos iš vidaus.

– Leta?.. – Pašaukiau ją.

Tyla.

Pašaukiau dar kartą ir dar kelis kartus, kaskart vis garsiau, bet man atsiliepė tik vandens lašėjimas. Man pasidarė silpna... supratau, kad kažkas atsitiko. Susikaupęs, iš visų jėgų trenkiau petimi į duris, užraktas lūžo ir aš įvirtau į vidų...

Papasakoti tai, ką išvydau, labai sunku, bijodavau prisiminti tai netgi praėjus daugeliui metų. Prisiminti, reiškia pamatyti iš naujo...

Išlaužęs duris atsidūriau ant grindų. Kai pakėliau akis aukštin, iš šiurpo man sustingo širdis...

Vonioje iki kaklo apsemta gulėjo Leta... Virš raudono vandens buvo matyti tik jos galva, akys buvo užmerktos, šlapi plaukai sukibę, tik jų galiukai plaukiojo vandens paviršiuje. Ji nekvėpavo. Ir aš ne iš karto įstengiau pajudėti, klūpojau ant kelių priešais ją, paralyžiuotas siaubo, negalėdamas suvokti, kas įvyko...

Po kurio laiko atsitokėjau, puoliau prie jos, pabandžiau ištraukti iš vonios, bet tai buvo nelengva: ji buvo su šlapiais, imirkusiais drabužiais, todėl sunkesnė, nei tikėjaisi. Pakėliau ją, slystelėjau ant slidžių grindų ir neišlaikęs lygsvaros kritau, Letą užsimesdamas ant savęs... Atkėliau ją nuo savęs ir paguldžiau ant grindų. Ji buvo be gyvybės ženklų. Kai pamačiau jos rankas, supratau, kas įvy-

ko: jos abejuose riešuose žiojėjo žaizdos... Kai kriauklėj pamačiau gulintį kruviną peilį, supratau, kas įvyko...

Pabandžiau užčiuopti jos pulsą. Širdis neplakė. Bergždžiai stengiausi atgaivinti ją. Nieko negalėjau padaryti, aš pavėlavau... Paskui dar ilgai klūpėjau ant kelių, apkabinęs ją, prisiglaudęs savo veidu prie jos skruosto ir verkiau... Ji buvo negyva. Leta mirė. Ji nusižudė...

Bet tai buvo dar ne viskas... Dukra. Kur ji? Tas klausimas pervėrė mane kaip strėlė. Paguldžiau Letą ant grindų. Nejaugi ir ji... Bijojau net pagalvoti apie tai. Vėl puoliau prie vonios, panardinau savo rankas į ją, bandydamas ką nors užčiuopti, bet radau tik vonios kamštį, ištraukiau jį, kad viskas išbėgtų. Nelaukdamas, kol vonia ištuštės, dar pagraibinėjau po dugną, bet nieko ten neradau. Tada išbėgau į koridorių. Pirmame aukšte dukros neradęs, užbėgau į antrąjį. Ten, miegamajame, pamačiau ją... Ji gulėjo vežimėlyje prie lango. Be jokių rūbelių, visiškai nuoga. Langanas buvo praviras, o pro jį sklido žiemos šaltis... Prišokęs prie jos, pagriebiau ir suspaudžiau savo glėbyje. Greitai uždariau langą, įsukau dukrą į antklodę. Ji buvo visa sustingusi nuo šalčio, nebekvėpavo, bet negalėjau susitaikyti su tuo, kad ji negyva. Pasitelkęs visas jėgas ir valią ėmiau gaivinti ją. Karštligiškai bandžiau išgelbėti. Dariau viską, kad tik išplėščiau ją iš mirties gniaužtų. Ir po nežinia kelinto bandymo įpūsti jai oro į plaučius ir širdies masažo visgi tai įvyko – ji atgavo sąmonę: pradėjo plakti jos širdis, ji ėmė kvėpuoti, atsimerkė ir pravirko... Arba man tai tik vaidenosi, nes išsikrausčiau iš proto...

Kai susivokiau, kad reikia kviesti pagalbą ir atsigrežiau į duris, manęs laukė netikėtumas...

Tarpduryje stovėjo Leta... Mano nustebimui, ji atsigavo, įvyko stebuklas, ji buvo gyva... Žiūrėjo į mus giliai alsuodama, visa virpanti, nuo jos drabužių varvėjo rausvi lašai... Ji žvelgė į mus... bet tai buvo ne jos akys... Žvilgsnis, kuriame nebuvo šilumos ir šviesos, tik šalta tuštuma. Beprotybės akys...

– Atiduok dukrą man, – pasakė ji lediniu, širdį stingdančiu balsu. Jos rankoje pamačiau tą patį kruviną peilį iš vonios.

Dukros verkimas darėsi vis tylesnis ir aš išsigandau, kad ji tuoj vėl praras sąmonę.

– Leta, kas atsitiko? – paklausiau aš. – Mums reikia išsikvies-
ti pagalbą...

Bet ji neklausė manęs, nieko neatsakius staiga puolė mane. Užvirė košmariškos grumtynės. Kurį laiką man sekėsi išsisukti nuo peilio, kuriuo ji taikėsi man į šoną ir apsaugoti dukrą, bet Letą užvaldžiusi beprotybės jėga buvo tokia didelė, jog galiausiai aš neįstengiau prieš ją atsilaikyti. Nors man ir pavyko atimti iš jos peilį, ji pastūmė mane taip stipriai, jog neišsilaikiau ant kojų. Krisdamas stengiausi apsaugoti dukrą nuo sužalojimų, bet negalėjau apsisaugoti pats. Trenkiausi nugarą į spintos kraštą, o po to ten pat atsitrenkė ir mano galva. Nuo skausmo aptemo akys. Tuo momentu Leta suspėjo išplėšti dukrą iš mano rankų ir išbėgti su ja pro duris... Kai atsigavau, išgirdau kaip sutrinksėjo durys apačioje, supratau – jos jau lauke. Išbėgęs iš paskos, pamačiau Letą tolumoje, bėgančią mišku. Netrukus dingo už medžių. Bet kelią man rodė raudonas sniegas... Ji bėgo palikdama kruvinus pėdsakus, kuriais aš ir nematydamas jos galėjau vyti. Ir greitai pavijau ją. Nes ji išseko, buvo praradusi daug kraujo, be to, rankose turėjo nešulį – mūsų dukrą. Pavijau ją prie nuokalnės, vedančios žemyn prie upės. Griebiau ją už nugaros abiem rankom iš karto. Mes nugriuvom ir ėmėm risti per sniegą nuo kalno žemyn, vis užkliudydami kokį medį ar krūmą, dar labiau susižalodami, kol atsidūrėm apačioje, ant upės kranto, apdriškę, kruvini nuo galvos iki kojų. Ten jai vėl pavyko išsilaisvinti iš mano glėbio, atsistojusi ji pasileido bėgti per upės ledą. Šaukiau jai, kad sustotų, maldavau jos atsipeikėti, bet ji neklausė manęs... Niekas jau nebūtų galėjęs pakeisti jos sumanymo...

Aš vėl ją pačiupau visai netoli eketės – tai ir buvo jos tikslas – įšokti ten, kartu su mūsų dukra... Kai pagriebiau ją, mes paslydome ant ledo ir krisdami visi nučiuožėme tiesiai į properšą. Leta įsmuko į

vandenį pirma, nusitempdama su savimi dukrą, o man pavyko šiaip ne taip išsilaikyti ant eketės krašto. Gulėdamas ant pilvo ištiesiau rankas, čiupau dukrą ir bandžiau ištraukti, o Leta tempė ją pas save į ledinį vandenį. Išsilaikyti ant ledo tokioj padėtyje buvo labai sunku, po truputį slydau į eketę, dar sekundė ir mes visi būtume panirę po ledu. Beveik taip ir atsitiko, kai paniro Leta, paniro ir dukra, o su ja ir mano rankos. Vanduo apsėmė mane iki pečių, jau siekė veidą. Tada aš, atsispirdamas kojomis į ledą, karštligiškai išsilenkiau visu kūnu, man pasisėkė pasisukti išilgai properšos ir ištraukti dukrą iš Letos rankų, iškelti virš vandens, o paskui ir į viršų, ant ledo. Nors viena koja atsidūrė vandenyje, tačiau pamažu man pavyko iššliaužti iš eketės...

Kai atsigrėžiau atgal, Letos nebemačiau, ji nebeišniro. Ledas po mumis ėmė traškėti, lūžinėti, bet įtempęs jėgų likučius, įstengiau nusi-gauti iki saugesnės vietos...

Dukrą tvirtai laikydamas prie krūtinės dar kartą atsisukau atgal – properšoje raibuliavo tik tamsus vanduo ir ledo gabalai. Turbūt Letą pagriebė srovė ir nunešė po ledu... Negalėjau pati-kėti tuo, kas įvyko, mano žvilgsnis klaidžiojo po upę...

Ir aš pamačiau ją. Paskutinį kartą. Už keliolikos žingsnių, bu-vo skaidrus, nuogas, vėjo nupustytas ledas. Ten ji ir pasirodė. Trum-pai šmėkštelėjo jos veidas, kūnas ir viskas – ji išnyko. Upė nusinešė ją visiems laikams. Mirties upė...

Būčiau turbūt ir aš ten numiręs, klūpėdamas ant ledo, negalė-damas pajudėti iš vietos, paklaikęs, nesuvokiantis to, kas įvyko, laukiantis, tikintis, kad Leta sugriš. Nežinia kokių būdu, bet su-griš... Jeigu ne dukra mano rankose – ji privertė mane atsitokėti ir bėgti iš ten. Laikydamas ją savo glėbyje pamėlusią nuo šalčio, be gyvybės ženklų, sugrižau į namą. Būčiau paklydęs tame miške, nes visiškai nesiorientavau erdvėje, protas buvo aptemęs, mano akys iš skausmo ir sielvarto nieko nematė, išskyrus... raudoną sniegą... Bet tai ir buvo kelias namo...

Nors ir nesuvokiau realybės, sugebėjau, turbūt pasąmonės ver-čiamas, telefonu iškviešti greitąją pagalbą. Paskambinau ir į policiją.

Neatsimenu, kaip tai padariau, bet paskui, kai vyko tyrimas, man papasakojo, jog paskambinęs į policiją, aš pirmiausia pasakiau, kad nužudžiau savo žmoną... Tokiu būdu labai palengvinau savo kaltintųjų darbą. Nežinau, kodėl taip pasakiau. Gal dėl to, kad buvau praradęs protą, gal dėl to, kad mane graužė skausmas nesugebėjus išgelbėti Letos. Gal man vaidenosi, kad ištrūkti iš tos eketės man padėjo tai, kad aš atsispyriau visai ne į ledą, o į... Letą. Gal iš tiesų taip ir buvo?.. Bent jau tokį vaizdą aš paskui dažnai matydavau savo košmariškuose sapnuose...

Kai jie atvažiavo, rado mane gulintį ant grindų, visą kruviną, glėbyje glaudžiantį savo vaiką. Savo mirusią dukrą. Ji ir negalėjo būti gyva, joks kūdikis nebūtų ištvėręs to, ką jai teko. Laikiau ją ramia, sustingusią ant savo krūtinės, uždengęs rankomis, nejaučiau jos kvėpavimo, nė širdies plakimo, girdėjau tik kaip daužosi manoji. Ir vis tiek vyliausi, kad ji dar gyva – negirdėjau kaip jos širdelė plaka, bet tikėjau – plaka labai tyliai ir aš negirdžiu, bet vis dėlto – plaka...

10.

Kodėl visa tai įvyko? Kodėl Leta nusižudė? To aš suprasti negalėjau. Per vieną dieną praradau viską. Mano gyvenimas žlugo. Žmona buvo negyva, dukros taip pat netekau – daktarai taip ir neišstengė jos atgaivinti. Lyg kokiam piktam burtininkui panorėjus mano šeima išnyko. Mano mylimiausi, brangiausi žmonės iškeliavo negrižtamai, palikdami mane vieną, su tuo košmarišku siaubu ir kančia. Paliko mane kankintis su tuo klausimu, kodėl tai įvyko... Ir neteisybe, kuri užgriuvo mane iš karto po tos netekties. Nes niekas neabejojo, kad tai aš nužudžiau savo žmoną. Manęs net ir nebuvo klausinama, ar tai padariau aš. Klausimas buvo tik toks – kodėl aš tai padariau? Jie nenorėjo tikėti tuo, ką aš pasakojau, kaip viskas įvyko, tuo, ką aš išgyvenau. Viskas, ką aš pasakojau, buvo įvertinta kaip nevykęs bandymas išsisukti. Jo-

kios kitos versijos net nebuvo svarstomos, jų akimis žiūrint, viskas akivaizdžiai rodė mano kalbę. Nebuvo nieko, kas galėtų paneigti mano kaltumą. Jokių įrodymų, kad Leta norėjo nusižudyti. Ji nepaliko jokio laiško, niekam nieko nebuvo pasakojusi ar bent užsiminusi, ką ketina padaryti. . .

Su Letos tėvais susipažinau, galima sakyti, iš naujo. Teko užmiršti tai, kokie jie man buvo malonūs, geri žmonės. Po to, kas įvyko, jų pykčiui, įtūžiui nebuvo ribų. Jie taip pat, kaip ir policija, neabejojo, kad jų dukros žudikas esu aš, todėl buvo pasiryžę pasmerkti mane pragaro kančioms. Tai ir buvo įgyvendinta tikrovėje. Ant manęs pasipylė siaubinga neapykanta, teko iškęsti begales pažeminimų, kankinančių tardymų. . . Uošvis buvo labai įtakingas žmogus ir įvairiuose valdžios sluoksniuose turėjo begales pažįstamų. Todėl niekas negalėjo apginti manęs, neįmanoma buvo kovoti prieš tas jėgas, kurios buvo pasitelktos išgauti mano prisipažinimą. . .

Tačiau nesužinojo jie to, ko troško, neišgavo nei mano prisipažinimo, nei nužudymo motyvų. Nežinojau aš jų ir sugalvoti negalėjau, net ir baisiausiai kankinamas.

Didžiausias mane kankinantis dalykas ir buvo tas klausimas – kodėl?..

Galiausiai jie liovėsi bandyti išgauti tai iš manęs, ir taip pakako įkalčių nuteisti mane, net ir be mano prisipažinimo, išskyrus vieną. . . Norint atiduoti bylą teismui, trūko pagrindinio žmogžudystės įrodymo – kūno. Kol vyko tardymas, jie taip ir nerado Letos. . . Nežinau, kiek tai truko. Laikas, kaip ir daugelis kitų dalykų, man buvo jau nebesuvokiamas. . . Nors ir nenuteistas, buvau uždarytas kalėjime ir toliau kankinamas laukimu. . .

11.

. . . Vieną dieną upė atidavė Letos kūną. Kažkas ją surado išmestą bangų ant kranto ir mano byla netrukus buvo baigta. Kūnas, kaip nustatė ekspertai, buvo su daugybinėmis smurtinio sužalojimo žymė-

mis, kas rodė, kad ji mirė ne savo mirtimi, bet buvo nužudyta. Letos kūną, nors tai turėjo būti sunku po tiek laiko praleisto vandenyje, atpažino jos tėvai.

Teismas pripažino mano kalbę, pripažino, kad aš nužudžiau savo žmoną ir nuteisė mane kalėti iki gyvos galvos.

Staiga mano gyvenimas virto tuščiu mirazu, viskas išnyko... Mano žmona nusižudė, į kitą pasaulį su savimi pasiimdama ir mūsų dukrą. Bet tai žinojau tiktai aš vienas. Kodėl ji taip pasielgė, man buvo paslaptis. Paslaptis, kuri pavertė mane žudiku ir uždarė mane į kalėjimą visam likusiam gyvenimui. Ir tas klausimas, kodėl visa tai įvyko kankino mane ilgus metus. Kalėjime turėjau daug laiko, kad apmąstyčiau viską. Aš vis grįždavau ir grįždavau mintyse į tą paskutinę dieną, išgyvendavau viską iš naujo. Bet taip nieko ir nesupratau. Aš išgyvenau iš naujo ir visas kitas dienas, kurias praleidau kartu su Leta. Neprisiminiau nieko, kas padėtų įminti tą mįslę. Kas privertė Letą, tokios nuostabios, stiprios dvasios būtybę, kokią aš ją pažinojau, nusižudyti... Aš pats mačiau, ji norėjo mirti. Tai buvo aišku. Baisiausia, kad iš gyvenimo ji nusprendė išeiti ne viena. Norėjo, kad mirtų ir mūsų dukra... Kodėl? Kodėl?.. Ar aš buvau neregys, kad nieko nemačiau prieš tai? Kodėl nieko nenujaučiau? Juk turėjo vykti kažkas negero... Tokie sprendimai nepadaromi per vieną dieną. Kažkas blogo turėjo nuodyti jos protą ir širdį ilgai, ilgai, kad priverstų pasielgti taip beprotiškai... Arba tai buvo susiję su jos praeitimi, kažkas baisaus įvyko su ja dar iki tol, kai mes susipažinome... Mes buvome kartu tik truputį ilgiau negu metus... Tai tiek nedaug, galbūt pažinau ją per mažai...

Tiesa, negaliu tvirtinti, kad visai nieko neprisiminiau keisto. Besilaukdama kūdikio ir jau paskui, kai dukra gimė, Leta kartais būdavo šiek tiek liūdna, kartais nervinga, bet tada negalvodavau nieko blogo. Man atrodė tai natūralu, juk nėštumas, gimdymas, kūdikio priežiūra pareikalauja iš moters daug išvermės, jėgų, nervų ir įtampa, nuovargis negali nepaveikti. Bet, kad taip...

Pamenu tik vieną kartą, kai Leta įvarė man šiek tiek baimės ir nerimo. Prisimenu tai labai miglotai, nes man tai pasirodė kaip sap-

nas... Leta buvo nėščia, rodos, penktą ar šeštą mėnesį. Mes atsigu-
lēm miegoti, palinkėjom vienas kitam labos nakties, ir kai aš buvau
beužmiegas, o gal jau ir miegojau, išgirdau Letos balsą:

– Aš nenoriu gimdyti... Nenoriu to vaiko... Aš jo bijau...

Sunerimau tai išgirdęs, bet nepagalvojau nieko rimto. Pama-
niau, kad jai turbūt baisu dėl artėjančio gimdymo, nuraminau ją,
padrąsinau ir nugrimzdau į miegą, viskas man tada buvo tik sap-
nas... Nežinau, ar dar ką pasakiau, neatsimenu, ar Leta man dar
ką nors sakė. Tuos žodžius, kuriuos išgirdau tą naktį, taip pat už-
miršau. Prabudęs ryte nieko neprisiminiau. Užmiršau, kaip užsi-
miršta visi sapnai. Bet tai nebuvo sapnas, tik aš tai supratau per
vėlai. O jeigu tai ir buvo sapnas, vis tiek jame buvo tiesa. Tiesa,
kurią aš pramiegojau... O kai atsibudau ir suvokiau tai, viskas
buvo prarasta... Jeigu tada aš būčiau pasikalbėjęs su ja, galbūt
būčiau sužinojęs, kas ją kankino, kas jai nedavė ramybės, gal bū-
tume išvengę to, kas vėliau įvyko, galbūt mes visi būtume dabar
kartu. Gyvi, sveiki ir laimingi...

Bet mes visi turbūt pasmerkti išsiskirti, kad ir kaip mylėtume, rū-
pintumės ir saugotume vienas kitą. Tą padaro ne vien tik mirtis, tai
atsitinka kiekvieną kartą, kai užmiegame. Užmiegame ir panyrame į
sapną, nukeliamume į kitą pasaulį, kuriame susitikti beveik neįmano-
ma, tik retkarčiais tai gali pavykti ir tai nepriklauso nuo mūsų valios.
Nors būname visai arti, gal net liečiamės, miegas atskiria kaip siena...
Kaip mirtis... Tik aplanko mus dažniau ir palieka galimybę sugrįžti...
Miegas yra mirtis...

12.

...Praėjo šešiolika metų ir aš vėl buvau ten pat. Gulėjau lovoje,
miegamajame, kur mes su Leta praleidome ne vieną naktį... Visą
naktį nemiegojau, užsnūdau tik paryčiais, švintant, pavargęs nuo pri-
siminimų...

Pabudau išgirdęs beldimą į duris. Atsimerkęs pamačiau, kad jau visai šviesu. Staigiai pašokau, galva svaigo, bet greitai susikaupiau ir nuėjęs prie durų atidariau jas.

Ten, kaip ir tikėjausi, buvo jis – Konradas, Letos tėvas. Jis buvo gerokai pasikeitęs: pasenęs, pražilęs, sudžiūvęs, veidas labiau susiraukšlėjęs. Tik akys buvo tos pačios – tamsios ir vis dar plėšriai blizgančios... Kažkiek laiko stovėjome vienas priešais kitą, nepratardami nė žodžio. Paskui jis lėtai peržengė slenkstį.

– Labas, Aimi, – pasakė jis dusliu balsu. – Sveikas sugrižęs...

Pamačiau, kaip jo dešinė ranka padarė nežymų, nedrąsų judesį, lyg ir norėjo ištiesti ją man pasisveikinti, bet greitai apsigalvojo ir išikišo ją į švarko kišenę turbūt pamanęs, kad aš jam rankos neištiesiu. Aš jam rankos nepadačiau ir nieko nepasakiau.

– Atleisk, kad nepasitikau tavęs vakar, nespėjau sugrižti. – Jis įdėmiai žvelgė į mane. – Na tai eime, papusryčiausim. – Jis pasisuko eiti. – Aš tau viską papasakosiu...

Likome tik vieni du visame name, kai virėja išėjo, paruošusi pusryčius ir padengusi svetainėje mums stalą. Ten buvo padėtos lėkštės su omletu, buvo ir dar kažko: sumuštinių, vaisių, sulčių, kavos... Sėdėjome vienas prieš kitą prie ilgo, didelio stalo, jis viename gale, o aš kitame ir tylėdami valgėme. Buvo visiškai tylu, girdėjosi tik didelio senoviško laikrodžio, kabančio ant sienos, tiksėjimas. Žiūrėjau į tą žmogų, mano mirusios žmonos tėvą ir negalėjau atspėti, ką jis galvoja, ko jam iš manęs reikia, negalėjau suprasti, ką aš čia veikiu... Jis neskubėjo... Tik po kurio laiko, prabilo:

– Žinau, kad nekenti manęs... Patyrei daug neteisybės... Bet man taip pat nebuvo lengva tada, prieš šešiolika metų aš nekenčiau tavęs, galbūt netgi labiau negu dabar tu manęs... Tada aš turėjau kai ką, kas galėjo išgelbėti tave, tavo likimas buvo mano rankose, galėjau ištraukti tave iš kalėjimo ir teismo jokie nebūtų buvę, bet mano neapykanta tau buvo didesnė už gailėstingumą ir sąžiningumą...

Jis nutilo, paėmė puodelį su kava, lėtai išgėrė, pakilo nuo stalo, nuėjo iki spintos, išsitraukė iš stalčiaus pypkę ir užsidegęs ją atsėdo į fotelį prie židinio. Sėdėjo atsisukęs į mane nugara, tarsi manęs ir nebūtų, galbūt laukė, kol aš prabilsiu, laukė mano klausimų, bet aš turbūt per tiek metų, praleistų vienvėję, atpratau kalbėti, o ir nenorėjau...

Jis užsidengė viena ranka akis ir, man pasirodė, ėmė verkti. Bet greitai susitvardė ir neatsigrėždamas į mane kalbėjo toliau:

– Aš žinojau, kad ji nusižudė... Sužinojau tai praėjus porai dienų po jos mirties... Pašto dėžutėje radau laišką... tai buvo Letos atsisveikinimo laiškas... Ten ji rašo, kad nusprendė mirti, nusižudyti ir kad dukrą pasiims su savimi... Tas laiškas būtų išgelbėjęs tave, būtų įrodęs, kad tu nekaltas, bet aš neatidaviau jo policijai... Paslėpiau tą laišką, niekam apie jį nepapasakojau, pasmerkdamas tave... Kodėl?.. Ji neparašė ten, kodėl nusprendė nusižudyti... Man atrodė tada, kad tu kažkaip susijęs su tuo, maniau, kad tarp jūsų įvyko kažkas, kas pastūmėjo ją į mirtį... Negalėjau susitaikyti su tuo, kas įvyko... Leta man buvo viskas, neįsivaizduoji, kaip ją mylėjau... Mano sielvartas buvo beribis, praradus vienintelį savo vaiką... Taveš nekenčiau, nes tu galėjai ją išgelbėti, galėjai neleisti jai mirti, bet nepadarai to... o tas klausimas, kodėl ji tai padarė, varė iš proto... Kadangi man vaidenosi, kad tu kažkaip prisidėjai prie to... Maniau, atsidūręs kalėjime neištersi ir papasakosi visą tiesą, bet... laikas bėgo, byla atsidūrė teisme, tave nuteisė... Kai aš atsikvošėjau ir suvokiau, koks buvau neteisy, pakeisti to, kas įvyko, aš jau nedrįsau...

„Šunsnuki tu, – pasakiau mintyse, – laikei mane tiek metų kalėjime, žinodamas, kad aš nekaltas...“ Žvelgiau į jo pakaušį ir jaučiau begalinį norą vožti jam su kėde per galvą, bet kažkas lyg sukaustė mane, negalėjau pajudėti...

– Bet kodėl, – įstengiau tik paklausti. – Kodėl ji taip padarė? Ar ji tikrai nieko neparašė?.. Ir kodėl aš dabar laisvas?..

Konradas lėtai užsitraukė pypkę, jo galva, pečiai po truputį pradėjo suktis į mane ir kai jis atsisuko, iš pradžių aš pamačiau ne jo

veidą, kaip tikėjaisi, o melsvą dūmų kamuolį, kurį jis išpūtė. Ir jam dar nespėjus išsisklaidyti, man pasirodė, jog pamačiau šypsena, vos matomą, klastingą šypsena slystančią lūpų kampučiais. Bet kai dūmai išsisklaidė, nepamačiau nieko keisto – jo veidas buvo rimtas, šaltai ramus, o lūpos kietai sučiauptos. Keletą sekundžių jis tylėdamas įtemptai žiūrėjo į mane, jo juodų akių žvilgsnis smigo giliai į mano akis, tarsi bandydamas įsiskverbti vidun ir sužinoti, kas slypi manyje – neįtikėtina, bet turbūt jam tai pavyko, nes greitai pamačiau kaip įtampa jo veide atslūgo, jis netgi šiek tiek prašviesėjo...

– Aš maniau, tu žinai... – Jis vėl giliai įtraukė dūmus ir išpūtė didelį kamuolį. – Bet tu nežinai...

Padėjo pypkę ant židinio atbrailos, pakilęs nuo fotelio nuėjo prie lango ir susimastęs žvelgė pro jį. Oras buvo puikus, kaip ir praėjusią dieną, tik keli debesėliai plaukė mėlynu dangumi. Kai Konradas atsiskuko, vėl beveik nemačiau jo veido. Šviesaus lango fone girdėjau tik balsą:

– Jeigu tu būtum žinojęs, būtum papasakojęs viską jau seniai... Joks žmogus nebūtų ištvėręs to, ką tau teko patirti... Nebent tik tas, kuris iš tikrųjų nežinojo atsakymo į tą klausimą... Tu nežinai... Nežinau ir aš... Ji neparašė, kodėl tai nusprendė padaryti, tai mįslė mums. Paslaptis. Visus tuos metus aš ieškojau atsakymo, bergždžiai... Visgi vyliausi, kad tu žinosi... Gal vis dėlto, ką nors prisimeni?.. Na gerai, nevarginsiu tavęs, matau, nieko nežinai...

– Kur laiškas? – paklausiau.

Prieš atsakydamas man, jis giliai atsiduso.

– Neturiu aš jo dabar, prokurorai paėmė... Tiksliau aš pats jiems perdaviau, kad tave išteisintų ir išleistų iš kalėjimo... Bet turėtų greitai gražinti, tada ir galėsi paskaityti... Dėl to laiško tu atgavai laisvę, o aš gali būti keliausiu į kalėjimą – man iškėlė bylą už faktų nuslėpimą, už melagingus parodymus... Dėl to aš ilgai ir nesiryžau papasakoti apie tą laišką, kai supratau, ką pridirbau... Buvau pamišęs, kai leidau tave nuteisti, o kai leidau tave laikyti kalėjime ilgus metus, gėda prisipažinti – buvau bailys, bijojau pats būti nuteistas ir sėsti į kalėjimą...

Netikėjau aš tuo, niekada jis neatsidurs kalėjime, su jo galimybėmis, pažintimis, pinigais tai – neįmanoma. . .

– Aš žinau, nusipelniau pačios didžiausios bausmės už tai, ką tau padariau. Žinau, jokiais būdais jos neišpirksiu, bet. . .

– Tik nereikia manęs graudinti. – Pertraukiau jį. – Iš kur staiga atsirado ta sąžinė? Kodėl praėjus tiek metų prireikė mane ištraukti iš kalėjimo ?

– Aš supratau, daugiau taip elgtis negalima, reikia kažką daryti. . . Laikui bėgant sąžinė mane graužė vis labiau ir labiau, bet ryžtis ištaisyti tai, ką padariau, man buvo taip nelengva. . . Aš irgi – tik žmogus, su visom silpnybėm, prieštariniais jausmais, baimėm. Manyje degė griuamosios jėgos: neapykanta, įtūžis, noras surasti kaltininką ir atkeršyti. Mano protas buvo aptemęs iš skausmo. . . Ir tai tęsėsi ilgai, kol atgavau blavų mąstymą ir ryžausi padaryti tai, ką privalėjau padaryti iš karto. Beje, kai pagaliau ėmiausi išlaisvinti tave, tai pareikalavo taip pat nemažai pastangų ir laiko. Ilgai teko eiti kryžiaus kelius, varstyti įvairias duris, teko pasitelkti visas įmanomas priemones ir metodus. Pinigai, reikalingi žmonės. . . Patikėk, niekas ten nelaukė manęs išskėstomis rankomis, niekas nesiveržė ištraukti žmogų iš kalėjimo, kuris ten praleido tiek daug metų neteisingai apkaltintas. Visi bijojo tos atsakomybės, bijojo prisipažinti suklydę. . .

Viskas, ką jis pasakojo, nekėlė man pasitikėjimo, jaučiau jį sumanius kažką negero. Netikėjau juo. Tas jo atsivertimas, nuoširdumas atrodė man nerealus. Po to, ką man teko patirti, neįmanoma buvo pasikliauti jo gerais ketinimais. Įtariau, kad jis sumanė kažkokį žaidimą, kurio tikslus ir taisykles žinojo tik jis vienas. Bet atspėti, ką jis sumanė, aš negalėjau. . .

– Žinau, kad mano elgesys tau neatrodo nuoširdus. – Jis atspėjo mano mintis. – Suprask, man sunku dabar surasti žodžius, kuriais įtikinčiau tave, turbūt tai ir neįmanoma, nes nėra tokių žodžių. . .

Išklausęs jį, tylėjau, nes supratau, kaip beprasmiška ko nors klausti. Jis viskam buvo pasiruošęs, žinojo visus atsakymus į visus klausimus, netgi ir į tuos, kurių aš pats dar nebuvau suspėjęs sugalvoti.

– Neprašau tavęs man atleisti, – pasakė jis. – Žinau, tai neįmanoma, bet noriu, kad tu žinotum: aš galiuosi, kad buvau toks žiaurus... Ta kaltė grauš mane iki gyvenimo galo. To aš ir nusipelniau. Negaliu gražinti tau tų metų, kuriuos atėmiau iš tavęs, tačiau padarysiu viską, patikėk, kad neturėtum jokių rūpesčių tolimesniame gyvenime. Tau juk dar tik trisdešimt penkeri ir tu gali viską pradėti iš naujo... Naują gyvenimą...

Iš vidinės švarko kišenės jis išsitraukė kažką baltą ir priėjęs ištiesė man. Tai buvo vokas.

– Čia yra banko kortelė su solidžia sąskaita. Ji tavo. Joje yra tiek pinigų, kad ir išlaidžiai gyvendamas, nepritrūksi jų ilgai...

Nepaėmiau to voko ir Konradas padėjo jį priešais mane ant stalo.

– Neimsiu aš tavo pinigų...

– Jeigu neimsi jų – džiaugsis bankininkai, o ne aš – tie pinigai jau ne mano, nes ta sąskaita priklauso tik tau, tik tau ir spręsti, ką su jais daryti... Suprantu, ką galvoji, žinau, kad ir kiek bebūtų čia pinigų, aš nekompensuosiu tau, ko netekai... Nemanyk, kad noriu tave nupirkti, žinau, taip neišpirksiu savo nuodėmių, tiesiog daugiau nebenuoriu, nebegaliu leisti tau kentėti už mano klaidas... Tas balsas viduje, sakantis man, jog aš persistengiau, be reikalo kankinu nekaltą žmogų, tapo ilgainiui baisiu skausmu, ėmiau nekęsti pats savęs, tas suvokimas man ėmė darytis nebepakeliama našta, jeigu dar nors truputį būčiau uždelsęs baigti visa tai, būčiau visai išprotėjęs... Išlaisvinau tave, negaliu ir toliau leisti, kad dėl manęs patirtum sunkumų ir rūpesčių... Padarysiu viską, kad tau netektų kentėti daugiau jokių vargų ir ateityje, kad turėtum galimybę gyventi taip, kaip tu norėsi, kad galėtum daryti viską, ką panorėsi, kad tau nieko netrūktų, juk tu esi dar visiškai jaunas ir visas gyvenimas tau prieš akis... Ne tik šiuos pinigus atiduodu tau. Bet ir viskas, ką aš turiu, visas mano turtas po mano mirties priklausys tau – viską aš užrašiau tau... Jei norėsi, padėsiu susirasti tau darbą, kokio norėsi, jei norėsi, galėsi studijuoti, o gal užsiimsi verslu?.. Galų gale tu pats galėsi nuspręsti, ką nori veikti... –

Jis kalbėjo ir kalbėjo, negalėdamas sustoti, o aš galvojau, kad kažkur visa tai man jau girdėta, tai man pažįstama... Kažką primena... Kai kas jau bandė man pasiūlyti viską... bet ir norėjo už tai daug... Tas žmogus priešais mane, atiduodantis man viską, kas jis, kokie jo tikrieji tikslai, ko jam iš manęs reikia?.. Ar visa tai, ką jis dabar daro, yra atgaila?.. Atsilygina už tai, ką atėmė iš manęs, ar tai yra kaina už tai, ką dar ruošiasi gauti iš manęs?.. Savo kailiu jau buvau įsitikinęs, koks tai klastingas žmogus... Bet net ir žinodamas tai, negalėjau atspėti, kas manęs laukia... Tokios mintys užplūdo mane, bet netrukus jam pavyko jas dar labiau sujaukti ir sukelti tikrą sąmyšį manyje... Priverstė mane į viską pažvelgti kitaip...

Letos tėvas atitraukė kėdę nuo stalo ir atsisėdo šalia manęs.

– Tai dar ne viskas, – pasakė jis giliai kvėpuodamas. – Ne viskas, ką aš turiu tau pasakyti...

Buvau susierzinęs nuo viso to, kaip man pasirodė, vaidinimo, todėl, kai jis tai pasakė, aš demonstratyviai išplėčiau akis, žvelgiau į jį ironiškai, tarsi norėdamas parodyti, kaip man svarbu viso to klausytis. „Taip, taip, kalbėkite, pone, įdėmiai jūsų klausau, tik neužduskite nuo jaudulio“, – pasakiau jam mintyse.

Bet jis į mane nežiūrėjo, jo akys buvo nukreiptos į stalo paviršių, o žvilgsnis – susimąstęs ir liūdnas. Jis atsiduso, kiek patylėjęs tarė:

– Mano gyvenimas ritasi į pabaigą, senstu sparčiau, nei tikėjau si, puola visokios ligos, kai kurios iš jų labai rimtos... Jaučiu, ilgai netversiu... Metus, kitus – ne ilgiau... Kai pajunti artėjant mirtį, pradedi apie daug ką kitaip galvoti, pradedi jausti dalykus, apie kuriuos seniau nesusimąstydavai. Nesinori išeiti iš gyvenimo jaučiantis nieku, nesinori palikti po savęs blogį... Mirti nebaisu, baisu mirti su juoduma širdyje. Išeinant anapus norisi jaustis švaresniu, nors, žinau, man jau nelemta visko išsivalyti, visgi galiu bent jau pabandyti... – Pamačiau, kaip jo akys sudrėko, jis iš tikrųjų atrodė labai susijaudinęs.

– Privalau tau gražinti dar kai ką, – jis atsilošė, atsiremdamas į kėdę. Metė į mane skubų žvilgsnį, paskui užsimerkė ir ilgai tylėjo,

mačiau – nediršta kažko pasakyti. – Aš pavogiau iš tavęs daugiau negu tu galvoji, – ištarė atsimerkdamas ir netikėtai paklausė:

– Ar tu galėtum vėl būti tėvas?.. – Tas klausimas man tvojo kaip sunki lenta per galvą. Sumišau, nesuvokdamas, ką tai galėtų reikšti... Nespėjau nieko pasakyti, o jis tęsė:

– Tada, kai žuvo Leta, iš tavęs atėmiau ne tik laisvę, bet ir tėvo teises... Tu elgeisi tada kaip tikras tėvas – gelbėjai savo dukrą... Ir tau tai pavyko... Mes tau pamelavome, kad ji mirė, iš tikrųjų ligoninėje ją pavyko atgaivinti, ji išgyveno, ji gyva...

Kiekvienas žodis gaudė mano galvoje kaip varpas, o paskutiniai skambėjo aidu: „Ji gyva, gyva, gyva...“ Man akyse ėmė šokinėti balti taškeliai. Rankos pačios sugniaužė kumščius, negalėjau sustabdyti užplūdusio drebulio. Mane ėmė krėsti ir šaltis, ir karštis vienu metu...

– Tai tiesa, ji – gyva, – dar kartą man pakartoję.

Norėjau pasakyti kažką, bet tik išlemenau:

– Bet... kaip...

– Kodėl mes taip pasielgėme, kodėl apgavome tave? Nors tai nebuvo vien tik mano sprendimas, bet aš dėl to kalčiausias, tai aš įtikinau visus, kad taip bus geriau...

„Bet kodėl? – negalėjau suprasti. – O kaip mano tėvai? Jie irgi man melavo?“

– Tavo tėvai... – lėtai tarė uošvis, apmąstydamas kiekvieną žodį, – tikriausiai būtų su tuo nesutikę, todėl pasirūpinau, kad ir jie nesužinotų, jog tavo dukra išgyveno. Jiems ji irgi buvo mirusi. Tu ir tavo dukra tuo metu atsidūrėte skirtingose gyvenimo pusėse, beviltiškai toli vienas nuo kito, galima sakyti, skirtinguose pasauliuose: tu visam gyvenimui patekai į kalėjimą, o ji liko čia. Ir jai reikėjo tėvų, todėl mes, jos seneliai, tai yra aš ir mano žmona, tapome jos tėvais... Tu ja pasirūpinti, būdamas kalėjime, negalėjai... Žiauriai skamba, bet kažkuria prasme – jūs vis dėlto buvote mirę vienas kitam... Ji juk negalėjo gyventi pas tave kalėjime, o tu visam gyvenimui netekai galimybės grįžti... Be to, reikėjo galvoti apie jos ateitį, ką būtume pasakę jai paaugus, kur jos tėvai? Kad tėtis kalėjime uždarytas iki gyvos galvos

už tai, kad nužudė jos mamą? Kaip ji turėtų gyventi žinodama tai?.. Aišku, tai buvo žiauru, bet tik aš vienas žinojau, kaip tai žiauru iš tikrųjų. . . Neapykanta ir skausmas, netekus savo vienintelio vaiko, buvo atėmę iš manęs sveiką protą. . . Mane turbūt buvo apsėdęs pats velnias. . . Dabar, kai aš jaučiu, kad man gyventi liko nedaug, noriu, jog ji po mano mirties turėtų tėvą, tikrą tėvą – tave. Noriu gražinti tai, ką buvau pavogęs iš jūsų abiejų, privalau tau gražinti dukrą, o jai – tėvą. Dabar aš ne toks, koks buvau tada. . . Viskas pasikeitė, gali tikėti, gali netikėti, bet ne tai svarbiausia – svarbu tai, ką aš pagaliau ryžausi padaryti. . . Noriu, kad jūs būtumėte laimingi, o aš keliausiu į pragarą ir atsiimsiu ten tai, ko nusipelniau. . .

Klausiausi, ką kalbėjo tas baisesnis žmogus ir sunkiai savyje traukiau norą sudaužyti jį, gal net užmušti, nekenčiau jo, kad ir kaip stengėsi pasirodyti kitoks, vis tiek jis man buvo ir liks monstras, netikėjau juo ir jo gerais norais. . . Tiesiog jis vėl rezgė kažką blogo, žinojau tai. . . Bet vis dėlto nusprendžiau būti kantrus, nesikarščiuoti, nes supratau, kad nebūčiau nieko iš to laimėjęs. . .

Jam pavyko priversti mane laukti. . . Kuo toliau, tuo labiau jam sekėsi priversti mane paklusti jo valiai, nes turėjo pranašumą, žinojo daugiau už mane, nors ir atskleidė man daug, bet ne viską, jaučiau tai. . . Pateikė man tokius dalykus, kurie negalėjo nesukelti manyje prieštarų minčių audros. . . Man reikėjo laiko, kad suvokčiau viską. . . Sužinojau klaidingą tiesą, kaip buvau apgautas, tačiau negalėjau neįvertinti to, kad sužinojau tai iš paties tos niekšybės autoriaus, kuris prisipažino man, nors puikiausiai galėjo to ir nedaryti. . . Mano dukra – gyva, tai buvo toks stulbinantis dalykas, visiškai susukęs man galvą. . . Visos tos naujienos mane veikė svaiginančiai, kaip užburiantys kerai ir galiausiai leidasi nešamas nežinia kur kažkokios nematomos bangos, kuri pagriebė mane, traukė į save ir turbūt iš ten nebuvo įmanoma ištrūkti. . .

Visą dieną mes praleidome drauge, jis vis man pasakojo ir pasakojo, o aš vis labiau ir labiau toliau nuo realybės, vis labiau svaigau ne

tik nuo to, ką sužinojau, bet ir nuo cigarečių, kurių neatsisakiau, kai pasiūlė, nors paskutinį kartą jau buvau rūkęs labai seniai, ir nuo vyno, kurio uošvis atsinešė iš rūsio, kur turėjo jo visą kolekciją...

– Dabar Leta yra išvažiavusi, – pasakė jis ir staiga nutilo, pamatęs sumišimą mano akyse...

– Leta?.. Kaip tai suprasti?..

– Ach, taip, – jis pakratė galvą, – užmiršau tau pasakyti, mes tavo dukrai davėme Letos vardą... Kai tvarkėme įvaikinimo dokumentus, nusprendėme pakeisti vardą... ne dėl to, kad mums nepatiko, bet dėl mūsų dukros, dėl jos motinos atminimo... Mes praradome savo dukrą, bet tarsi ir vėl ją susigrąžinome... Mes vėl turėjome Letą...

„Atminimo?.. O gal – atvirkščiai, – pagalvojau. – Štai kaip viskas paprasta, paimi trintuką ir ištrini žmogų lyg jo niekad ir nebuvo... Taip ir aš išnykau, nes jie sumanė tapti jos tėvais...“

– ...Atleisk mums... tada mes visi labai gedėjome...

– Tai kur ji?.. – Pertraukiau jo pasiteisinimus. – Kur ji išvažiavusi?..

– Išvažiavo su draugėmis prie jūros keletui dienų. Tegul patostogauja, pasidžiaugia, kol oras geras, paskutinės šiltos dienos... Apsigyveno ten pas savo draugės gimines, jie jas prižiūri, globoja... Ji jau suaugusi, protinga mergina, nebaisu išleisti iš namų ir kelioms dienoms, be to, paskambina man kasdien... Greitai galėsi ją pamatyti, po poros dienų parvažiuos... – jis kažkur išėjo, bet greitai grįžo, atsinešdamas fotografijų albumą.

Ten buvo mano dukros nuotraukos... Žiūrėjau į jas, draskomas skausmo ir liūdesio, norėjosi verkti matant, kaip prabėgo gražiausi mano vaiko metai, o aš visa tai praleidau ir net nežinojau, kad ji egzistuoja, kad ji gyvena... Visus tuos metus sėdėjau rūsyje vienas, bendraudamas tik pats su savimi arba su savo košmarų herojais... Neskaičiau jai pasakų prieš miegą, negirdėjau, kaip ji taria pirmuosius žodžius, negirdėjau, kaip ji šaukia mane, kaip juokiasi, nebuvau su ja, kai jai buvo liūdna... Visa tai galėjau išvysti tose nuotraukose,

bet tai buvo tik popierėliai, tik gražūs atvirukai, kuriuose mano dukros šešiolika metų prabėgo per vieną akimirką... Štai jai vieneri, štai dveji, štai jau – penkeri metai, o štai ji jau eina į mokyklą... Ko tik nemačiau tose nuotraukose, su ja buvo prifotografuota įvairiausių žmonių, vaikų, klounų, meškinų, visko – tik mūsų, jos tėvų ten, nebuvo...

– Užauginau Letą, galima sakyti, vienas, – pasakojo Konradas. – Kai jai ėjo ketvirtį metai, netekau žmonos, mirė nuo vėžio... Aš likau vienas... dar kartą nevedžiau... Turėjau Letą, savo mylimą anūkę, kuri man tapo dukra ir nieko nebuvo man svarbiau už ją... Mes buvome tik dviese, nedidelė, bet vis dėlto šeima... Patyriau daug laimės matydamas, kaip ji auga, stengiausi praleisti kuo daugiau laiko su ja, stengiausi, kad jai nieko nestigtų, netgi savo darbo reikalus atstūmiau nuo savęs toliau, savo verslą pavedžiau tvarkyti kitiems žmonėms, kad pats galėčiau daugiau būti namie. Kartais gal verslas dėl to ir nukentėdavo, bet darbas man nebuvo toks svarbus, svarbiausia buvo ji... Graži panelė, ar ne? – paklausė jis, kai žvelgiau į nuotrauką, kur ji buvo jau visai suaugusi mergina. – Nuostabi... Graži, kaip ir jos motina, nors ir nepanaši į ją, turbūt labiau – į tave...

Taip, mačiau, ji buvo nuostabi, negalėjau atsigėrėti ja, bet iš tikro nebuvo panaši į Letą, galbūt jis buvo teisus – panašesnė į mane, nors turėjo kažką savito, gal paveldėjo abiejų mūsų, jos tėvų, bruožų. Žvelgiau į ją ir sunku buvo patikėti, kad mano dukra jau tokia suaugusi... Jaučiau jaudulį galvodamas apie ją. Mąščiau apie tai, kaip mes susitiksim, ką jai pasakysiu, ką mes kalbėsime, ką ji apie mane pagalvos, kaip viskas vyks? Kaip reikės jai viską paaiškinti? Ar ji supras mane? Kaip ji reaguos, kai sužinos, kad aš jos tėvas? Tie klausimai man kėlė ne tik jaudulį, pamažu ėmiau jausti nerimą, baimę, abejones. Mąščiau apie tai, kad turbūt aš jai iš tikrųjų jau niekada negalėsiu tapti tėvu, nes visą gyvenimą turėjo kitą, kuris ja rūpinosi ir mylėjo, ir tikriausiai jai yra labai brangus... Jis jai yra, o gali būti ir visada liks tikroju tėvu, jis ją užaugino... O aš – svietimas žmogus...

Turbūt uošvis, nujausdamas šiuos mano samprotavimus, tarė:

– Mums, Aimi, reikėtų susitarti, kad iš karto jai neatskleisime tiesos, supranti? Tai nėra toks paprastas dalykas... Jai tai gali būti didelis šokas... Reikės gerai pagalvoti – ką ir kaip sakysime... Sutinki?

Tikriausiai jis buvo teisus ir aš susimąstęs linktelėjau galva. „Nenorėčiau, kad jai būtų blogai...“ – pamaniau.

– Pristatysiu jai tave kaip seną savo pažįstamą. Pasakysiu, kad pagyvensi pas mus kurį laiką... O paskui tu pats nuspręsi, kada atskleisti jai tiesą...

Diena prabėgo labai greitai. Kai pradėjo temti, jau buvau smarkiai apsvaigęs nuo cigarečių ir vyno. Ir ne tik. Nuo visko. Tiesiog skendau svaigulyje.

Kai atsiguliau miegoti, niekaip negalėjau užmerkti akių, viskas aplink sukosi, šokčiojo, žaižaravo. Man atrodė, kad lova juda po kambarį aukštyn – žemyn, sukasi ratu, o kambario sienos banguoja. Akyse raibuliavo įvairiausių spalvų dariniai, regėjau po kambarį kažką skraidant. Paskui klaikiai ėmė skaudėti galvą, kuo toliau, tuo darėsi blogiau... Turbūt apsinuodijau alkoholiu... Arba man ko nors specialiai primaišė į vyną... Skausmas išplito po visą kūną, jaučiausi taip, lyg kūnas plyštų... Nežinojau, kur dėtis nuo viso to, karštligiškai drebėdamas rangiausi lovoje, bandydamas kaip nors sutramdyti skausmo šėlsmą, bet darėsi tik blogiau: pykino, raižė skrandį, atrodė, tuoj mirsiu... Nors gulėjau ant lovos, įsikibęs į jos kraštą, bet rodė, kad krentu ir to proceso niekaip negalėjau suvaldyti, kad ir kokioj padėtyje stengiausi gulėti, vis tiek kritau... Gulint ant nugaros atrodė, kad tuoj nukrisiu kažkur pirmyn, lyg lova būtų apsivertusi aukštyn kojom, lyg mane trauktų ten kažkoks sūkurys. Jeigu bandžiau gulėti ant pilvo, jaučiau, kad smengu, kai persiverčiau ant šono vis tiek regėjos, kad lova siūbuoja ir tuoj nusirisiu nuo jos... Tik tada, kai susiriečiau į kamuolį, rankomis suėmiau kelius ir pradėjau giliai kvėpuoti, viską kėsti pasidarė lengviau...

13.

Kai prabudau, už lango buvo šviesu. Ilgai negalėjau pakilti iš lovos, nes galva tebeplyšo nuo skausmo ir krėtė drebulys. Iš karto negalėjau prisiminti ir suvokti, kur aš esu. Ir kas aš esu. Tik žinojau, kad įvyko kažkas svarbaus ir kažkas jaudinančio manęs dar laukia ateityje...

Viskas grįžo į mano galvą staiga, kaip ryškus šviesos blyksnis tamsoje. Visa prisiminiau – net kvėpavimas sustojo kelioms sekundėms...

Tą dieną sumaniau nuvažiuoti į kapines. Turėjau ten ką apankyti... Konradas pasiūlė man savo vairuotojo paslaugas. Aš atsisakiau, norėjau ten nuvykti vienas.

Tėvų kapą radau nesunkiai... Stovėjau ten priešais antkapi, buvo labai liūdna ir graudu, jaučiausi labai vienišas, žvelgdamas į tą šaltą akmenį su savo tėvų vardais... Išsitraukiau žvakutes ir pabandžiau jas uždegti. Tai padaryti buvo nelengva, nes vėjas buvo stiprus ir šiek tiek lynojo, bet pamažu jos užsižiebė, pamažu kažką uždegė ir mano krūtinėje, pasidarė lengviau, nusiraminau. Mačiau, kaip šokčioja vėjo blaškomos liepsnelės ir jų šviesa glostė mane... Nors jos ir negalėjo sušildyti, bet jaučiau plūstant šilumą... Aš sugrižau. Jaučiau, kad ir jie tai žino... Mes vėl buvome kartu...

...Niekai negalėjau rasti Letos kapo. Nors man ir smulkiai nupasakojo, kur jis yra, ilgai nesisekė. Klaidžiojau net keletą valandų, kol visiškai pasiklydau tarp antkapių. Išvaikščiojau skersai išilgai visas kapines ir nieko. Jos kapo tarsi ten ir nebuvo. Bet jeigu manęs neapgavo, jis turėjo ten būti. Ir aš žūtbūt norėjau surasti.

Pilki debesys šliaužė dangumi, darėsi vis tamsiau ir tamsiau, vis stipriau lijo lietus, galiausiai pavirsdamas tikra liūtimi. Stovėjau tarp kapų, apimtas nevilties, per mane bėgo šalti lietaus lašai, kiaurai permerkdami mano drabužius. Pasidarė labai šalta, apėmė drebulys. Nežinojau, kur eiti ir ką daryti, bet pasitraukti taip nieko ir nesuradęs, negalėjau... Staiga tolumoj mano žvilgsnį prikaustė ryškus juodo ak-

mens paminklas. Kuo stipriau lijo, tuo labiau jis ryškėjo ir, rodėsi, darėsi vis didesnis ir juodesnis. Jis tarsi augo lietuje... Mano kūną ėmė krėsti ne tik nuo šalčio, bet ir nuo šurpo... Akmuo mane kvietė, rodė kelią... Nors ir baisu buvo, nuėjau ten. Kai priėjau arčiau, pamačiau, kad tas akmuo visai nedidelis, netgi mažesnis už daugelį aplink esančių paminklų. Nemačiau jokių užrašų ant jo. Buvo visiškai juodas. Ryškiai tamsi juoduma, nieko daugiau... Nuo jauta sakė, kad tai jos kapas... Aš pasilenkiau, pritūpiau prie jo ir paliečiau pirštais. Lėtai braukiau nuo krašto iki krašto. Jo viduryje kažką pajutau. Stipriau patryniau toje vietoje ir ten pamažu ėmė ryškėti kažkas šviesaus... Pamatyti, kas tai, man padėjo lietus, bėgdamas per akmenį ir nuplaudamas juodumą. Galiausiai aiškiai išryškėjo keturios nedidelės raidės. Tai buvo vardas. Jos vardas. Leta. Ir daugiau nieko užrašyta nebuvo. Nieko daugiau ir neieškojau. Man nieko daugiau ir nereikėjo...

Buvau ten turbūt ilgai, nes kai atsitokėjau ir nusprendžiau eiti, buvo jau sutemę. Nebelijo, debesys išsisklaidė, danguje kabėjo žvaigždės ir mėnulis, apšviesdami melsva šviesa kapus ir vienintelį žmogų tarp jų.

Kai atėjau prie kapinių išėjimo, vartai jau buvo užrakinti. Apšidairiau aplink, tikėdamasis ką nors pamatyti, bet nieko nesimatė ir nesigirdėjo. Neliko kito pasirinkimo, tik perlipti per tvorą. Jeigu kas nors tada mane matė, turėjo pamanyti, kad vienas palaidotųjų bando pabėgti iš kapinių...

Įlipęs į autobusą kažkodėl visai nenorėjau sėdėti, nors žmonių beveik nebuvo ir beveik visos sėdynės buvo tuščios, įsikibau į turėklą prie lango ir važiauvau visą kelią stovėdamas.

Autobuso gale pamačiau porą jaunuolių. Mergina ir vaikinai. Jis sėdėjo ant sėdynės, o ji jam ant kelių. Žvelgiant į juos, atrodė, kad aplinkinis pasaulis jiems neegzistuoja. Jis matė tik ją, o ji matė tik jį. Jie buvo tarsi įsielektrinę, suaugę vienas su kitu, stipriai glausdamiesi, apsikabinę karštai bučiavosi, glamonėjosi į nieką nekreipdami dėme-

sio ir visiškai nesigėdydami. Man patiko į juos žiūrėti. Jiems netrukde jokios kliūtys: nei laikas, nei erdvė – niekas. Buvo tik jie. Ir meilė.

Dieve, – pagalvojau, – kaip seniai man tai buvo... Meilė... Tai taip laikina... Tai trunka taip trumpai. Tik akimirka. Vienas blyksnis. Ir viskas išnyksta. Bet nepaisant to, mes pasiryžę už tai atiduoti viską. Visą gyvenimą... Visą amžinybę...

Grįžęs prisileidau pilną vonią karšto vandens ir pasinėriau į ją. Milijoną metų to nebuvo daręs... Buvo gera, kai karštas vanduo apsėmė mane, palaiminga šiluma veikė raminančiai, atpalaiduojančiai ir aš ėmiau snūduriuoti, užmiršdamas viską...

Turbūt miegojau gana ilgai, nes prabudau tik pajutęs, kad vanduo jau visai atvėsęs... Lėtai atmerčiau akis... Vanduo vonioje buvo... ryškiai raudonas... Panikos apimtas, drebdamas, lėtai pasikėliau ir atsėdau vonioje, tada pamačiau, kad visur aplink mane pritaškyta kraujo: ant grindų telkšojo raudonos balos, sienos taip pat buvo nuteptos raudonomis dėmėmis, o nuo jų per plyteles, kaip ir veidrodžiu, ritosi kraujo lašai... Pabandžiau greičiau išsiropšti iš vonios, bet kažkodėl man tai padaryti nesisekė, mano rankos niekaip negalėjo užčiuopti vonios kraštų, vis nuslysdavo ir nuslysdavo atgal į vandenį, o kojomis taip pat negalėjau atsispirti – jos visiškai neklausė manęs... Sustaugiau apimtas nevilties, ištraukiau rankas iš vandens ir tėškiau jomis atgal... Sekundę mano širdis visiškai apmirė, kai pamačiau kažką šurpauš... Vėl, tik šįkart lėtai, iškėliau rankas sau prieš veidą ir supratau, kodėl man nesisekė užčiuopti vonios kraštų... Aš neturėjau delnų... Mano rankos baigėsi ties riešais, o iš jų sunkėsi tamsus raudonas kraujas... Plaštakos buvo nupjautos, o toje vietoje, kur jos turėjo būti, tabalavo tik bjauriai sudraskytos, kruvinos mėsos ir gyslų atplaišos... Aš vėl ėmiau rėkti, bet iš mano plačiai pražiotos burnos pasigirdo tik vos girdimas švokštimas...

Tada atsimerčiau iš tikrųjų, apsidairiau aplink – niekur nebuvo jokio kraujo, mano kūnas raibuliavo šiltame, skaidriame vandeny-

je – visas tas siaubas man tik prisispavono... Pakėliau savo rankas – viskas buvo tvarkoje... Išlipau iš vonios, pasiėmiau rankšluostį ir pažvelgiau į veidrodį – manęs jame nebuvo... Nemačiau savęs, pamaniau dėl to, kad stiklas apgaravęs, nutryniau jį, bet vis tiek nemačiau savo veido, nes veidrodis, dar nebaigus jo valyti – vėl apgaravo... Tryniau jį vėl ir vėl, bet bergždžiai – niekaip negalėjau jame pamatyti savęs, aš tarsi neegzistavau... Galiausiai mano kantrybė trūko, įsiutęs iš visų jėgų trenkiau savo kakta tiesiai į veidrodį. Jis, neatlaikęs smūgio, skilo ir ant manęs pabiro šukių lavina. Nors ir susigūžiau bandydamas apsisaugoti, vis tiek neišvengiau aštrių stiklų, pjaunančių man pečių, krūtinės ir rankų odą... Šukės byrėjo ir šaižiai dužo aplink mane ant grindų, nuo to klaikaus garso, atrodė, išprotėsiu. Stovėjau susigūžęs, sukandęs dantis, bijodamas pajudėti... Net ir tada, kai viskas liovėsi, mano ausyse tebespengė kurtinantį dūžtančio stiklo garsas... Pažvelgęs žemyn į veidrodžio duženas, pagaliau išvydau tai, ko norėjau – save, šimtus savo atvaizdų, tik sudaužytus, iškreiptus ir aptaškytus mano paties krauju...

Kai pakėliau akis į viršų, net krūptelėjau pamatęs toje vietoje, kur kabojo veidrodis, ant sienos kažkokių neaiškių kruvinus ženklus, lyg ir raides, pamažu išnykstančias, išsiliejančias ir rausvomis srovelėmis nutekančias žemyn. Ten buvo parašyta: TU IŠNYKSTI, KAI NEMATAI MANĘS...

Staiga smarkiai suskaudo koją, kažkas įdūrė į pėdą, pasilenkiau pažiūrėti ir supratau, kad užmyniau ant aštrios stiklo šukės. Atsargiai ištraukiau ją ir numėčiau į kriauklę. Kai vėl pakėliau akis į sieną, raidžių ant jos nebebuvo ir jokio pėdsako, kad būtų buvę... Nusprendžiau, kad man tai pasivaideno arba prisispavono... Tykiai, ant pirštų galiukų išlipau iš šukių krūvos, apsivaliau rankšluosčiu, apžiūrėjau supjaustytas vietas. Laimei, žaizdos buvo nedidelės ir kraujas jau nebebėgo...

Sušlaviau šukes į krūvą, susėmiau ir išmečiau į šiukšlių dėžę. Buvo keista, kad niekas nesureagavo į tą triukšmą, kurį sukėliau. Tik ryte Konradas pasiteiravo, kas man naktį atsitiko.

– Sudaužei veidrodį? – nustebo jis. – Negerai, negerai, blogas

ženklas... na, bet nieko, spjauk per petį ir užmiršk viską... Pakabin-
sim naują veidrodį, nieko baisaus...

14.

Tą dieną aš ryžausi išeiti į miestą... Reikėjo ieškotis darbo bei išsinuomoti kambarį, negalėjau daugiau tūnoti Konrado namuose.

Po ilgos pertraukos vėl galėjau žingsniuoti miesto gatvėmis. Per tuos metus, kuriuos praleidau kalėjime, jis smarkiai pasikeitė. Viskas gerokai pažengė į priekį, tik aš likau kažkur toli...

Ėjau gatve ir buvo neapsakomai baugu, ypač ten, kur buvo daug žmonių. Man atrodė, kad visi žiūri į mane. Jų akys mato mane kiaurai. Jaučiausi taip, lyg būčiau ne toks kaip visi. Lyg iš kito pasaulio. Ir tai turbūt buvo tiesa. Ir niekada, galvojau tada, aš jau nepritapsiu prie šių žmonių, visada būsiu svetimas šitame pasaulyje... Minia man varė paniką. Bijojau įeiti į kokią nors parduotuvę ar kavinę. Man rodėsi, jog visi gali perskaityti mano veide, kad aš ką tik grįžęs iš kalėjimo. Iš kalėjimo, vadinasi, nusikaltėlis... Aš ir pats jaučiausi kaip nusikaltėlis, nors toks niekada ir nebuvau...

Pro žmones stengiausi praeiti žvilgsnį nuleidęs žemyn, vengdamas susitikti su kieno nors akimis...

Neilgai ištvėręs tokį pasivaikščiojimą, nusprendžiau grįžti ir tuo pačiu momentu staiga lyg ir pajutau, kaip kažkas palietė mano petį – aš atsigrėžiau, bet nieko man už nugaros nebuvo. Arčiausiai esantys žmonės buvo už keliolikos žingsnių, nė vienas iš jų negalėjo manęs paliesti... Nusisukau ir nuėjau, bet žengus porą žingsnių kažkokia jėga mane privertė vėl atsigrėžti. Kažkas traukė mano dėmesį kitoje gatvės pusėje... Toje vietoje buvo pėsčiųjų perėja per gatvę ir kitoje jos pusėje mačiau laukiant būrį žmonių. Mašinos gatvėje sustojo užsidegus raudonam šviesoforo signalui ir tie žmonės plūstelėjo į mano pusę. Negalėjau suprasti ko, bet kažko mano akys ieškojo toje minioje... Tai buvo žmonės ir tiek, nemačiau ten nieko, kas verstų mane ilgiau į juos žiūrėti, todėl greitai nusisukau ir pasisku-

binau trauktis šalin, kol jie neperėjo gatvės. Nuėjau tolyn, bet keistas jausmas neapleido manęs... Sustojau ir dar kartą atsisukau. Žmonės, perėję gatvę, pasklido į skirtingas puses. Staiga net sudrebėjau iš nuostabos, kai tarp tų, kurie pasuko į priešingą pusę nuo manęs, pamaciau kai ką neįtikėtino... Ten buvo ji... Leta... Mačiau ją tik iš nugaros, bet buvau tikras – tai ji. Nors tai buvo nerealu ir neįmanoma, bet aš atpažinau jos eiseną, judesius, kūno linijas, plaukus... Be abejo, ten negalėjo būti ji, tačiau aš negalėjau liautis žiūrėjęs. Stovėjau apstulbęs, o mano akys lydėjo ją, skubančią tolyn... Net pats nepajutau, kaip kojos pačios ėmė judėti ir nešti mane jai iš paskos. Ji ėjo labai sparčiai ir greitai dingo, pasukusi už namo kampo. Mane apėmęs beprotiškas entuziazmas įsitikinti, kad tai tikrai ne ji, priverstė tiesiog bėgti, vyti ją. Troškau pamatyti tos moters veidą, kad abejonės išsisklaidytų... Tuo metu sustojo autobusas, iš jo pasipylė žmonės ir aš įstrigau tarp jų. Atrodė, visą amžinybę bandžiau prasibrauti pro tą minią, kol pagaliau man tai pavyko. Kai nuskubėjęs prie namo, pažvelgiau už jo, nepamačiau ko tikėjaisi. Ten buvo siaura gatvelė, išspraudusi tarp tankiai pristatytų senoviškų dviejų, trijų aukštų namų, joje buvo beveik tuščia, tik kelios mašinos stovėjo keliakraštyje, nebuvo nė vieno žmogaus ir tos moters ten nebuvo, ji dingo... Tikriausiai įėjo į vieną iš tų namų. „Tai negalėjo būti Leta, – tikinau save, – tai buvo tik panaši moteris, gal iš viso nebuvo jokios moters, gal man pasivaideno...“ Vis tiek mano širdis nerimo, perėjau tą gatvę pirmyn ir atgal. Tarp namų buvo net keletas tarpuvarčių ir praėjimų į kiemus, per kuriuos galima išeiti į kitas gatves. Supratau, kad beprasmiška ko nors ten ieškoti... Užsukau į vieną tarpuvarbę, atsirėmiau į sieną ir susmukau. Sėdėjau ant žemės, susiėmęs delnais galvą, buvau labai susijaudinęs, širdis daužėsi, trūko oro. Mąščiau apie Letą... Gal tai buvo ji? Gal aš ją mačiau iš tikrųjų? Nesąmonė. Ji mirusi. Ir jau labai seniai... Paskui prisiminiau, kaip dar tada, tolimoj praeityje, kai dar nebuvome pažįstami, o tik aš svajočiau apie ją, man vaidendavosi, kad matau ją visur. Matydavau ją ten, kur tik būdavo daug žmonių: autobuse, parduotuvėj, kine,

gatvėje... Man vaidendavosi, kad matau ją netgi per televizorių, žurnalų, laikraščių nuotraukose...

Yra dalykų, kurie neužgesta mumyse niekada. kažkas nemiršta mumyse niekada. Netgi tada, kai akyse vien tik tamsa...

Prisiminiau, kaip kartą Leta man pasakė: „Man taip gera būti su tavimi ir taip liūdna, kai mes išsiskiriame. Likusi viena taip tavęs ilgiusi, kad man atrodo – aš išnykstu... Aš egzistuoju tik tada, kai tu mane matai. Kaip atvaizdas veidrodyje... Kol matau tave, tol esu... Ir išnykstu, kai tu nematai manęs...“

„Aš tave matau, Leta, – sušnabždėjau mintyse. – Aš tave vis dar matau, bet ar aš egzistuoju?..“

– Tau reikia išvykti iš šio miesto, jaunuoli. – Išgirdau kažkieno balsą ir pajutau ranką ant savo peties. Pasukęs galvą, pamačiau žmogaus plaštaką, senyvo žmogaus, nes oda buvo labai susiraukšlėjusi. Krūptelėjau, kai išvydau pirštų nagus – buvo lakuoti juodai. Ta ranka atrodė keistai – niekada man nebuvo tekę matyti tokio senyvo amžiaus žmogaus lakuotais nagais.

Kai pažvelgiau aukštyn, ten, kur turėjo būti tos rankos savininkas, pamačiau tamsią būtybę juodu, ilgu žemę siekiančiu paltu, o gal apsiaustu. Negalėjau suprasti, kas tai – vyras ar moteris, nes balsas buvo kažkoks keistas – nei vyriškas, nei moteriškas, be to – negalėjau įžvelgti veido. Ant galvos buvo užmautas juodas, didelis gobtuvas, o toje vietoje, kur turėjo būti veidas, mačiau tik tamsą.

– Tau reikia išvykti, – vėl pasakė ta būtybė, o jos pirštai stipriai suspaudė man petį. – Girdi, ką sakau, privalai bėgti iš čia – šiandien pat...

Skausmas nusmelkė petį. Nervingai nusipurčiau ranką nuo savęs ir susierzinęs paklausiau:

– Kas yra? Ko tau reikia iš manęs? – Net prisimerkiau, stengdamasis įžvelgti veidą gobtuve, bet nieko ten nemačiau, ten buvo per tamsu, kad pamatytčiau ką nors...

Būtybė be veido ilgai tylėjo. Pasijutau neįtikėtina. Atsistočiau ir norėjau eiti, tada vėl išgirdau tą keistą, nemalonų balsą:

– Aš noriu tave išpėti... Tau gresia pavojus... Išsigelbėtum, jei nedelsiant išvažiuotum iš šio miesto, kuo toliau, tuo geriau... Ir niekada negrįžk... Tavo tokia stipri aura, blogio strėlės tiesiog atšoka nuo tavęs... Bet nieks neapsaugos tavęs nuo to, kas tavęs čia laukia... Jei liksi – prarasi viską, pražūsi, bėk iš čia...

– Kas tu? – paklausiau.

– Aš tavo draugas. – pasakė tamsa iš gobtuvo. – Geriausias tavo draugas...

Paskui, po pauzės pridūrė:

– Tu labai turtingas... Gali iškeliauti ir pradėti naują gyvenimą. Taip ir padaryk, patikėk manim, nes jeigu liksi čia – viskas baigsis labai liūdnai...

Nebenorėjau daugiau klausytis viso to, nusisukau ir išėjau į gatvę. Stabtelėjau, pajutęs nenumaldomą norą atsisukti, bet nieko nepamačiau, tarpuvartėje tvyranti tamsa buvo neižvelgiama...

Išvykti iš šio miesto? Bet aš jau mažčiau apie tai. Aš negalėjau to padaryti. Privalėjau pamatyti dukrą...

Kai vėl grįžau atgal, manęs laukė dar kai kas keisto... Gatve važiavo vien tik juodos mašinos, tiksliau – ne važiavo, o slinko lėtai, lėtai viena paskui kitą, kaip laidotuvių procesija... Sekundei sustojau, nužvelgdamas visą gatvę nuo vienos pusės iki kitos – bergždžiai stengiausi įsitikinti, kad man prisivaideno – gatvėje nebuvo jokių kitų spalvų – per miestą judėjo nenutrūkstamas juodų mašinų srautas, tarsi juoda upė... Marškiniai ant mano nugaros akimirksniu permirko nuo šalto prakaito ir prilipo prie odos... Siaubo genamas, stengdamasis nežiūrėti į gatvę, sparčiu žingsniu leidausi eiti. Trokšte troškau kuo greičiau iš ten dingti, pasislėpti kur nors, išnykti... Bet tai padaryti buvo ne taip paprasta... Visi žmonės gatvėje, pro kuriuos aš ėjau, sustodavo pamatę mane, o jų akys smigite smigo į mane. Negalėjau suprasti, kas vyksta, ėmiau dar labiau skubėti, beveik bėgau, norėdamas greičiau atsikratyti viso to... Baisiausia buvo tai, kad jų lūpos krutėjo – jie kažką stengėsi man pasakyti... Visi jie kažką man šnabždėjo, tas šnabždesys pamažu darėsi

vis garsesnis ir garsesnis, ir aš ėmiau girdėti žodžius, jie skambėjo kažkur mano viduje. “Tau reikia išvykti, tau reikia išvykti,” – kartoję jie, o tas šnabždesys greitai susiliejo į vientisą, įkyrų, skausmingą šnaresį. “Tau reikia išvykti, išvykti”, – gaudė mano galvoje ir galop paklaikęs, pradėjau bėgti. “Bėk, bėk... bėk...” – girdėjau šnabždantį raginimą aplink, ir aš bėgau... O žmonės vis sustodavo, atsi- gręždami į mane ir šnabždėjo, šnabždėjo... Tai tęsėsi netgi tada, kai aš įbėgau į kažkokį tuščią kiemą, kur nebuvo nė vieno žmogaus – vis tiek girdėjau tą šnabždesį... Turbūt pamišau... Ar tai galėjo būti tiesa, kad visi miesto žmonės lieptų man išvykti?.. Tai buvo bepro- tybė... Nežinia, kaip grįžau namo, iš viso nieko negalėjau suvokti – nei kas aš esu, nei kur esu... Negalėjau prisiminti, koks tai miestas, kaip jis vadinasi, kaip aš čia atsidūriau ir ką čia veikiu... Negalėjau prisiminti net savo vardo... Ilgi metai kalėjime, vienatvė atliko savo juodą darbą... Grįžęs į laisvę jau nebebuvo normalus žmogus ir jaučiau, kad jau niekada juo ir nebūsiu...

15.

...Stovėjau miegamajame prie atviro lango ir tampomas drebulio rūkiau, kai išgirdau balsą:

– Tuk, tuk, – pasakė kažkas, aš įsitempiau, liaudamasis drebėti, ir atsi- gręžiau. Tarpduryje pamačiau Letos tėvą. Durys buvo neuždary- tos ir jis įėjo pro jas su sustingusia nuostabos išraiška veide.

– Tu įlėkei kaip raketa... Ar kas nors atsitiko? – Jis priėjo prie manęs ir draugiškai uždėjo savo ranką man ant peties. Įdėmiai žvelgė man į akis.

– Nieko... šiaip... daug įspūdžių... Seniai buvau mieste tarp žmonių... Man net pasirodė, kad mačiau Letą. – Nežinia, kodėl tai pasakiau, iš tikro nenorėjau jam to pasakoti. Kai ištariau tai, jis greitai nuleido ranką nuo mano peties, jo akyse kažkas sužibo, bet tuoj pat ir užgeso, žvilgsnis pasidarė ramus ir abejingas.

– Klausimas, ar ji mirė, jau seniai atsakytas... Deja... Jos nebėra jau seniai. Yra tik klausimas – kodėl? Kodėl ji tai padarė? Kodėl pakėlė ranką prieš save? Bet to mes nesužinosime niekada. Tai kan-kins mus iki grabo lentos. Mane tai tiesiog žudo... Kaip ir tai, koks žiaurus ir neteisis buvau su tavimi. Visada stengiausi būti gėrio pusėje ir tada, prieš šešiolika metų, man atrodė, aš grumiوسي prieš blogį, kad tarnauju gėriui, bet klydau...

– Velnias irgi – gėrio tarnas, – rėžiau jam, nes nusibodo klau-sytis tų išvedžiojimų. – Pragaras, sukurtas tarnauti gėriui...

Jo veidu nuslydo vos matoma šypsena. Nemaloni, klastinga šypsena. Kažkur aš ją jau buvau matęs, labai priminė kažką kitą, bet negalėjau prisiminti...

Jis nieko man nepasakė. Tik vos kilstelėjo pirštą ir pagrūmo-jo man... Nuėjo durų link ir tada tarė:

– Gali galvoti kaip nori... Bet aš tikiu, kad gyvenimas – tai tik kelionė į mirtį. Neišvengiama kelionė į vieną pusę. Kad ir ką darytu-me, kad ir kaip besielgtume, vis tiek keliausime ten, nesustabdysime to proceso. Kad ir kaip gyventume, nieko su savimi nepasiimsime – nei daiktų, nei pinigų, nei valdžios, nei titulų – viską ten prarasime, išskyrus tai, ką davėme kitiems... Viską, ką gyvenime imsime, mir-dami prarasime, o pasiimsime tik tai, ką būsim išdalinę... Tai sugriš stovint ant slenkščio į anapus, nori nenori, kiekvienas bus priverstas viską prisiminti – ką nuveikė gero, ką blogo. Nei vienas žmogus negali to išvengti – tikintis ar netikintis. Kad ir kuo tikėtume ar neti-kėtume, vis tiek nežinosime, kas ten mūsų laukia. Ta nežinomybė pagimdo baimę ir priverčia prisiminti, suskaičiuoti kiekvieną savo poelgį – blogą ir gerą. Štai kada sugrižta viskas, ką gyvenime išda-linome... Teks prisiminti net ir tai, ko nesinori prisiminti, tai ką bu-vome pamiršę arba paslėpę... Kuo daugiau palikome blogio, tuo baisesnė baimė ir agonija lauks. Ir niekur nuo to nedingsime... Ne-įmanoma pasislėpti nuo savęs... Ir tas siaubas, laukiant nežinia ko, galbūt – baisesnis už patį pragarą... O gal tai ir yra tikrasis pragaras – laukti įvykstant kažko baisaus... O jeigu tas laukimas trunka visą

amžinybę?.. Gali būti ir taip – mes mirštame, o mūsų sielos panyra į kankinantį, niekada nesibaigiantį laukimą... Kas gali būti baisiau?.. Amžinai trunkanti baimė ir siaubas, laukiant atpildo už tai, ką gyvenime nuveikei blogo...

Baigęs kalbėti Konradas išėjo, patenkintas savimi, palikdamas mane sumišusį, su krūva keistų minčių galvoje. Jis lyg ir teisingai kalbėjo, atrodė tikįs tuo, ką sakė, bet man visa tai vis tiek buvo keista, kažkas nesiderino, tie žodžiai netiko jam, jaučiau, kad ne toks jis buvo, koku bandė apsimesti... „Konradas, Konradas, – kažin kodėl kartojau tą vardą mintyse, – ne tas esi tu, kuo dediesi“. „Konradas, Konradas“, – ūmai jo vardo raidės mano mintyse ėmė keistis vietomis, rašydamos naują vardą... Sustingau akmeniu, kai raidės susidėliojo: Dra-ko-nas. Drakonas...

Viskas aplink mane šaukė, kad aš bėgčiau iš čia, iš šito miesto. Man ir pačiam norėjosi tai padaryti. Tačiau kai kas norėjo, kad aš būčiau čia. Visomis išgalėmis stengėsi, kad aš būčiau čia. Ir padarė dėl to neįmanoma – ištraukė mane iš kalėjimo... Nepatiko man tai, jaučiau, kad iš to nieko gero nebus... Bet jis sugebėjo pateikti man vieną argumentą, prieš kurį buvau bejėgis. Dėl kurio privertė mane žaisti pagal savo taisykles. Tai – mano dukra. Negalėjau spjauti į viską ir dingti iš čia. Privalėjau ją pamatyti, nors gal tai buvo beprasmiška – vėlu jau man buvo tapti jos tėvu, ji visą gyvenimą turėjo kitą, jis jai ir liks tėvas, to pakeisti jau gali būti neįmanoma, be to, ji jau visai suaugusi ir globėjai gal jai visai nereikalingi. Bet jeigu ir taip, – maniau aš, – vis tiek privalau ją pamatyti, privalau įsitikinti ar tai – tiesa, ar jai iš tikrųjų viskas gerai, ar ji laiminga, ar jos neskriaudžia tas žmogus, apsimetęs jos tėvu... Tokia buvo mano pareiga. Aš – tikrasis jos tėvas ir man turėjo būti ne vis vien, kaip sekasi mano dukrai. Nors galbūt ji niekada nesužinos, kad yra mano dukra, galbūt aš jai niekada to nepasakysiu, jeigu jausiu, kad taip – teisinga, padarysiu viską, kas jai būtų geriausia. Jeigu reikės – būsiu tėvas, jei reikės išnykti – išnyksiu...

16.

Vėl atėjo naktis... Paskutinė naktis, o rytoj – žinojau – išvysiu ją, savo dukrą... Lauke buvo neįtikėtina šviesa – danguje švietė pilnatis. Gulėjau ant lovos, žiūrėjau pro langą ir gėrėjausi tuo, viską aplink užliejančiu raminančiu mėlynumu, sklindančiu su mėnulio šviesa... Stai ga pro langą pastebėjau kažką ryškiai žibant. Žibėjo labai ryškiai, kaip balta liepsnelė. Pakilau nuo lovos ir pabandžiau įsižiūrėti. Tada supratau – tai buvo ne lauke už lango, o tiesiog ant stiklo – nedidelis, bet ryškiai spindintis taškas, jis tiesiog švietė ir tarsi kvietė mane priėti arčiau. Kai prisitartinau, pamačiau, kad tai – atspindys kažko, esančio kambaryje ir apšviesto mėnulio šviesos. Atsisukau – priešingoje kambario pusėje stovėjo spinta ir kažkas švietė būtent iš jos... Plonas spindulėlis, išsprūdęs pro siaurą durų plyšelį, sklido įstrižai kambario, sustodamas ant lango stiklo. Kadaise tai buvo Letos ir mano rūbų spinta. Kai aš čia vėl sugrižau, taip ir nebuvo jos atidaręs, nes nelabai turėjau, ką į ją padėti. Buvau tikras, kad ji tuščia, bet klydau – ten kažkas buvo... Sulaikęs kvėpavimą, nusėlinau iki spintos, suėmiau rankeną ir staigiai atidariau duris – mano nuostabai, ten kabėjo drabužiai... Iš karto atpažinau juos. Tai buvo Letos rūbai... Atpažinau iš suknelių, jos buvo tvarkingai iškabintos ant pakabų viena prie kitos... Tai buvo neįtikėtina, atrodė – sapnuoju. Jie išsaugojo jos drabužius, o juk praėjo tiek metų... Viskas atrodė taip, lyg Leta – gyva, tik trumpam išvykusi... Pamačiau ir tai, kas švietė – ant vienos suknelės kabojų nedidelis kryželis, grandinėle užnertas ant pakabos... Ir švietė. Švietė nepaisant nakties, švietė man netgi pro uždarytas duris... Virpančiom rankom nukabinau jį nuo pakabos ir užsidėjau sau ant kaklo, mane užliejo jaudinanti šiluma... Paskui ištiesiau ranką prie suknelių, glosčiau jas ir, rodės, tuoj tuoj pajusiu Letos alsavimą... Pabandžiau užuosti jos kvapą ant suknelių, bet, aišku, po tiek metų – tai buvo neįmanoma. Vis tiek, rodės, kažkokia magiška jėga atnešė man vos juntamą dvelksmą iš tolimos praeities, kažką, ką aš visai jau buvau užmiršęs ir dabar tai atgimė, tai atsitiko, jeigu ne realybėje, tai bent jau mano atmintyje, pajutau aromata, kuris buvo išnykęs, o dabar vėl

egzistavo, virpindamas mano širdį ir vaizduotę... Man pasirodė, jaučiu ją esant netoliese, visai šalia. Beveik galėjau paliesti ją...

Iš spintos išėmiau juodos spalvos, švelnios, plonos medžiagos suknelę, kuri man patiko labiausiai, su kuria Leta atrodė pritrėnkiančiai. Ji dar labiau išryškino jos grožį, ji atrodydavo dar labiau jaudinanti, gundanti, paslaptinga... Liečiau ją ir drebėjau... Seniai nejaučiau tokio erotiško virpulio... Išskleidžiau suknelę ant lovos, o pats atsiguliau šalia... Pabandžiau prisiminti, kada pirmą kartą išvydau Letą su ja... Ji užsivilkė ją, kai mes kartu pirmą kartą ėjome į teatrą. Neprišimenu, apie ką buvo vaidinimas, aš jo nemačiau – mano mintys klajoję kitur, galvojau tik apie ją, tą vakarą ji buvo neįtikėtina puiki, troškiau, kad spektaklis greičiau pasibaigtų, svajojau greičiau išsinešti ją tiesiog ant rankų ir niekad nebepaleisti... Iš teatro mes atvažiavome pas ją į namus, namuose daugiau nieko nebuvo, tik mes. Apkabinau ją iš karto, kai tik ji uždarė lauko duris, nebegalėjau ilgiau ištvirti – su ta suknele ji mane nepaprastai jaudino ir dar labiau užsidegiau, kai mano pirštams slystant per plonytę medžiagą jaučiau jos kūno karštį... Buvo su suknele, bet kai liečiau ją, atrodė lyg būtų nuoga... „Daryk su manim, ką nori“, – sušnabždėjo man į ausį karštai alsuodama, ir tas karštis virpindamas mane perbėgo per visą kūną, nuo kaklo iki kojų pirštų galiukų... Ji paėmė mane už rankos ir nusivedė į savo kambarį... Ten praleidome visą naktį... Tame pačiame kambaryje, kur aš po daugelio metų vėl buvau, tik dabar – vienas, be Letos, bet jaučiau to vakaro nuotaiką ir dvasią... Tai buvo nuostabi naktis, pirmas kartas, kai mes praleidome visą naktį kartu – nuo saulėlydžio iki pat aušros, ir pabudęs galėjau matyti ją šalia savęs, galėjau matyti, kaip saulės spinduliai žaidžia jos plaukuose... Buvau vienas, bet mano mintys, vaizduotė persikėlė į tą naktį, pas Letą, vėl geidžiau jos, mano pirštai slydo švelniu suknelės paviršiumi... Nebegalėjau atsispirti pagundai užsivilkti ją ant savęs ir aš padariau tai... Mano susijaudinimas vis augo ir augo, kai užsitempiau suknelę ant savo nuogo kūno, man rodėsi, ėmiau jausti jos kūno karštį, vis stipriau ir stipriau – nebegalėjau daugiau kentėti, nebegalėjau sulaikyti savo geismo – kai pajutau karš-

tą alsavimą ant savo kaklo, peraugantį į vis garsesnę dejonę, užuodžiau jos svaiginantį kvapą, jutau jaudinančią drėgmę, jos šiltas rankas ant savo odos, jos kojas suspaudžiančias mano strėnas – viskas susiliejo: praeitis ir dabartis – mus skirianti erdvė išnyko ir aukščiausiam ekstazės taške – mes susitikome, trumpai, trumpai, gal tik tūkstantąją sekundės dalį, susitikome ir ištirpome...

Paskui aš nugrimzdau į saldų, ramybės kupiną sapną ir palaimingai išmiegojau iki ryto. Taip gerai miegojau pirmą kartą per visus tuos metus, kurie praėjo po Letos mirties. Niekas neslėgė, negrauzė ir nebaugino manęs.

17.

Prabudęs ilgai nenorėjau atsimerkti, nes tame kitame pasaulyje, kuri regėjau užsimerkęs, buvo daug geriau... Bet staiga prisiminęs, kokia diena manęs laukia, tiesiog pašokau...

Už lango, atrodė, viskas buvo geltona: dangus, namai, gatvė ir žmonės joje – skaisčiai švietė saulė, nudažydama viską aplink savo spinduliais. Pamačiau, kad medžių lapai jau irgi geltoni – atėjo ruduo...

Nusileidau į pirmą aukštą – name nieko nebuvo. Tik pro virtuvės langą pamačiau Letos tėvą, sėdintį lauke ant suoliuko. Aš irgi išėjau į kiemą. Oras buvo fantastiškai gairus, kaip kad visada būna baigiantis vasarai, karščiams pasitraukiant ir užleidžiant vietą rudens vėsumai. Užsidegęs cigarete, priėjau prie uošvio. Ilgai tylėjom, nieko vienas kitam nesakėm, kaip užhipnotizuoti žvelgėm abu tolyn, į saulėje skendinčius, auksinius medžius.

– Šiandien ji sugrįžta... Leta sugrįžta. – Prabilo uošvis, nežiūrėdamas į mane. – Ryte kalbėjomės telefonu – turėtų parvažiuoti po pietų... Ji grįžta, o aš išvykstu...

– Išvažiuojat? Ilgam?

– Nežinau... Metas į ligoninę... Visai neturiu sveikatos...

– Kas atsitiko?

– Viskas iš karto, net vardyti nesinori... Atsigulsiu ligoninėn, tegul ištiria viską, tada žiūrėsime, ką daryti... Paliksiu tave ir Letą kuriam laikui vienus, bet sutarkime, kol negrišiu, neatskleisi jai tiesos, gerai? – Jis atsisuko į mane, įdėmiai nužvelgė. – Nors gali būti, negrišiu visai... tada elkis, kaip išmanai... Jaučiu, kaip ateina Tai... Beldžiasi į duris... Geriausias žmogaus draugas...

Tie žodžiai nemaloniai suvirpino mane, prisiminiau vakar dieną ir būtybę be veido...

– Geriausias draugas? – paklausiau.

– Nežinai? – jis nusijuokė. Paskui jo akys apsiblausė, nieko nematydamos žvelgė tolyn, o kiek patylėjęs lyg pats sau tarė:

– Kas aplanko tave visada, kad ir kur bebūtum?.. Kas visada tavęs laukia... Priglaudžia, kai nėra, kur eiti... Mirtis, štai – geriausias žmogaus draugas... Niekada neišduoda, nieko nėra ištikimesnio...

II

18.

Nuo šiol viskas pasikeis, ji grįžta...

...Konradas ir aš sėdim prie pietų stalo, prieš mus – tik ką atnešta karšta, garuojanti sriuba, lauke pasigirsta, kaip prie namo privažiuoja mašina, sutrinksi jos durys, mašina nuvažiuoja. Išgirstu, kaip atsidaro namų durys ir kažkas įeina vidun. Žingsniai lengvi, moteriški. Spėju – ten turi būti ji... Pažvelgiu į Konrado akis – jos man tai patvirtina. Pajuntu, kaip širdies plakimas padažnėja. Ji ima plakti dvigubai, trigubai greičiau. Rankos dreba. Stengiuosi išlikti ramus, abejingas, neparodyti savo jaudulio: atsainiai pasemiu šaukštu sriubos... Tada tarpduryje išvystu ją...

Nežinia, su kuo galima palyginti nuostabą, išstinkančią mane. Nėra tokių žodžių. Uraganas, žemės drebėjimas, cunamis – visa tai tik kūdikio kvėptelėjimas, palyginus su tuo, kas dedasi manyje...

Čia visai ne ta mergina, kurią aš mačiau nuotraukose... Čia ne mano dukra...

Tai – ji... Leta... Mano Leta... Mano žmona, kurią aš maniau esant mirusią... Kurios nesitikėjau, kada nors išvysti, nes tai buvo neįmanoma... bet tai įvyko... Ar man vaidenasi? Ne, nėra jokios abejonės – tai ji...

– Laba diena, – pasisveikina ji, trumpai žvilgterėjusi į mane, prieina prie Konrado, jis atsisuka į ją, o ji tuo metu pasilenkia ir pabučiuoja į skruostą.

Tada jis atsigrežia į mane ir taria:

– Čia – Leta, mano dukra. O čia, – jis ranka mosteli į mane. – Aimis...

Mano ir Letos akys trumpam susitinka... Jos žvilgsnis – saulės spindulys juodžiausioje naktyje... Bet tai trunka tik akimirka...

Ji vėl nosisuka į savo tėvą, kuris kažko paklausė.

– Kaip sekės kelionė?..

– Gerai...

– Papietausi su mumis?

– Ne, nesu alkana, – pasako ji išeidama iš kambario, – mes pavalgėm pakeliui...

Durys užsidaro. O aš taip ir lieku sėdėti sustingęs, kaip tą akimirka, kai ją išvydau, šokiruotas turbūt nei “labas” jai neištariau, išsižiojęs kaip stuobrys – su šaukštu sriubos rankoje... Aš tarsi suaugau vientisai su kėde, grindimis, negaliu pajudėti...

Leta. Negalėjau apsirikti. Aš nesapnavau. Ji buvo tikra. Tokia, kokią ją pažinojau. Tos pačios kūno linijos, judesiai... Plaukai, oda, akys ir jų tirpdantis žvilgsnis – viskas taip pat. Balsas... Lūpos, atpažinau kiekvieną raukšlelę ant jų...

Ūmai krūtinėje – smūgis, aiškiai juntu, kaip trukteli širdis – suspurda, šokteli, ji tarsi sprogs ta ir sustoja, nurimsta – jaučiu tik skausmą, plintantį kraujagyslėmis per visą kūną – jeigu ji ir nesuplyšo, tai mažų mažiausiai – įtrūko...

Šaukštas išlekia iš pirštų ir pliūpteli į lėkštę, aptaškydamas beveik verdančiu skysčiu mano veidą, rankas...

Lėtai pakeliu akis. Kitame stalo gale sėdi jis ir šypsosi ta nenusakoma šypsena, kurią mačiau ne vieną sykį, ir ji man primindavo kažką nemalonaus. Dabar prisimenu, kieno tai šypsena. Taip šypsosi šėtonas...

Suprantu, kaip klydau manydamas, kad grįžau iš pragaro... Pragarą vartai dar tik atsiveria... Leta gyva, mano Leta, tik dabar ji... mano dukra...

Užsidarau savo kambarį ir visą dieną iš ten neišeinu. Jeigu manyje dar yra likę sveiko proto likučių, tai šiandien aš išprotėsiu galutinai...

Baisu išėiti iš kambario, bet turiu tą padaryti – reikia būtinai pasikalbėti su Konradu ir viską išsiaiškinti. Išsiaiškinti, ko jis siekia. Jis mane mulkino, apgaudinėjo, tiesiog mėgavosi savo klasta...

Bet kol aš ruošiausi, jis mane aplenkia. Išgirstu beldimą į duris – neabejoju, tai – jis.

Jis turbūt įvaldęs hipnozės meną. Nes, kai išvystu jo veidą, mano pyktis kažkodėl atvėsta, nors dar prieš sekundę buvau pasirengęs viskam, pirmiausia – sukruvinti jo fizionomiją...

Jo akys žvelgia į manąsias su begaliniu draugiškumu ir šiluma tekėte teka į mane. Tas sugebėjimas užburti, įtikinti savo begaliniu gerumu stulbinantis, ir tam pakanka vien tik žvilgsnio. Nors ir žinau, koks jis klastingas, bet mano pyktis tarsi ištirpsta, bent jau kol kas. Jame tūno neįtikėtinas sugebėjimas užvaldyti kitus, netgi ir tuos, kurie jo nekenčia. Neatsitiktinai turbūt jis tiek sugebėjo savo gyvenime pasiekti.

Gal jis valdo mane? O galbūt kažkas vis dėlto saugo mane nuo neapgalvotų veiksmų? Kažkokia aukštesnė jėga bando apsaugoti mane nuo sprendimų, kurie man tik dar labiau pakenktų. Verčia mane neskubėti, lukterti. Šį kartą įstengiu susitvardyti. Bet nujaučiu, tik šį kartą...

Nurijęs savyje troškimą pulti, įleidžiu uošvį į kambarį.

– Kaip jau tau sakiau, aš išvažiuoju. – Taria jis, lyg niekur nieko. – Išvažiuoju jau šį vakarą... Paliksiu judu vienus su Leta... Nesijaudink, viskas bus gerai. – Jis nusijuokia. – Pietų tau daryti nereikės, kasdien ateis virėja ir pagamins jums valgyti. Tau niekuo nereikės rūpintis. – Konradas prieina arčiau manęs, prieš tai uždarydamas duris už savo nugaros. – Pasakiau Letai, kad esi senas mano pažįstamas, na, verslo partneris... kad pagyvinsi čia, kol manęs nebus... Ji kasdien eina į mokyklą, tad pusę dienos jos nebus, visi namai bus tavo valdžioje. Pasakiau, kad pasaugosi namus ir būsi čia, kad jai saugiau būtų...

Nežinau, kada grįšiu, gal po savaitės ar dviejų. Tada ir pažiūrėsime, ką daryti toliau, paieškosim tau darbo, jei norėsi... – Kol jis kalbėjo,

mano galvoje sukosi tik vienas klausimas. Bet neleido man net prasi-
žioti, bėrė savo žodžius, kaip eilėraščių.

– Kodėl mane apgavai ? – paklausiu pagaliau, kai jis nutyla
įkvėpti oro.

Jis pažvelgia į mane giliai nustebusiomis akimis, pridėdamas pirštą
prie lūpų, duodamas man ženklą kalbėti tyliau. Atsitraukia atgal, ati-
dareš duris iškiša galvą į koridorių, apsidairo, tada vėl uždaro.

– Čia tu dėl tų nuotraukų, ar ne ?.. – klausia.

– Rodei man nuotraukas, kuriose Letos visai ir nebuvo...

Jis purto galvą.

– Ne, ne. Viskas yra ne taip, kaip tu manai. Išklausk manęs įdė-
miai. – Jis kalba tyliau, prislopintu balsu, aš net turiu įtempti klausą, kad
galėčiau girdėti. – Tose nuotraukose tu matei Letą... Tik tada ji dar
atrodė kitaip, ten ji truputį jaunesnė – prieš du ar tris metus ji visai
nebuvo panaši į savo motiną... Viskas pasikeitė staiga, nori tikėk,
nori netikėk... Bet juk pats matei nuotraukose, kokia ji buvo – ten
tikrai – ji, galėsi jos pats pasiklausti, o kokia – dabar... Kaip visa tai
įvyko – neišsivaizduoju, kažkoks stebuklas... Prieš porą metų aš ge-
rokai sunegalavau, sustreikavo širdis, teko gultis po chirurgo skalpeliu
ir vienos operacijos nepakako, teko vykti į užsienį, dar kartą buvau
operuotas, o paskui ten ilgai gydžiausi, tris ar keturis mėnesius, visą tą
laiką Letos nemačiau, bendravom tik telefonu, o kai grįžau namo –
išvydau, kai ką netikėto, tai, ką tu – dabar... Leta sugrįžo... Ta, kurią
manėm, esant mirusią... Mane ištiko šokas, tai buvo taip netikėta,
kad vos neiškeliavau atgal pas chirurgus... Kaip staiga ji tapo tokia
pat, kaip jos motina, nesuvokiama. Buvo neįtikėtina, kad per tokį
trumpą laiką ji taip labai pasikeitė... Kai aš paklausiau jos, kaip ji taip
pasikeitė, ji man atsakė, kad tik truputį pasikeitė šukuosena ir viskas,
plaukų net nedažė... Bet pasikeitė ne tik šukuosena – veido bruožai,
kūno linijos, netgi balsas, viskas – ji pasidarė tokia pat, kaip tikroji
mano dukra... Leta... Tiesiog per tą laiką, kol nemačiau jos, iš vaiko,
mergaitės, ji tapo suaugusia mergina, jauna nuostabia moterimi... Tas
pasikeitimas buvo toks magiškas, nerealus... Argi tai ne stebuklin-

ga?.. Buvo nuostabu, taip pat ir baisu, prisipažinsiu, nes atrodė, kad mano dukra prisikėlė iš numirusių... Tačiau greitai pripratau ir viskas atrodė puiku, atrodė, sugrižau į praeitį, vėl galėjau būti laimingas...

Tada ir pradėjau žygius, kad išlaisvinčiau tave. Norėjau pasidalinti su kuo nors šita laime, o labiausiai to vertas žmogus buvai tu... Tas stebuklas galutinai išstirpdė nuodus mano širdyje, nebegalėjau daugiau pakęsti to, kad tu uždarytas kalėjime... Supratau, kad privalau, privalau bet kokia kaina ištraukti tave iš ten. Tai net tapo savotišku pamišimu. Bijojau, kad vieną dieną staiga viskas pasikeis, viskas išnyks, stebuklo neliks – ištirps kaip snaigė ant karšto delno. Todėl dariau viską su dvigubu užsidegimu, bijojau nesuspėti. Tai buvo taip stipru... toks neįtikėtinas išgyvenimas... Kartais maniau, man vaidenasi, aš išprotėjau... Man reikėjo žmogaus, kuris galėtų patvirtinti, kad tas stebuklas tikras – Leta grįžo... Norėjau, kad ir tu matytum ją vėl... Norėjau padaryti tau siurprizą...

Jis vis kalbėjo ir kalbėjo, užsimiršęs, negalėdamas sustoti, o aš žvelgiu jam į akis, ir matau, kaip ten šokčioja beprotybės liepsnelės. Jis iš tikrųjų išprotėjo, bet turbūt tai, ką jis pasakojo, buvo tiesa. Beprotiška tiesa, kuri jį visiškai pasiglemžė, ir jis ten kartu su savimi kvietė ir mane. Ir turbūt neįmanoma nuo to pabėgti. Mes pasmerkti kartu eiti tuo pačiu keliu. Neaišku tik, kur tai nuves...

19.

Letos tėvas išvažiuoja, aš lieku vienas. Tiksliau, vienas su ja... Bet tą vakarą mes taip ir nesusitinkam, pratūnau savo kambaryje iki pat nakties, niekur nesiruošiu iš jo išeiti. Sulaukiu ryto, beveik nesumerkiu akių, negaliu miegot, mintyse tik ji, visą naktį. Negaliu suprasti, kodėl skauda širdį: iš džiaugsmo ir laimės ar iš nevilties ir nerimo... Niekur negaliu pasislėpti nuo tos tiesos, kuri man buvo atskleista... Negaliu pabėgti, negaliu ir likti čia. Manyje siaučia, grumiasi speigas ir kaitra... Aš vėl mačiau Letą... Ji sugrižo... Mano Leta... Mano ir

kartu ne mano... Ji vėl – šalia, bet iš tikrųjų už milijono šviesmečių... Mano meilė sugrižo, vėl mačiau savo žmoną ir ji matė mane, girdėjau jos balsą, ir galėjau su ja kalbėtis, galėjau paliesti ją, ji šypsojosi man ir aš jai, netgi galėjau juoktis kartu su ja... Kartu, bet vis dėlto atskirti... Aš sugrižau, pas ją – ji tokia pat nuostabi kaip prieš daugelį metų, stebuklingai nė trupučio nepasikeitusi, tokia pat jauna ir graži, neįtikėtina, bet ji visiškai tokia pat, tik dabar ji mano dukra...

Dukra...

Leta – regėjau joje savo žmoną, bet tai buvo netiesa, ji tik turi jos atvaizdą, o tikrovėje... Aš – jos tėvas, o ji – mano dukra. Mus sieja pats artimiausias ryšys, koks tik gali būti tarp dviejų žmonių, bet tuo pačiu ir skiria labiau nei kas nors, labiau nei mirtis... Mano mylimoji – taip arti, visai šalia, bet iš tikrųjų mus skiria siena – nematoma, bet neįveikiama – tvirtesnė už viską...

Tik ryte išlendu iš savo kambario, kai išgirstu, Letą išeinant iš namų, turbūt į mokyklą... Viskas taip pat, kaip kadaise – jai tiek pat metų, ji eina į paskutinę klasę... Tik aš ne toks pats... Dabar esu monstras, pabaisa, tūnanti prieblandoje...

Negaliu ilgiau išbūti tame name. Įtampa, laukimas gniuždo mane... Trūksta oro... Išeinu į lauką. Ten – nuostabus ruduo, aš pasuku parko link. Čia ramu, tylu ir gera. Tai, ko man ir reikia – pasivaikščioti tykiai šlamančių, saulėtų medžių draugijoje... Kaip seniai mačiau tokį nuostabų rudenį... Jis toks pat, kaip tada, kai susipažinau su Leta... Svaigstu, jausdamas šiltą vėjo dvelksmą ir gaivų orą, pripildantį mano plaučius, kvėpuoju juo apsalęs giliai, giliai – viskas sugrižta, viskas kartojasi iš naujo...

20.

...Toli priekyje matau saulę, ji tokia didelė ir taip žemai, atrodo, ritasi per žemę nuklojusius rausvai geltonus lapus. Negaliu atsigėrėti

tuo vaizdu, tik rudenį būna tokia saulė. Žvelgiu į ją prisimerkęs, užsisvajojęs, kol staiga, tolumoje išvystu kažką ateinant, gal net neišvystu, o pajuntu...

Moters siluetas, o už jos saulė per visą dangų. Atpažįstu ją, nors ji ir labai toli. Negaliu įžvelgti, kas ji, bet žinau... Leta... Regis, ji ateina tiesiai iš saulės...

Negaliu sau leisti dabar susitikti su ja, pasuku taku į šalį ir nesidairydamas nueinu tolyn už medžių. Kai esu tikras, jog ji manęs nemato, sustoju už medžių ir atsisuku. Sulaikęs kvėpavimą palydžiu ją, nueinančią ir pranykstančią tolumoje. Žvelgiu į ją ir gėriuosi. Letos eisena nuostabi, jaudinančiai plastiška – ji eidama tarsi neliečia žemės, o sklendžia jos paviršiumi – grakšti, lengva kaip drugelis. Ji juda visai taip pat, kaip ir jos motina, tobulai švelniai, lyg baleto šokėja. Dar tada, kai aš jos nepažinojau, tik matydavau iš tolo, gėrėdamasis jos eisena spėliodavau, kad, ko gero, ji turėtų būti šokėja... Taip ir buvo, Leta nuo mažens lankė šokių mokyklą... „Galiu šokti iki mirties“, – sakydavo ji...

Nuostabu vėl matyti ją... Ji sklendžia tolyn, visa tiesiog švytėdama, tyra, apgaubta kerinčios saulės šviesos... Norėjosi ją pašaukti, bėgti, vytis ją iš paskos. Pagriebti ir pakelti ant rankų ir šokti, ir sukstis, ištirpti laimėje, išnykti tame saulės šviesos žaisme. Galima numirti dėl to. Bet ji nueina, išnyksta tolumoje, o aš taip ir lieku stovėti vienišas tarp tų medžių, suvokdamas savo padėties beviltiškumą. Nusisuku, atsiremdamas nugara į medžio kamieną. Galiu mirti dėl jos, tačiau – ar aš gyvas? Ar aš egzistuoju? Aš galiu matyti, kalbėti, judėti, bet esu lyg miręs. Matau viską taip, lyg stebėčiau iš šalies, viskas šitame pasaulyje yra taip, kokį aš jį palikau, netgi Leta... Tik dabar aš jai esu tuščia vieta. Gal tai aš numiriau, o ne ji?.. Sugrižau čia, klaidžioju ir stebiu viską, kaip vaiduoklis. Gyvenimas tęsiasi, bet be manęs...

Vėl atsisuku ir ilgai žvelgiu ten, kur ji išnyko, svarstydamas, ar tai ne sapnas. Ar ji tikrai tikra? Gal tai – vizija, burtai, kažkoks akių dūmimas?.. Taip mąsto mano protas, o širdis žino tiesą... Ji niekada

nemeluoja, niekada neapgauna. „Tai – tiesa, tai – tavo Leta“, – sako man širdis... Su kiekvienu jos tvinksniumu suvokiu tai vis stipriau ir stipriau. Man baisu, bet ir gera tuo pat metu...

Iš tikrųjų protingiausia man būtų buvę išnykti, išvažiuoti iš to miesto, užmiršti viską. Bet dabar tai man padaryti jau neįmanoma, per vėlu... Slampinėdamas, braidydamas po lapus tarp tų medžių ir mąstydamas apie viską suvokiu, jeigu ir išvažiuočiau, vis tiek grįžčiau. Apkeliaučiau aplink pasaulį ir vėl atsiderčiau ten pat...

21.

Grįžtu namo vakarėjant. Įeinu į namą tyliai, įsitempęs, jaudulys plėšte plėšia širdį. Letos nesutinku. Ji turbūt – savo kambaryje, girdžiu iš ten sklindančią muziką. Užlipu į antrą aukštą, įeinu į savo kambarį, durų neuždarau, kad galėčiau girdėti, kas dedasi namuose. Kambaryje šiek tiek tvankoka ir aš nusprendžiu atidaryti langą, o kai atsisuku, matau... ją, stovinčią tarpduryje... Nors ir žinojau, taip galint atsitikti, vis tiek sudrebu iš nuostabos...

– Labas, – pasisveikina ji. – Atsiprašau, jei išgąsdinau...

– Labas, Leta, – atsakau jai, mano balsas virpa iš jaudulio. „Leta, – pamanau, – kaip seniai aš garsiai tariu tavo vardą...“ – Tai aš atsiprašau, įsibroviau į svetimus namus...

– Tėtis sakė, kad pagyvensite pas mus, kol jo nebus...

– Taip, tikiuosi tai neužtruks ilgai ir nespėsiu įkyrėti...

Regis, jos žvilgsnis veria kiaurai, mane užplūsta karštis, turbūt imu rausti, gerai, kad pro langą atslenkanti vėsuma atšaldo mane. Vos vos įstengiu nuslėpti karštligišką drebulį, kuris po truputį plinta per visą mano kūną, juk prieš mane – ji... Mano gyvenimas. Mano meilė. Po tiek metų, po to, kas atsitiko, kai nebebuvo įmanoma vėl susitikti, po to, kai mus išskyrė mirtis...

Bergždžiai stengiuosi išvelgti joje ką nors, kas man pasakytų, kad tai ne mano Leta. Tikiuosi pamatyti bent kokią, nors nedidelę smulkmeną joje, kokį nors bruožą, judesį, ką nors, kas man padėtų atskir-

ti, jog tai – ne ji, bet nieko neižvelgiu. Ji idealiai tokia pat, kaip mano žmona... Jokių abejonių...

Ji pasisuka, norėdama išeiti, bet staiga stabteli ir atsisukusi į mane taria:

– Gal išeikime į miestą... į kiną, ar dar kur nors... Negaliu šiandien būti namie. kažko labai liūdna...

– Dėl tėvo turbūt jaudiniesi? – išlemenu, nors tai labai sunku.

– Nežinau... gal... – Ji nežiūri į mane, jos susimąščiusios akys nukreiptos žemyn, kažkur į grindis. – Tai kaip? Eime?..

Man tai – netikėta. Tikrai nemaniau, kad ji ims ir pakvies mane eiti su ja į kiną...

– Nori, kad eičiau kartu su tavimi? – paklausiu. Pamanau, gal nesupratau, ko nors.

– Taip, kodėl gi ne? Nenoriu eiti su draugėmis, viena irgi... Tėvas sakė, kad jūs saugosite mane...

– A... taip... Ar kas nors tau kelia pavojų?..

– Ne, nemanau... bet... – ji gūžteli pečiais.

– Ai, gerbėjai... – supratingai palinksiu galva.

– Na, nežinau, – ji nusijuokia. – Šiaip visko būna. Visokių kvailių pilnas miestas...

– O kaip draugas? Neapgina?..

– Neturiu aš tokio draugo... Nesutikau dar tokio, su kuriuo norėčiau draugauti. Turiu galvoje – rimtai draugauti. Draugų šiaip tai yra, bet... ai... nieko rimto... Tai kaip, palaikysite kompaniją vienišai merginai?..

Viskas mano viduje sučirškia, kaip ant karštos keptuvės užpylus vandens. Tas jos drąsumas... Bet tai ir yra Leta, pagalvoju, kurią aš pažinojau, ji visada tokia ir buvo...

– Tai už kokio pusvalandžio, gerai?..

– Sutarta...

Tik išėjus į lauką prie mūsų privažiuoja išblizginta iki šleikštulio, prabangi mašina. Sustodama demonstratyviai supypsi. Nors neįma-

noma gerai išvelgti pro aptemdytus langus, atrodo, ten sėdi kažkoks jauniklis. Jis moja ranka Letai...

O ji nežiūri į jį, nesidairydama žengia pirmyn.

– Pažįsti jį? – paklausiu.

– Ai, kažkoks mulkis... nekreipkim dėmesio.

Jis kurį laiką lėtai važiuoja šalia mūsų. Paskui staiga sucypia padangos ir mašina švokšdama nulekia pirmyn, palikdama mums tik aitrių dūmų debesį...

22.

...Vakaras puikus. Viskas man atrodo kaip sapnas. Rodos, laikas, kai aš ir Leta buvome kartu, stebuklingai sugrižo atgal. Kinas, ledai, arbata bare, mes kalbamės ir juokaujame, visai taip pat, kaip kadaise. Nors praėjo daugybė metų, regis, aš tik trumpam buvau kažkur išvykęs, o dabar sugrižau ir gyvenimas tęsiasi toliau, lyg nė vienam iš mūsų jis nebūtų sustojęs, lyg iš tikrųjų, mes nebuvome net išsiskyrę... Viską užmiršau, netgi tai, jog mus išskyrė mirtis, vienas iš mūsų buvo miręs... Visiškai nebegalvoju apie tai, kad Leta neegzistuoja, aš užmiršau tai, nes aš mačiau ją, ji buvo su manimi... Vis labiau grimzdau į tą palaimingą būseną, kai nebesugebi sveikai mąstyti... Mano mintys, mano širdis, dvasia, viskas paniro į kažkokią nesuvokiamą erdvę, aš skęstu, leidžiuosi žemyn į giliausio vandenylio dugną, lėtai, lėtai, viskas plaukia pro mane, raibuliuoja, mano kūnas lengvas ir nevaldomas, kaip nesvarumo būklėje... Matau tik tai, ką noriu matyti... Jaučiu tik tai, ką trokštu jausti. Aš užmiršau, kas aš esu, užmiršau viską, man egzistuoja tik ji – mano svajonė, pati nerealiausia svajonė, kuri niekada negali išsipildyti, niekam, niekur, niekada, apie tai net negalima svajoti. Neįmanoma vėl susitikti dviem žmonėms, kai juos išskiria mirtis, bent jau šitame pasaulyje... Bet mes tai padarėme. Pati beprotiškiausia svajonė pasaulyje išsipildė. Mes susitikome... Visa tai plūsta į mane su gaivališka, nesustabdoma jėga, aš negaliu prieš tai atsilaikyti.

Galbūt buvo įmanoma viso to išvengti, jeigu būčiau paklausęs išspėjimų, patarimų išvykti iš čia, bet nepadariau to ir dabar jau vėlu, aš jau užvaldytas tos jėgos. Jėgos, prieš kurią bejėgiai visi. Ir silpni, ir stiprūs, kvaili ir išmintingi. Nesvarbu, koks bebūtum, neįmanoma jai atsispirti, tai nesulaikoma, stipriau už viską. Tiesiog tai atėjo ir pasiėmė mane. Ir aš jau nebeprisklausau pats sau...

Mes einame spindinčiomis elektros šviesoje miesto gatvėmis. Beveik nesikalbame. Man labai gera ir be kalbų. Ir jai taip pat – matau tai jos akyse. Matau ten šviesos spindulėlius, matau, kaip jie šviečia ir kviečia šypsotis.

Tada padarau klaidą. Tai tetrunka gal tik šimtąją sekundės dalį, bet pakeisti jau nieko negalima. Praeinant pro gėlių prekiautojus nejučiomis mano žvilgsnis šokteli į raudonų rožių puokštę, tik akimirka, paskui į Letą. Mūsų akys susitinka, ir nors staigiai nukreipiu žvilgsnį, bet ji spėja pamatyti. Leidau jai pamatyti ir suprasti viską, kas dedasi mano viduje. Ir jai tai patinka, suprantu tai. Ji nežino, kas mes vienas kitam esame, o aš žinau ir privalau visa tai sustabdyti, bet elgiuosi priešingai. Kažkas priverčia mane ištiesti ranką ir paimti vieną iš rožių. Šiaip taip, nors pagunda didelė, man pavyksta nukreipti ranką nuo raudonų rožių ir paimti baltą.

Rožė – akinančiai balta. Tiesiog šviečia. Paduodu ją Letai. Žiedas baltas, bet aš regiu raudoną... Nuosprendis baltai rožei... Nuosprendis sau pačiam...

– Dieve, kokia ji nuostabi... ačiū... – sako Leta, žvelgdama į rožę susižavėjusi.

– Bjauri, nepaprastai, bjauri, palyginus su tavimi... – atsakau aš, nesuvokdamas, ką kalbu.

Jos lūpomis nuslysta drovi šypsena. Pažvelgia į mane drėgnomis, nuostabiomis akimis, kuriose atsispindi viskas. Ten matau visą dangų ir žvaigždes... Ten ir aš... Negaliu patikėti, veju tą mintį... tai – neįmanoma. Bet tiesiog matau tai...

Toliau einame tylėdami, susimąstę, kiekvienas paniręs į savo mintis, kol kelias atsiremia į laiptus. Jie kyla aukštyn į kalną. Šiek tiek palipus į viršų, laiptai šakojasi į dvi skirtingas puses, aš stabteliu kryžkelėje vieną sekundę sutrikęs, abejodamas, į kurią pusę mums reikia eiti. Leta pamačiusi tai nusijuokia, švelniai paima mane už rankos ir traukia paskui save, visai į kitą pusę, nei aš norėjau eiti.

– Eime, – taria ji, – parvesiu tave namo...

Kai užkopiam, atsiduriame parke, už jo ir yra gatvė, kur Letos namai. Ji paleidžia mano ranką ir staiga ima bėgti pirmyn. Mane irgi kažkas apsėda, apima pašėlusį nuotaika ir aš greitai ją pavijęs, pačiumpu už rankos ir imu bėgti skersai parko. Lapai čeža ir slysta po mūsų kojomis, o mes skriete skriejame, pučiami vėjo į nugaras, bėgam vis greičiau ir greičiau negalėdami sustoti, pavojingai prasilenkdami su medžiais. Leta garsiai juokdamasi ima šaukti, kad sustotume, jai baisu. Aš nesiruošiu to daryti. Šaukiu jai, kad nebijotų, viskas bus gerai.

Parko gale – nuokalnė. Kai mes pašėlusiu greičiu priartėjame prie jos krašto, sušunku Letai, kad šoktume. Mes atsispiriame, žemė po mūsų kojomis dingsta, klykdami pakylame į orą aukštyn ir staigiai krintame žemyn, panirdami didžiulėje šviežiai supiltų lapų krūvoje...

...Gulime abu paskendę lapuose, godžiai gaudome kiekvieną oro gurkšnį, uždusę nuo bėgimo ir jaudulio.

– Čia tai bent, – sako Leta. – Pasirodo, tu tikras beprotis, mes galėjome nusilaužti kojas arba net žūti... bet buvo labai gera... Kaip tu sugalvojai?..

– Dieną, kai buvau parke, mačiau, kaip čia supylė didelius kalnus lapų, tada ir pamaniau, kaip gerai būtų panardyti juose...

Grižę namo pavakarieniaujam, visą vakarą juokiamės, gera nuotaika neapleidžia mūsų iki pat nakties, o kai pamatau, kad jau gerokai po vidurnakčio, paimu Letą ant rankų ir nunešu į jos kambarį.

Jaučiuosi visiškai girtas, nors visą dieną neišgėriau nė lašo svaigalų... Ji svaigina mane labiau nei vynas...

Paguldau ją į lovą, tačiau jos rankos apsvijusios mano kaklą, stipriai laiko mane ir neleidžia man atsitraukti, o jos lūpos netikėtai pabando pasiekti manąsias... Šiaip taip man pavyksta nukreipti savo veidą į šoną ir išvengti lūpų susilietimo.

– Pasilik su manimi... – šnabžda ji. Jos karštas kvėpavimas nudegina mano kaklo odą ir aš visas įsitempiu, tarsi nulietas elektros, ir visas kambarys mano akyse ima kibirkščiuoti, rodos, tuoj ištirpsiu, sudegsiu, neatsilaikysiu prieš jos kerus... Galų gale, sukaupęs paskutinius valios likučius, išsilaisvinau iš jos rankų...

– Ne, Leta, aš negaliu, privalau saugoti ir rūpintis tavimi... – Palinkiu jai labos nakties ir greitai išeinu neatsigręždamas, uždarydamas paskui save duris.

Užsidarau savo kambaryje ir užrakinu duris. Užrakinu ne todėl, jog bijau Letos. Bijau savęs... Viskas aplink mane sukasi, aš kraustausi iš proto... Turiu kažką daryti, man reikia dingti iš čia nedelsiant, kol neįvyko tai, ko nebus įmanoma ištaisyti, kas pražudys ir Letą, ir mane... Nusprendžiu išvažiuoti dar šią naktį... Bet negaliu tiesiog išnykti, neatsisveikinęs su ja, nepasakęs, ką jaučiu... Tačiau, jeigu dar kartą išvysiu ją... liksiu čia, – niekur negalėsiu pabėgti ar pasislėpti.

Išplėšiu lapą iš užrašų knygelės ir imu rašyti. Laišką jai, o gal sau pačiam, nežinau, rašau, gal norėdamas išvysti savo mintis iš šalies, gal tikėdamasis – tas popieriaus lapas prabilis ir paaiškins man tai, ko aš nesuprantu...

Leta,

Tai atsitiko. Aš įkliuvau. Įsipainiojau, įsiraizgiau, kaip į tinklą. Kuo labiau stengiuosi išsilaisvinti, tuo labiau veržia, spaudžia. Negaliu išsivaduoti. Tai per stipru man, nes... Tai – Tu. Niekur negaliu dingti, niekur negaliu pasislėpti. Tu kažkur viduje manęs, pulsuoji po visą kūną, skaudžiai, skaudžiai plėšydama ma-

ne, mano gyslos tempiasi su kiekvienu širdies tvinksniumi vis labiau ir labiau. Skausmas teka manyje ir aplink mane, neturiu kur pasislėpti... Bet man tai patinka. Nieko nėra puikiau už tai. Nes tai, ką skauda man, esi tu. Tai stipriau už viską. Daugiau negu meilė. Man skauda tave... Viskas. Tai – galas. Turbūt, tokia ir yra mirtis... Tu sugrįžai, Leta, pasiimti manęs... Pagaliau... Aš mačiau šiandien, iš kur tu atėjai. Iš saulės. Ką gi, puiku – pasiimk, sudegink mane...

„Dieve, ką aš čia darau,“ – pasakau mintyse, kai perskaitau, ką parašiau. – „Aš išprotėjau...“ Pagriebiu žiebtuvėlį ir uždegu tą popieriaus skiautę, laikau rankoje, kol liepsna ima siekti mano pirštus, tada numetu ant žemės, liepsna greitai praryja popieriaus likučius, palikdama tik žiupsnelį pelenų ir tamsią dėmę ant grindų. Užgesinu šviesą ir mirtinai pavargęs krentu į lovą...

23.

Ten ji... Mes abu lovoje. Ji nuo manęs nusisukusi, matau jos plaukus, nuogą nugarą, pečius, gėriuosi jos liekna talija. Tas nuogas moteriškas išlinkimas nuo liemens iki klubo atrodo gražiausias dalykas pasaulyje, kai žiūriu į ją taip gulinčią ant šono. Negaliu atsisvirti pagundai paglostyti ją. Lėtai ištiesiu ranką ir paliečiu jos petį, paskui švelniai perbraukiu ranka per jos plaukus, prisislenu arčiau ir pabučiuoju jos nugarą, uosdamas svaiginantį jos kūno aromatą... Tada ji nubunda ir atsisuka... O siaube... Tai – visai ne ji, o kažkokios pabaisos veidas, netgi ne veidas, o tiesiog bepūvanti kaukolė, benykstanti mano akyse. Pamažu jos burna slenka į šalis, plėtėja ir toje kiaurymėje atsiranda košmariška supuvusių dantų šypsena...

– Ar vis dar mane myli?... – klausia pamėklė ir šlykščiai springdama ima kvatotis...

Tai tik sapnas, be abejo. Tuoj prabusiu, ir viskas išnyks. Bet baisiausia yra tai, kad aš negaliu prabusti... Jaučiu, kad esu sap-

ne, bet ištrūkti iš jo negaliu. . . Pabaisa išnyksta, matau pro užmerktas akis, kad lauke jau šviesu, saulės spinduliai sklinda pro langą į kambarį, o aš vis tiek negaliu prabusti. Tai – klaiku. Baisiau už tą pabaisą – aš nei gyvas, nei miręs. Trokštu pramerkti akis, bet negaliu. Gal jau niekada nebegalėsiu praplėšti akių ir ištrūkti iš tos sapno būsenos. Amžiams liksiu toksai – pusiau lavonas. . . Ta agonija tęsiasi ilgai, viskas plaukia pro mane, aš nieko negaliu padaryti, bandau atsikelti, bet viskas veltui – aš paralyžuotas, negaliu pajudinti netgi piršto. Įstrigau sapne, tarsi kokioje pelkėje ir grimztu vis giliau, man ima trūkti oro, dūstu, springstu, iš paskutiniųjų bandau įkvėpti, bet nėra ko – oras kažkur dinga. . . Surinku ir staiga sapno skraistė, dengianti mane, sprogsta ir aš atsimerkiu.

Iš tiesų jau šviesu. Saulė ryški, turėtų būti jau vidurdienis. Šilti spinduliai veikia raminančiai ir po truputį baimė ir nerimas išnyksta. . . Aš prabudau. . . Kai atsikeliu, galva svaigsta, jaučiuosi taip, lyg vakar būčiau dalyvavęs kažkokiame trankiame vakarėlyje, kai nebepameni nei išgerto alkoholio kiekio, nei ką ten veikei, nei kaip grįžai namo, bet žinai tik viena – darei kažką, dėl ko dabar turėtų mirtinai graužti sąžinę ir gėda. . .

24.

Tyliai praveriu miegamojo duris. Name tylu. Nenoriu sutikti jos. Bet name, išskyrus mane, nieko nėra. Leta jau seniai turėjo būti išėjusi į mokyklą, vis tiek sėlinu tyliai, lėtai dėliodamas kojas ant grindų, kad neduok Dieve, nebūčiau išgirstas. Vonioje nusiprausiu lediniu vandeniu. Jaučiuosi čia kaip koks vagis. . . Bet pamažu viskas atlėgsta, įtikėjęs, kad name nieko nėra, nusiraminu. Pro langą tuščioje gatvėje pastebiu tą pačią mašiną, kuri pasitiko mus vakar, kai išėjome iš namų. Stovėjo visai netoliese, už keliolikos žingsnių nuo namo. Prieinu arčiau lango, bandydamas įžvelgti, ar kas nors mašinoje yra. Atrodo, kažkas joje lindi, vadinasi, namas – stebimas. . . Nusprendžiu išeiti į lauką ir viską išsiaiškinti.

Aš – gatvėje, mašinos jau nėra... Užsidegu cigaretę, surūkau ją lėtai, aplink nieko įtartinio nesimato. Užrakinu duris ir neskubėdamas nueinu šaligatviu parko link. Kai pasiekiu jį, išgirstu už savo nugaros skubius žingsnius. Neatsigrėžiu, žingsnių garsas vis artėja. Nuojauda kužda, kad kažkas atsiveja mane, bet vis tiek neatsisuku, pamaneš, jei tai neišvengiama, greitai pamatysiu, kas tai. Už sekundės taip ir atsitinka. Kažkas trukteli man už peties. Pažvelgiu ten ir regiu juoda ranką, tiksliau, plaštaką, apmautą juoda odine pirštine.

– Ei, tu... – Išgirstu grubų, spigų balsą. – Stok, reikia pasikalbėti.

Aš atsisuku. Prieš mane – šiek tiek už mane žemesnis jaunuolis, kokių septyniolikos ar aštuoniolikos metų. Tamsiaplaukis, ryškiomis rudomis akimis, su ką tik prasikalusiais pirmaisiais ūsiukais. Gražaus veiduko, bet visą vaizdą gadina niūri grimasa. Žvelgia į mane vieną akį šiek tiek primerkęs, antakius dramatiškai suraukęs, viršutinę lūpą šiek tiek pakėlęs įstrižai į viršų, visas veidas tiesiog persunktas neapykanta ir panieka...

Aš jam nieko neatsakau, žiūriu į jį tėviškai ramiai. Jis nervingai nukrato savo ranką nuo mano peties ir įsikiša į savo odinio palto kišenę. Truputį atsitraukia nuo manęs. Tada jo ranka vėl staigiai išlekia iš kišenės. Tik dabar joje kažkas žiba. Jis mosteli ranka man prieš veidą ir aš pamatau peilį...

– Klausyk, tu, – sušvokščia jis. – Kas tu toks esi? A? Ko lendi prie Letos?

Tai tas vakarykštis gerbėjas. Jo spygavimas ir peilio kratymas nedaro man įspūdžio, kažkodėl jis – nebaisus.

– Ko tyli? – nerimsta jis, po kiekvieno žodžio net sudrebėdamas iš susijaudinimo. – Iš kur tu čia toks atsiradai?

Matau, kaip jis vis labiau siunta, nesulaukdamas iš manęs jokio atsako, bet aš toliau tyliu, ramiai žiūrėdamas į jį.

– Šiandien pat kad dingtum iš čia, supratai, – jis ima tiesiog rėkti ant manęs. – Ir geriausia tau būtų, kad iš viso išsinešdintum iš miesto, nes jei sutiksiu dar kada nors – mirsi... – Jis sugriebia man už švarko

atlapo, o peilį prikiša prie pat kaklo. Jo veidas atsiduria šalia manojo. – Dėl Letos aš galiu padaryti viską. – Dabar jau kalbėjo tyliai, stengdamasis būti kaip galima labiau įtaigus. – Ji mano... supranti?... Mano... Dėl jos galėčiau mirti, galėčiau ir nužudyti bet ką, kad ir tave...

Mano ranka staigiai, net pats nustembu, kaip žaibiškai, lyg gyvatė, šauna pirmyn, sugriebia už jo plaštakos, laikančios peilį ir stipriai susispaudžia į kumštį. Peilis iškrinta, suskambėdamas ant žemės. Kita ranka taip pat greitai atsiduria vaikėzui ant kaklo ir taip pat negailestingai susigniaužia, valdoma į mane ūmai plūstelėjusios galingos įsiučio bangos.

Jo pirštai mano kumštyje traška. Berniokas aimanuoja, dejuoja ir, papilkėjęs iš skausmo veidu, ima smukti žemyn. Bet aš neleidžiu jam to padaryti. Jis beveik pakimba mano rankose, nes kojos jo jau nebeklauso, visas tirta iš skausmo, o aš negaliu liautis, spaudžiu jo pirštus ir kaklą vis stipriau.

– Skauda, – išstena jis. – Paleisk...

– Norėčiau pasitikslinti, – pasakau. – Galėtum mirti dėl jos?..

Jo veido spalva ima keistis, akys išsprogsta. Trupučių atleidžiu pirštus nuo jo kaklo, kad galėtų įkvėpti oro. Jis godžiai įkvėpia, bet nieko neatsakęs, tik suspurda, bandydamas išsilaisvinti. Vėl suspaudžiu jį stipriau, kol apimsta.

– Ką tu žinai apie mirtį? – klausiu, leisdamas jam priklaupiti ant žemės. – Ką tu žinai apie gyvenimą?..

Jis nežiūri į mane, jo galva nuleista žemyn. Atleidžiu ranką nuo kaklo ir paimu jį už plaukų, pasuku jo galvą į viršų taip, kad galėčiau matyti akis. Jo lūpos virpa, per skruostą nuslysta ašara...

– Aš žinau... – suinkštė jis. – Aš ją myliu...

– Sakai, galėtum mirti dėl jos? O ar galėtum gyventi? Gyventi, kai tai neįmanoma, kai visi tave palaidoja? Kai tavo meilė mirusi, kai aplink nėra nė menkiausio šviesos spindulėlio... Ar galėtum?.. Mirti lengva – gyventi sunku...

Jis visai suglemba ant žemės.

– Paleisk... skauda... tu man sulaužei pirštus...

Paleidžiu jį. Vaikinas drebėdamas suima savo pirštus sveikąja ranka kaip brangiausią ir trapiusią porcelianą. Jo veide jau nebėra tos pasitikinčios, paniekinančios grimasos, dabar atrodo kaip nuskriaustas mažametis vaikas...

Nors šalia guli peilis, jam jis jau nesvarbus, klūpi susirūpinęs tik savo pirštais.

– O dabar tu paklausyk manęs įdėmiai, – pasakau jam atsisveikindamas. – Tai aš, jeigu tave dar kada sutiksiu – pridarysiu problemų – nukąšiu tau nosį. Ne tik skaudės, bet būsi dar ir negražus...

Jis nieko man nepasako, tik nueidamas girdžiu, kaip tyliai šnabžda sau po nosimi keiksmažodžius.

25.

...Niekas man nerūpi – nieieškau nei darbo, nei būsto, viską užmiršau, net savo vardą – galvoje tik ji... Visą dieną praleidžiu kino teatre, neįsigilindamas į tai, ką rodo ekrane, man svarbiausia – tyliai, niekieno nematomam pasėdėti prieblandoje. Minia man vis dar kelia baime, ir aš stengiuosi išvengti žmonių dėmesio. Temstant užsuku į nuošalų barą, išgeriu alaus. Nors ir reikėjo, bet negalėjau išvažiuoti iš miesto. Kojos pačios neša mane pas Letą. Prisiminiau tą jos gerbėją, jis vis tiek gali būti pavojingas, nepaisant gautos skaudžios pamokos. O jeigu tokių puspročių yra ir daugiau? Kuo toliau galvoju apie tai, tuo neramiau.

Nežinau, ar esu laukiamas ten, kur keliauju, tačiau kažkas verčia mane skubėti.

Bet aš laukiamas, tik daug ankščiau, nei tikėjaisi – parke, kurį neišvengiamai vėl turėjau pereiti, norėdamas grįžti namo.

Tai tas pats juodaplaukis, su kuriuo buvau susidūręs dieną. Stovi viduryje tako ir šypsosi man. Iš pradžių matau tik jį, o kai priartėju, iš už medžių išlenda dar keli vyrukai. Apsupa mane ratu. Sprendžiant iš lazdu jų rankose, manęs laukia liūdnas galas...

– Įkliuvai, tamsta, – taria juočkis. Jis vienintelis be lazdos. Jo plaštaka visa sutvarstyta, o gal ir sugipsuota. – Sakiau tau, kad dingtum iš miesto. Nepaklausei... Dabar liksi čia amžinai... po šitais lapais. – Jis paspiria žemę, pakeldamas šūsnį lapų į orą.

– Užmuškit jį, – pasako šaltai savo draugeliams. Jie tylomis, lediniais veidais, pamažu iš visų pusių ima artintis prie manęs...

Apsidairau aplink, jau visai tamsu, nesimato jokių žmonių, jokios pagalbos tikėtis negaliu. Pasikliauti galiu tik pats savimi.

– Atsargiai, – vėl išgirstu to isteriko balsą. Žodžiai skirti jo bičiuliams. – Tas gyvulys – beprotis... Negailėkite jo...

– Numušim tuoj, kaip obuolį nuo medžio, – pro sukąstus dantis išspaudžia vienas iš jų.

Bet jie vis delsia, nedrįsdami pradėti, bijo, o gal negali apsispręsti katras turi būti pirmas... Tai man tik į naudą, spėju sumesti, ką turiu daryti...

Kaip ir tikėjau, pirmasis puola žaliūkas iš už nugaros, tvodamas man su lazda per dešiniąją ranką šalia peties. Mane nutvilkęs skausmas ne toks baisus, smūgis nelabai stiprus, nes atliktas turbūt nelabai pasitikint savo jėgomis. Tai ir yra mano išsigelbėjimo raktas – jų pačių baimė. Ir nors degina skausmas, greitai pasisuku, sveiką ranka sučiupdamas kuoką, staigiai trukteliu į save, paskui iš visų jėgų sugrūdiju atgal, tiesiai užpuolikui į veidą. Tas suinkštęs atšoka tolyn ir nugriūna. Kiti tuo metu, be abejo, nelaukia. Sušvytuoja lazdos, bet ne visi kirčiai pasiekia mane, ne visi pataiko, man kliūva pora smūgių per nugarą ir šoną. Sustaugiu mirtinai sužeisto žvėries balsu, manyje prabunda kažkas antgamtiško, imu pašėlusiai suktis su kuoka, kurią atėmiau, aplink save su triuškinančia jėga. Lazda brėžia ore ratą, mirtiną ratą, į kurį patekęs, niekas sveikas likti negali. Sekunde jie visi atšoka nuo manęs. Mąstyti ir laukti nėra kada, aš pats puolu pirmą arčiau pasitaikiusį. Jis, nors ir atremia mano smūgį, spėdamas atstatyti lazda, bet neįstengia išstovėti ant kojų, su trenksmu krenta ant žemės. Taip man atsiveria kelias ir peršokęs per gulintįjį, pasileidžiu pirmyn, į tamsą. Tai ir yra vienintelis būdas išsigelbėti – bėgti. Išmetęs lazda, bėgu tarp medžių staigiai keisdamas kryptį, per plauką išvengdamas ka-

mienu. Tai – lenktynės su laiku ir mirtimi. Kiekvienas medis – dar viena sekundė gyvenimo. Girdžiu, kaip čerž lapai man už nugaros ir šnopusja persekiotojų gerklės, bet pamažu aš nutolstu nuo jų, kažkas man suteikia papildomų jėgų – jaučiu, jog grumiuosi ne vien tik už savo gyvybę, bet dar už vieną gyvenimą. Leta, ji – mano jėga. Mane besivejantys atsilieka. O aš bėgu vis greičiau ir greičiau. Sekundė, dar viena, ir aš dingstu jiems iš akių. O paskui atlieku tą patį triuką, kaip išvakarėse su Leta – treniruotė nepraėjo veltui – atsispiriu nuo kalno ir nuskridęs žemyn, paskėstu lapuose. Kai gauja po kelių akimirku atbėga, manęs pamatyti jau negali. Bijau tik vieno, kad neišgirstų mano kvėpavimo, o suvokti, kur aš dingau, jų protams – neįmanoma – per daug paprasta, kad pagalvotų apie tai. Jie mato aplink medžių lapus, trypia juos savo kojomis, bet negali žinoti, kad aš po jais. Jie vos už kelių žingsnių, jaučiu jų prakaito dvoką, girdžiu, kaip dusdami ir spjau-dydami jie keikiasi ir rėkia vienas ant kito.

– Kur jis galėjo dingti? – šaukia vienas jų. – Prasmego po žeme?..

Kai išgirstu tokį klausimą, sunerimstu... bet jie nesiklauso vienas kito...

– Šūdas, nieko nesimato, tamsu kaip... skylėj, – keikiasi kitas. – O, lyti pradeda...

– Varom iš čia, pagausim kitą kartą...

Jie dar patrypčioja aplink, plūsdami, bet kai lietus visai įsisma-gina, išsiskirsto, nieko nepešę. O aš guliu tuose lapuose, pliaupiant lietai, vanduo teka man per veidą, per visą kūną, bet man tai nėra mo-tais. Priešingai – jaučiuosi labai gerai, nors šiek tiek sopa sumuštą kūną, lietus gaivina mane.

Jiems niekada nepavyks pagauti manęs. Argi įmanoma sučiupti vaiduoklį?..

26.

Grįžęs Letą randu svetainėje. Garsiai skamba muzika, ji šoka. Užsimerkusi, ne iš karto pajunta mane ir aš kurį laiką galiu gėrėtis jos

nuostabaus kūno tobulais judesiais. Kai ji atsimerkia ir mane pamato, sustingsta, sekundę žiūrime vienas į kitą, paskui ji staiga pribėga prie manęs ir apkabina stipriai, stipriai. Man suskausta ranką ir šoną, kur buvau sumuštas, bet tegul. Kai ji liečia, tas skausmas man maloniausias dalykas pasaulyje...

– Kaip pasiilgau tavęs. – sako ji, žvelgdama giliai į mano akis. – Atrodo, nemačiau tavęs ištisą amžinybę... Kur buvai dingęs? – Jos žodžiai glosto ir šildo man širdį. Seniai manęs kas nors ilgėjosi...

Aš visas permirkęs nuo lietaus. Mano veidu ritasi nuo plaukų varvantys vandens lašai.

– Tu verki? – Paklausia ji, pamačiusi lašus ant mano skruostų. – Ar čia lietus?

Jos veidas visai šalia manojo, jos karštas kvėpavimas, jos odos ir plaukų aromatas visai šalia. Taip arti. Brangiausias ir labiausiai jaudinantis kvapas, toks seniai jaustas, bet niekada neužmirštas. Mano moters kvapas...

Ji beveik priglaudžia savo veidą prie manojo skruosto, lūpomis sučiumpa vieną lašą ir nuryja jį...

– Lietus... – sako ji. – Lietus... myliu... lietu...

Aš noriu, trokštu jai pasakyti, kad tai ne lietus. Tai būtų buvusi netiesa, taip, bet aš trokštu verkti iš džiaugsmo tą minutę, tik jau nemoku, viskas išverkta. Lietus verkia už mane. Nepasakau nieko, neišdrįstu.

Ji vėl, nepaisydama to, kad esu šlapias, apkabina mane. Ir man atrodo, tai trunka ilgai, ilgai ir aš nenoriu, kad tai kada nors pasibaigtų. Sutikčiau ir mirti taip. Bet ji atsitokėja pirma.

– Oi, tu visas šlapias, tau turbūt labai šalta. – Ji paleidžia mane ir kažkur išbėga. Aš suglembu ant fotelio. Ji galvoja, drebu nuo šalčio, o yra priešingai. Mane krečia karštis... Ji greitai grįžta su didžiuliu rankšluosčiu.

– Vargšelis, – pasako ji. – Tuoju išvirsiu arbatos.

Nubėga į virtuvę, o aš atsistoju ir nueinu į savo kambarį persirengti sausais drabužiais. Jaučiuosi keistai. Buvau per žingsnį nuo

mirties, bet man pasisėkė. Nebūtų dabar manęs čia, jei ne ji, jei ne Leta. Ištrūkau iš tų gniaužtų turbūt tik todėl, kad galėčiau dar kartą ją išvysti...

Kai sugrižtu atgal į svetainę, ji irgi tuoj pat įeina su garuojančios arbatos puodeliais. Padeda juos ant stalelio ir vėl išbėga.

– Aš tuoj, – pasako dingdama ir greitai grįžta su kažkokiu buteliu rankose. – Nukniaukiau iš tėvo kolekcijos. Vynas, atrodo. Šiaip aš negeriu, nepagalvok ko nors. – Nusijuokia. – Įpilsiu tau, kad sušiltum...

Geriu vyną ne vienas, įpilu ir jai... Greitai mus užvaldo svaigi nuotaika... Beveik nieko nekalbame, gurkšnodami vyną klausomės muzikos. Nejučia butelis ištuštėja. Tada Leta atneša dar vieną. Ir mes gurkšnojame toliau, vis labiau apsvaigdami, vis labiau ir labiau toldami nuo realybės... Šokčioja blausios žvakių švieselės ant stalo, blaškomos mūsų kvėpavimo, šokčioja šešėliai aplink mus ant sienų, užburdami mus. Leta paima mane už rankos, ištempia į kambario vidurį ir priverčia mane šokti kartu su ja... Sukamės po kambarį kaip pašėlę vis smarkiau, dar labiau apsvaigdami, visiškai atsipalaiduodami, viską užmiršdami. Laikas išnyksta, atmintis išblėsta, jaučiame tik vienas kitą. Mūsų judesiai susilieja, mes skriejame kaip vienas kūnas, kaip viena mintis...

Visgi mes ne vieni... aplink mus ant sienų šoka šešėliai, galbūt, jeigu mes įsiziūrėtume į juos, atsipeikėję suprastume, kad aplink mus knibždėte knibžda demonų... Bet mes – apakinti... Šokame, sukamės, kol netikėtai krentame ant grindų – gal kojos susipynė, gal pavargome, gal visiškai apsvaigome. Gulime ant grindų susikibę rankomis, giliai alsuodami, be jėgų atsikelti...

– Jeigu tu žinotum, – sušnabžda ji, padėdama savo galvą man ant krūtinės, – ką aš jaučiu. Man atrodo, kad aš pažįstu tave daugybę metų, tik mes ilgam buvome išsiskyre...

Pajuntu, kaip mano protas trumpam prablaivėja, labai trumpai, tik tam, kad girtumas užleistų vietą kitam svaiguliui, pačiam nere-

aliausiam svaiguliui, kai tavo kūną užvaldo kažkas kitas, kai pats sau imi nebeprisiklausyti. . .

– Tu toks įdomus, keistas, – toliau kalba ji, vis labiau skandindama mane svajingame saldume, – turi kažką tokio. . . Jaučiuosi taip, lyg mes būtume pažįstami labai seniai. Gal praėjusiame gyvenime, gal prieš daug gyvenimų. . . Labai artimai pažįstami. . . Tarsi būtume buvę vyras ir žmona. . .

Tie jos žodžiai trenkia man į galvą stipriau nei tona vyno. . . Gerklę suspaudžia smaugiantis graudulys, rodos, tuoj suplyšiu, susprogsiu nuo manyje susikaupusio vandenyno ašarų. Viskas susilieja, jaučiu, tuoj mirsiu iš laimės, išnyksiu, iškeliausiu į kitą pasaulį. Aš jau keliauju. . .

– Aš atpažinau tave iš karto, vos išvydau, – sako Leta, su kiekvienu žodžiu blokšdama mane vis tolyn nuo realybės, į kitą erdvę ir laiką, į kitą gyvenimą. – Negaliu prisiminti, kur ir kada, bet mes buvome artimi, tokie artimi, kad tik mirtis galėjo mus išskirti. . . Bet praėjus tūkstančiams metų, mes susitikome vėl. . .

Kai ji pasako tai, aš jau nebesu aš. Mano siela persikelia į tą kitą mane, į praeitį, o gal praeitis tampa dabartimi. Aš jaučiu ją, savo mylimąją, ji vėl su manimi, mes liečiamės, mes vėl kvėpuojame tuo pačiu oru, vėl esame vienas kito glėbyje. . .

– Jaučiu tave taip, lyg tu būtum aš, lyg aš būčiau tu. . . Man skauda tave. . . – pasako ji ir paskutinės užtvaros manyje griūva galutinai. Nelieta abejonių, tai – ji. Stebuklingas, antgamtiškas sugrįžimas. Ji sugrįžo, aš sugrįžau. . . Mes suradom vienas kitą, nepaisant neįveikiamos prarajos, nepaisant neperregimos tamsos. . . Mes įveikėm visas kliūtis, sienas, bedugnes, begalinę erdvę, pačius sunkiausius ir baisiausius išbandymus, ilgiausią išsiskyrimą. Mes įveikėm laiką. . . Mirtį. . .

Kai ji taria paskutinius žodžius, jos lūpos jau beveik liečiasi su manosiomis. Tas nedidelis tarpelis tarp mūsų lūpų ir yra amžinybė. Kelias, likęs tarp jų, išnyksta. Visa amžinybė. Lūpos susilieja. Ir mes leidžiamės iki pat giliausio vandenyno dugno, o paskui kylame aukštytyn, skrendame, atsidurdami aukščiau aukščių kalnų ir dar aukščiau, aukščiau už dangų. Ir vėl krentame, ir vėl kylame. Jokių ribų,

jokių abejonių, jokio žinojimo, jokių minčių. Tik jausmas, pats karščiausias, pats beprotiškiausias...

27.

Tai – beprotiškiausia naktis mūsų gyvenime. Naktis – kai nelieka jokių ribų, mes imame viską, atiduodami viską, patys virsdami viskuo – visata, amžinybe. O kai aš pabundu, pasijuntu esąs niekas... Aplink tamsa, tiktai ji mieganti šalia manęs švyti, tada suprantu, kas įvyko. Suvokiu, kaip toli nukeliavome, kur atsidūrėme... Be teisės sugrižti. Nėra kelio atgal nei pirmyn. Ir pasilikti čia neįmanoma. Bet tai žinau tik aš. Ji – šalia manęs, paskendusį saldžiame sapne, angeliškai graži ir nekalta. Nekalta dėl to, kas įvyko. Miega ramiu, palaimingu miegu. Ji nežino, kokia nuodėmė slypi joje. Ir neturi sužinoti. Tik aš tai žinau... Tik aš ir privalau už viską atsakyti... Žinau, kad niekas nesupras mūsų. Niekas neišteisins. Niekada neišteisinsiu ir pats savęs.

Negaliu daugiau gulėti taip šalia jos, negaliu miegoti, negaliu gyventi... Aš atsikeliu. Apsirengiu visą laiką žiūrėdamas į ją, bijau, kad nepabustu, bet ji – giliame, šviesiame sapne – tai atsispindi jos veide. Aš išnykstu iš ten, kaip vaiduoklis... Nepajuntu, kaip atsiduriu lauke, visą laiką matau ją, žvelgiu į ją kiaurai per visas sienas, per visas užtvartas. Ir stovėdamas lauke, vis dar matau ją... Mano suspaustame delne kažkas yra – atgniaužiu jį ir matau raktus. Nesuvokiu, kas vyksta su manimi, nesuprantu, ką darau. Žinau tik, kad tuoj kažkur išvyksiu. Nejučia atsiduriu garaže, mašinoje. Išvažiuoju... Visą laiką matau tik ją...

Skrieju per naktį, per tamsą, pats nežinau kur, mano galvoje nelieka jokių minčių, viskas ten tarsi sustingo, tik mano kūnas kažkur skuba...

...Mašina pati sustoja, atsitrenkdama į kažką – priekyje prieš akis išvystu kažkokį mūrą. Tai reiškia, atvažiavau. Išlipu lauk, atsidarau bagažinę ir imu kažko ten ieškoti. Nežinau ko. Per kaktą bėga van-

duo, patekdamas į akis ir grauždamas jas. Lietus?.. Pakeliu akis į dangų – jis giedras, spindi žvaigždės. Prakaitas... Tada perbraukiu ranka sau per veidą, bandydama nusivalyti. Ant savo delnų pamatau kraują, turbūt prasiskėliau galvą, kai mašina atsitrenkė. Bet man nesvarbu, skausmo nejaučiu, trukdo tik lipnus kraujas, kuris be perstojo teka man per veidą, užpildamas akis. Ir aš negaliu matyti, ko ieškau. Apgraibomis užčiuopiu skudurą bagažinėje ir vis apsišluostydama veidą, ieškau tarp įrankių to, ko man reikia. Pagaliau mano rankos randa. Nedidelis kastuvas. Pasiimu jį, užšoku ant mašinos priekio ir atsišpyręs persiritu per tvorą į kitą pusę. Ten – kapinės... .

Bėgu per jas užkerėtas, be vargo įveikdamas antkapius, išdygstančius mano kelyje, vikriai aplenkdamas juos arba tiesiog peršokdamas. Kol surandu kapą, kurio ieškojau. Užrašas ant jo tiesiog spindi, nepaisant nakties. Tos magiškos keturios raidės – jos vardas. Čia turėtų būti palaidota Leta. Ir tada aš suprantu, kas atnešė mane čia, koks šios kelionės tikslas. Atkasti kapą ir pažvelgti ten. Atkasti ir pamatyti tuščią kapą. Kasu žemę, beveik nematydamas, ką darau, jausdamas tik žemę. Kasu ir šnabždu sau: „Jos ten nėra, ten tuščia, ji nemirė...“ Su kiekvienu žemės kašniu vis labiau degu, vis sparčiau kapstau. Galiausiai, kai neatlaikęs mano tempo, lūžta kastuvo kotas, žemę rausiu tiesiog rankomis. Kasu atsiklaupęs, dusdamas, apsipylęs prakaitu ir krauju, negalėdamas sustoti nė sekundei.

Aprimstu tik tada, kai išgirstu balsus. Atsigręžęs matau ryškią akinančią šviesą. Prisidengęs ranka akis, sunkiai, bet išvelgiu žmonių pavidalus. Tai – du vyrai. Vienas rankoje turi šautuvą, kitas su žibintu, už grandinės laiko baisaus dydžio šunį, šis neloja, tik grėsmingai urzgia, įsitempęs, pasiruošęs pulti.

– Mes tavęs klausiam, ką tu čia darai, žmogau? – klausia tas, kur su šautuvu.

– Argi tai žmogus – iškrypėlis kažkoks, – sako kitas ir paleidžia šunį. Šuva akimirksniu užgriūna ant manęs, pargriaudamas ant žemės. Visgi greitai šuo atšoka nuo manęs, trukteltas už grandinės, o aš iš karto gaunu smūgį turbūt šautuvo buože ir užgęstu... .

28.

Kai atsigaivalioju, prasikrapštes nuo akių sukrešėjusį kraują, matau, jog dangus jau šviesus. Guliu miške, už kapinių tvoros, purvinais, krauju permirkusiais drabužiais. Visą kūną sopa nuo sumušimų ir žaizdų. Galva taip pat tinsta nuo skausmo, ir joje jau nėra tokių pamišusių minčių kaip naktį. Suprantu, kaip nerealu tikėtis to, ko aš tikėjausi. Buvo aišku – neįmanoma pakeisti tiesos, neįmanoma sugrąžinti laiko atgal. Negalima sugrąžinti to, kas jau išėjo amžinybėn. O aš padariau tai, ko niekada neįstengsiu ištaisyti. Jokia atgaila, jokia kančia, jokiais poelgiais tos kaltės neišpirksiu.

Guliu ten, prie tvoros ir negaliu pajudėti, manydamas – gerai, mirsiu čia, sulauksiu savo galo ir viskas bus baigta. Bet kuo toliau galvoju, tuo aiškiau imu suvokti, kad aš negaliu čia mirti, aš nenoriu mirti, to man neužteks, aš noriu išnykti. Išnykti taip, kad niekas ir neprisimintų, kad aš iš viso egzistavau. Nežinau, ką turiu daryti, žinau tik, kad turiu dingti iš čia.

Iš pradžių šliaužiu. Kol atsiduriu prie kažkokios balos, atsiėriu iš jos, apsiprausiu veidą – truputį palengvėja. Šiaip taip atsistoju ir lėtai, sunkiai einu. Keista, bet kuo toliau einu, tuo labiau į mane grįžta jėgos ir greitai jau visai sparčiai žingsniuojau miško keliuku. Netrukus pasiekiu platesnį kelią ir turiu pasirinkti, kur eiti, į kurią pusę. Pasuku į priešingą pusę nuo saulės. Nenoriu keliauti ten, kur šviečia ji ir judu ten, kur matau tamsiausią dangų. Einu nesustodamas visą dieną, saulei šviečiant man į nugarą. Priekyje matau savo šešėlį. Matau jį ir galvoju – mes keliaujame dviese: aš ir mano tamsioji pusė. Tik neaišku, katras iš mūsų iš tikrųjų tamsesis. Vakarejant dangus apsiniaukia, saulė pasislepia už debesų ir mano pakeleivis išnyksta. Aš nesiliaunu eiti, visai nesijaučiu pavargęs. Jau beveik temsta, priekyje manęs, tolumoje, kur dangus liečiasi su žeme, staiga nušvinta. Tarp debesų atsiveria siauras plyšys ir pasipila šviesos spinduliai. Aš vėl matau saulę. Ji šviečia man į veidą, į mano

akis, ji vėl su manimi. Nusijuokiu iš savęs, pagalvojęs apie tai, kaip kartais užmirštame tokius paprastus dalykus. Pavyzdžiui, tai, kad saulė niekada neužgęsta. Ir kur mes patys bekeliautume, kur benuvyktume, ji visada keliaus su mumis. Ir visada švies. Nesvarbu, diena dabar, ar naktis. Tai tik mes pasislepiame nuo jos. Nukeliaujame kur nors arba nusigręžiamo, arba žemė, ant kurios esame, nususuka.

Greitai visai sutemsta, bet man jau nebuvo taip baugu, kaip seniau, kai atslinkdavo naktis. Mano kančia nuslopo, į mane kažkodėl plūsteli ramybė. Ir nuovargis. Aš užmiegu atsigulęs šalia kelio, ant žolės, po atviru dangumi. Išmiegu ramiai visą naktį ir, švintant prabudęs, vėl leidžiuosi į kelią. Vėl visą dieną einu. Sustodamas tik atsigerti iš upelių, kurių vis užtinku savo kelyje, todėl jėgų keliauti man nestinga. Saulei leidžiantis, išeinu į dar platesnį kelią. Juo didžiuliu greičiu viena paskui kitą be paliovos skrieja mašinos. Ir aš įsilieju į tą srautą, tik judu kelkraščiu kur kas lėčiau nei visi. Nebandau sustabdyti kokios nors mašinos. Atkakliai einu pėsčias, o jos lekia, skuba, sukeldamos stiprius oro gūsius, kurie vis kėsinaisi mane nustumti, nublokšti nuo kelio. Nepaisydamas nieko, aš stumiuosi pirmyn.

Po trijų ar keturių dienų kelionės prieinu didelį miestą, kelias veda tiesiai į jį. Miestas manęs nedomina ir aš išsuku iš kelio. Laukais, palikdamas miestą šone. Po valandos ar dviejų išvystu jūrą. . . „Štai, kur mano kelio pabaiga“, – pamanau, stovėdamas ant kopos ir žvelgdamas tolyn, į šėlstančias bangas.

Saulė beveik nusileidusi, šviečia tik nedidelis, ugnies spalvos plyšelis tarp jūros ir tamsaus dangaus. Gaivus jūros oras užplūsta mane, kvėpuoju jos alsavimu, įtraukdamas į save jos neapsakomą energiją. Nusimetu marškinius, nuspiriu batus.

„Jūra, – kreipiuosi į ją savo mintyse, – norėčiau perplaukti tave. Žinau, kad tai neįmanoma. . . Nenoriu mirti, bet negaliu ir gyventi, noriu pabėgti iš šio pasaulio, noriu išnykti. Nuskęsiu tavo šėlsme, kovodamas ne su tavo bangomis, o išsekintas savo paties jėgų. Leisk man keliauti tavo bangomis ten, kur nėra laiko, kur viskas baigiasi. . .“

Ir puolu bėgti per smėlį tiesiai į jūrą. Stiprus vėjas, pučiantis nuo jos, stabdo mane ir aš turiu įtempti visa jėgas, kad pasiečiau vandenį. Vėjas vis stiprėja, stumdamas mane atgal, versdamas mane įsitempti kaip burę. Galop jau nebebėgu, o einu prieš jį sukandęs dantis, lyg kopčiau į statų kalną. Šiaip taip pasiekiu vandenį, jis šaltas, ledinis – man nesvarbu – niekas jau negali sustabdyti manęs. Neriū į lūžtančią bangą, sudaužydamas ją į tūkstančius purslų. Plaukti prieš galingas bangas labai sunku, beveik neįmanoma, mano jėgos jau beveik išseiktos. Bet jūros srovė pagauna mane ir ima tempti tolyn pas save. Nejausdamas jokios baimės, nieko negalvodamas, ramus vis labiau tolstu nuo kranto. Netrukus jėgos visai palieka mano kūną, mane tarsi kažkas sukausto, nebepajėgiu pajudinti nei rankos, nei kojos, nei vieno raumenėlio ir pradėdu grimzti. Po truputį leidžiuosi žemyn, dūstu, bet tik iš pradžių suima sunkumas krūtinėje, o paskui viskas nuslops-ta, apsvaigstu, akyse aptemsta. . . Tada kažkas stipriai sučiumpa mane, nematau, kas – tik jaučiu kažkieno stiprias rankas. Ir tas kažkas ima mane kelti aukšty. Nenoriū, bet nieko negaliū padaryti, visai nevaldau savo kūno. Greitai išnyru virš vandens, plaučiai prisipildo oro – vėl galiū kvėpuoti. Nors vis dar nieko nematau, girdžiu tik jūros ošimą, bangos tranko ir blaško mano kūną, bet jaučiu, kaip esu kryptingai tempiamas kranto link. Susikaupęs pabandau pamatyti, kas taip trokšta mane išgelbėti. Akies krašteliu lyg ir matau kažkokį vyriškį. Noriū surikti, kad nedarytų to, paliktų mane, kad aš nenoriū į krantą, bet nieko neįstengiu. Kai atsiremiū savo kojomis į tvirtą pagrindą, pats imu kabintis į jį, atriedančios bangos irgi bloškia mane į krantą ir netrukus aš jau guliū ant smėlio. Nors ir guliū ant nugaros, ant tvirto pagrindo, vis tiek atrodo, viskas siūbuoja ir griūna aplink ir aš pats krentu kažkur pirmyn, į dangų. Kai viskas aprimsta, ir aš vėl galiū praplėšti akis, atkėlęs galvą nuo smėlio, apsidairau. Mano gelbėtojo niekur nesimato. Ant kranto, be manęs, nieko nėra. Jūroje, išskyrus putotas bangas, taip pat nieko nesimato. Mane apima panika: tas žmogus, gelbėdamas mane, nuskendo. Jis atidavė savo gyvybę už maną-ją. Paaukojo savo gyvybę už tą, kuris nenorėjo gyventi. . . Baisiau ir

būti negali... Norisi staugti iš nevilties. Jis, be abejonės, nuskendo, išėikvojęs visas savo jėgas. Nutempė mane iki kranto, o pats liko jūroje. Bet aš vis dar karštligiškai dairiausi aplink, manydamas, gal bangos nunešė jį ir išmetė į krantą kur nors toliau. Staiga atsisukęs, už savęs tolumoj pamatau žmogaus figūrą. Paplūdimio gale, prie kopų, ant suoliuko. Aš pabandau jam pamoti rankomis, paskui sušunku – jis nereaguoja. Sėdi sau ramus, sustingęs ir nė nesiruošia pakilti nuo suoliuko.

Atsistuju, galva svaigsta, sunku išsilaikyti ant kojų, klupinėdamas ir ramstydamasis į smėlį nusigaunu prie to žmogaus. Tai senukas sėdi ant suolo, pasirėmęs abiem delnais ant lazdos, įsmeigtos tarp kelių į smėlį. Vilki storą žieminį palatą, ant galvos užsimaukšlinęs juokingą megztą kepuraitę su bumbulu viršugalvyje. Iš po kepurės kyšo žili poilgiai plaukai. Aišku – ne šis žmogus išgelbėjo mane – jo drabužiai sausi, be to, per senas, kad ištrauktų iš šėlstančios jūros skęstantįjį.

– Ką aš padariau?... – Tas žmogus mane ištraukė iš jūros, o pats nuskendo. Ar jūs matėte, kaip viskas buvo? Gal jis išplaukė į krantą?

Nelaukdamas atsakymo, aš vėl atsisuku į jūrą, tikėdamasis ten ką nors pamatyti.

– Aš viską mačiau, jaunuoli, – išgirstu senolio balsą. Atsigrežiu į jį.

– Nebuvo jokio gelbėtojo, – ramiai sako jis. Jo akys iš po tankių, žilų antakių žvelgia ne į mane, o į jūrą.

– Kaip tai nebuvo? O kas mane ištraukė? Aš juk skendau. Be to, aš mačiau...

– Nieko tu nematei, – nutraukia mane senukas, – o aš mačiau. Mačiau, kaip tu atėjai, kaip nusirengi ir nusiavei batus... – Jis nepakeldamas delno nuo lazdos, pirštu parodo į kažką ant suolo. Pažvelgęs ten matau savo batus ir drabužius.

– Paėmiau tavo drabužius, kad vėjas nenuneštų... Apsirenk, jau ne vasara...

Stoviu sustingęs iš šalčio, bet negalvoju apie tai, mano mintys kitur...

– Apsirenk, – vėl paragina jis mane, o paskui paima rūbus ir mes-teli man. Pagavęs juos, iš karto ir pametu, nes rankos visai atgrubę nuo šalčio. Pasilenkęs pakeliu marškinius ir drebėdamas rengiuosi.

– Bet mane tikrai kažkas ištraukė, – sakau, sagstydamasis sagas ir vėl atsigręždamas į jūrą.

– Aš jau senas, taip, – vėl ramiai kalba senukas, – bet mano akys dar mato gerai. Tai va... mačiau, kaip tu nubėgai į jūrą, kaip plaukei per bangas tolyn... ir panirai... Bet jūra tave išmetė atgal į krantą... Patikėk, be tavęs, ten nebuvo jokio kito žmogaus. Tai jūra tave išgelbėjo. Ji nenorėjo, kad tu paskęstum...

Prie pat jūros ūmai kažką pamatau. Ten – šuo. Jis stovi sustingęs ir įdėmiai žvelgia į lūžtančias bangas.

– Štai, žiūrėkite, – aš ištiesiu ranką, numetęs batą, – šuo tikriausiai – to vyro. Žiūri į jūrą tikėdamasis, kad jo šeimnininkas sugrįš... Siau-bas...

– Nesikarščiuokite, jaunuoli, – vėl išgirstu ramų balsą, – tas šuo mėgsta žiūrėti į jūrą. Ji jam patinka. Kaip ir man... – Senukas sušvilpia. Šuo, nepaisant audros keliamo triukšmo, išgirsta ir atsisuka.

– Angeliuk! – pašaukia jį.

Šuo pasileidžia bėgti link mūsų, žerdamas smėlį paskui save. Prabėgdamas trumpai žvilgteli į mane ir atsisėda prie senuko. Tai – vidutinio didumo, rusvu kailiu, ilgomis ausimis šuo.

– Angeliukas?..

– Taip, Angeliukas... – senukas paglosto jam galvą, – geras šuo, geras sargas...

Šuo žvelgia į mane tokiomis šiltomis, protingomis akimis, jog man net ima vaidentis, kad tai žmogus.

– Ne viskas yra tiesa, ką pamatai, – sako seniokas. – Ir akys, ir protas gali apgauti. Aš manau, kad tu pats save išgelbėjai, tu pats išplaukei... O jūra tau tik padėjo. Tu norėjai nuskęsti, bet, ko gero, tavo širdis troško kitko – todėl ir sugrįžai...

– Iš kur žinote, kad norėjau nusiskandinti?

Jis nieko neatsako, tik nusijuokia.

– Kadaisė buvau jūrininkas. Apkeliavau visas jūras ir vandenynus. Visko mačiau. Jūra gali pasiimti pas save ką tik panori. Nesvarbu, kas būtum: drąsus ar bailys, gudrus ar kvailas, stiprus ar silpnas. Jei ji nuspręš, kad turi keliauti pas ją, tai ir keliausi. O tu sugrįžai atgal, nors tai atrodė neįmanoma. Sugrįžai, nors ir buvai pačioje jūros gelmėje. Tai šį tą turėtų reikšti... Turi nepabaigtų darbų, jaunuoli. Ir jūra taip mano... Turi grįžti ten, iš kur atėjai ir būti tuo, kuo turi būti... Privalai grįžti... Nepabėgsi pats nuo savęs. Galbūt ten palikai kažką, kam reikia tavęs. Tu priklausai ne vien tik sau. Galbūt tavo rankose yra dar kažkieno likimas. kažko, kuo turi pasirūpinti. Ir aš manau, kad tai turėtų būti labai svarbu... – Jis atsikosi, paskui mostelėjęs lazda, pakyla nuo suolo. – Užteks čia man kalbėti. Tu visai sušalsi. Tau reikia sušilti, o paskui galėsi keliauti. Eime su manimi.

Jis nusiveda mane į savo trobelę. Užkūręs krosnelę, išverda arbatos.

– Džiaukis, kad jūra nepriėmė tavęs. Tai, ką sumanei – buvo labai kvaila... Bet aš neteisiu tavęs. Nežinau, kas atsitiko su tavimi, kas paskatino tave nusiskandinti... Bet kad ir kas atsitiktų, nusižudyti – beprasmiška. Niekas neišsisprendžia tokiu būdu. Niekur nedingsi nuo to, kas tave kankina. Atvirkščiai, gali būti, kad viską tik pablogini. Gyvenimas yra vienintelė galimybė, ką nors pakeisti... Tie, kas tiki, kad anapus gyvenimo kažkas yra – nesugalvos nusižudyti. Nes tai reikštų pasmerkti save amžinai kančiai. Tie, kas netiki – klysta, manydami, kad pasibaigus gyvenimui, viskas baigiasi, kad jų kančia baigiasi kartu su jų gyvenimu. Iš tikrųjų tai – baisi klaida. Nes netikėti, tai taip pat tikėjimas, tik – niekuo. Geriau tikėti kažkuo, nei niekuo. Ar ne?..

Kartą, labai seniai, miške aš buvau įklimpęs į pelkę. Niekaip negalėjau iš jos išsiropšti ir nieko aplink, kas galėtų padėti man, nebuvo, niekas negirdėjo mano šauksmo, nebuvo už ko nusitverti, o

aš vis giliau grimzdau žemyn. Purvas apsėmė mano krūtinę, kaklą, pasiekė veidą, niekas neatsiliepė į mano šauksmą ir greitai aš visas panirau pelkėje, į visišką tamsą. Gyventi man buvo likę tik kelios akimirkos, tik tiek, kiek galima išbūti be oro. Tačiau mirtis nepasiglemžė manęs, kaip matai – esu gyvas. Kas išgelbėjo mane? Man buvo likusi tik viena galimybė – po savo kojomis pajusti ką nors tvirtą: akmenį arba žemę. Vienintelis šansas man buvo – nesiblaškant leisti žemyn į pačią gelmę ir laukti, kol pasieksiu dugną ir galėsiu nuo jo atsispirti. Nežinau, kiek tai truko, man rodės, visą amžinybę, tai buvo siaubingiausias laukimas, koks tik gali būti. Visiška tamsa, vis labiau augantis dusulys, purvas besisunkiantis man į nosį ir burną, ėmiau springti nuo jo, bet paskutinę sekundę, prieš uždusdamas, aš pasiekiau kažką tvirto po savo kojomis, ir iš visų jėgų atsispyręs, išnirau į viršų. Spėjau nusitverti už medžio šaknies ir iššliaužiau į krantą... Blaškydamasis, eikvodamas jėgas, būčiau uždusęs gal likus tik vienam milimetrui iki tvirto pagrindo... Ir gyvenimas gali būti toks baisus, kaip pelkė. Jeigu tiki tik tuo, kad išėities nėra, tai ir gausi tai, kuo tikėjai – uždusi pakeliui į išsigelbėjimą, nors sėkmė – gal buvo jau visai arti... Tikimybė pasiekti pelkės dugną tikriausiai visada labai nedidelė, vis dėlto ji padidėja tikėjimo dėka... Gal ir tau jūros gelmėj taip atsitiko, gal ir tu atsispyrei nuo dugno... Nuojauta sako man, tu nesi tas, kuris netiki niekuo, tik laikinai tau buvo aptemęs protas, bet spėjai suvokti savo klaidą ir išsigelbėjai... Turbūt tai, kas nutiko tau – labai nepaprasta... Vadinasi, tavo likimas nepaprastas... Paprastas likimas skirtas paprastiems. Ypatingiems – ypatingas... Jeigu matei velnią – puiku, tau labai pasisekė. Nes šėtonas ir yra įrodymas to, kad yra kažkas dar daugiau... Tamsa – laikina, ji trunka tik tiek, kol žemė apsisuks, tik vieną naktį, o šviesa neužgesa niekada. Saulė šviečia visada. Ir kiekvieną kartą keliaudami į tamsą mes iš tikrųjų keliaujame į šviesą.

– Bet visa tai tu žinojai, tik buvai primiršęs, – senukas patapšnoja man per petį. – Išsimiegok, o ryte keliauk.

Šuo priėjęs prie manęs, padeda galvą man ant kelių ir žvelgia į mane tomis nuostabiomis, šilumos kupinomis akimis.

– Kodėl tavo tokios gražios akys, Angeliuk? – paklausiu glostydamas jį.

– Todėl, kad jis yra Angeliukas, – nusijuokia senasis jūrininkas, gudriai primerkęs akį.

Viskas čia man atrodo taip, lyg aš iš tikrųjų būčiau nuskendęs jūroje, o dabar esu ten, kur sprendžiama, kur turiu keliauti toliau: į pragarą, į dangų ar grįžti atgal...

– Turi grįžti, – taria senukas. – Ten, iš kur atėjai...

29.

Anksti ryte, vos prašvitus, aš iškeliauju. Dabar žinau, kur...

Visai neturiu pinigų, todėl vėl einu pėsčiomis. Bandymai sustabdyti pakeleivingą mašiną nesėkmingi, bet negaliu laukti, stypsoti šalia kelio ir kojos pačios neša mane pirmyn. Nors mano kelionė dėl to darosi gerokai ilgesnė, visgi aš stumiuosi į priekį ir žinau, kad galiu pasikliauti savo kojomis, žinau, vis tiek ateisiu ten, kur turiu ateiti.

Ėjau ir pykau ant savęs, kaip galėjau sugalvoti tokį dalyką – nusižudyti. Juk visada niekinau ir smerkiau tai. Pasidaviau silpnumui. Padariau baisią klaidą, bet išpirkti ją nusprendžiau pačiu kvailiausiu būdu – mirti. Taip būčiau išsprendęs tik savo gyvybės klausimą. O problema liktų. Palikau Letą vieną su tuo blogiu. Tai, kas įvyko – nebepataisoma, bet aš privalau grįžti. Palikdamas viską likimo valiai, galbūt įstūmiau ją į dar didesnę bėdą. Prisiminiau, kokia gauja niekšų sukinėjasi apie ją... Ir tai dar ne viskas. Tie, kurie norėjo mane užmušti, dar ne tokie pavojingi, yra kai kas daug baisesnis. Tas, kuris vadina save jos tėvu...

Man kraujas užverda, kai prisimenu jį. Juk tai jis visų tų įvykių režisierius... Negaliu būti tikras, bet kuo toliau, tuo labiau man rodos,

jog tai tiesa. Kad visa tai, kas atsitiko, buvo jo sumanytas, beprotiškas žaidimas. Mano galva staiga prablaivėja, aiškiai imu suvokti, koks naivus buvau. Kaip leidausi mulkinamas. Kaip leidau žaisti savo ir Letos likimu. Tas žmogus tik apsimetinėjo Letos tėvu ir ne tik – jis apsimetinėjo žmogumi, kai toks iš tikrųjų niekada nebuvo. Buvo nepaprastai klastingas ir žiaurus, koks gali būti tik pats šėtonas... Mane apnikęs bausis nerimas priverčia bėgti. Kiekviena sekundė gali brangiai kainuoti, gali jau būti ir per vėlu... Staigiai atsisuku į gatvę, mosuodamas rankomis – veltui – mašinos švilpia pro mane, net nesumažindamos greičio. Aš vėl bėgu, tada netikėtai prieš mano akis kažkas švysteli – raudonas, tviskantis automobilis išsuka iš kelio ir sustoja prieš mane. Pripuolęs prie jo, atidarau dureles. Už vairo sėdi moteris. Ji pamoja man sėstis vidun.

– Kur taip skubi? – klausia ji, kai aš įlipu, pasukdama mašiną atgal į greitkelį.

Uždusęs nuo bėgimo ne iš karto įstengiu kalbėti. Galiu tik žiūrėti į ją. Ji – jauna, ilgaus tamsiais plaukais, šviesaus, gražaus veido, tik akių jos nematau – jos slepiasi po dideliais tamsiais akiniais nuo saulės.

– Mačiau tave prieš porą valandų, kai važiauvau į aną pusę. – sako ji. – Grįždama žiūriu – vis dar eini. Pamaniau, privalau pavežti.

– Labai dėkui. Niekas nesustojo, būčiau ilgai keliavęs...

– O kur keliauji?

– Pirmyn. – Aš ištiesiau ranką ir parodžiau į stiklą. – Ten, kur saulė...

Ji nusijuokia.

– Vadinasi, mums pakeliui, aš irgi keliauju į tą pusę.

– Puiku...

Ji vėl plačiai nusišypso. Baltų, idealiai gražių dantų šypsena. Ji spinduliuoja gerumu. Mano nerimas šiek tiek atlėgsta. Gal dėl to, jog žinau, greitai atsidursiu, kur noriu, gal ta mergina veikia mane raminančiai...

– Nieko nėra geriau, kaip grįžti namo po ilgos kelionės, ar ne?...
– klausia ji.

– Taip, gera turėti namus. Jeigu žinočiau, kad juos turiu – niekur nekeliaučiau. . .

– Namai turbūt ten, kur tavęs kas nors laukia. . .

Saulė dingsta už debesų ir aš pamatau jos akis, kai ji nusiima akinius. Ji dar gražesnė, nei pamaniau, vos pamatęs ją. . .

– Galima? – paklausiu, pastebėjęs cigaretes ant lentynėlės po radiju.

Ji linkteli.

Aš truputį praveriu langą, tada išsitraukiu cigaretę iš pakelio ir užsidegu ją.

– Rūkymas kenkia sveikatai, – sako ji, kai aš išpučiu dūmus.

– Kvėpuoti irgi kenkia. . . Beje, čia ne mano cigaretės. . .

– Taip, bet aš retai užsirūkau. . . Na, tiek to, uždek ir man. . . Rūkau, kai man gera. Kai noriu pasimėgauti akimirka. . .

Kelionė neprailgsta, miestą išvystu greičiau nei tikėjaisi. Paprasčiau sustoti.

– Čia? – nustemba ji. – Tai tas miestas, kur keliavai?

– Taip, aš atvykau. Ačiū tau. . .

– Gaila. – Taria ji, sustabdžiusi mašiną kelkraštyje ir netikėtai paklausia: – Gal norėtum keliauti kartu į mano miestą?

Jos akys blizga, viliojančiai žvelgdamos į manąsias. Gražios akys, bet tie velniukai jose. . .

– Gal ten rasi savo namus?

– Ne, negaliu, – atsakau, – turiu nebaigtų darbų čia. . .

Aš atsidarau dureles.

– Palauk, – sako ji. Pamatau, kaip ji paima rašiklį ir popieriaus lapelį. Kažką užrašo ten. Tada perlenkusi pusiau, įkiša man į marškinų kišenę. – Čia mano telefonas. Paskambink, kai galėsi.

– Dėkui, kad pavežei. . . – Išlipu lauk. – Laimingo kelio. . .

– Ir tau. . .

Aš nueinu. Ji nuvažiuoja.

Žinau, kad niekada daugiau nesusitiksiu.

30.

Diena baigiasi. Aš turiu skubėti, nes noriu suspėti grįžti dar iki tamsos.

Bet nespēju. Kai vėl atsiduriu prie uošvio namo, jau tamsu. Ir namas – tamsus. Visi langai skendi tamsoje, išskyrus vieną. Langas antrame aukšte apšviestas blausia šviesa, turbūt stalinės lempos. Pabandau susigaudyti, koks tai kambarys. Jeigu neklystu, tai – Konrado darbo kabinetas. Vadinasi, jis jau namie. Dražkonas savo urve.

Patraukiu lauko duris. Jos neužrakintos. Žengiu vidun. Tylu, nei menkiausio garselio. Virtuvėje iš stalčiaus paimu peilį, vieną didesnių. Tada lipu į antrą aukštą. Koridoriaus gale pamatau duris, neryškiai apšviestas pro plyšelius prasiskverbusia kambario šviesa. Tai ir yra darbo kabinetas. Koridoriaus pradžioje – mano kambarys. Jo durys plačiai atidarytos. Žvilgteliu į jį praeidamas, ten nieko nematyti. Iš karto už manojų – Letos kambarys. Durys į jį uždarytos. Sulaikęs kvėpavimą tyliai suimu rankeną ir lėtai praveriu duris. Letos ten nėra. Ant lovos sėdi didelis meškinas ir nebyliai žiūri į mane savo plastmasinėmis akimis, kaip gyvas.

Į galvą man lenda baisios mintys. Baugu dėl jos. Leta, kur ji? Ir kas jai atsitiko? Greitai atsiduriu koridoriaus gale, prie paskutinių durų. Griebiu rankeną ir stipriai stumiu, tikėdamasis, kad durys bus užrakintos. Nieko panašaus – jos lengvai atsilapoja, šviesa užliedamos koridorių. Aš, rankoje stipriai sugniaužęs peilį, įgriūnu vidun.

Konradas sėdi, o tiksliau, guli išsidrėbęs fotelyje. Jo galva nsvirusi ant šono, rankos bejėgiškai nuleistos žemyn. Pro praskleistą chalata matosi balti marškiniai, ištepti kažkokiomis tamsiomis dėmėmis, atrodo – kraujo. Pirmas išpūdis – jis negyvas, jį kažkas užmušė. Prieinu arčiau ir pasilenkiu prie jo. Jis – gyvas: sunkiai, bet kvėpuoja, užuodžiu alkoholio tvaiką, sklindantį nuo jo – jis paprasčiausiai klaikiai nusigėręs ir atsijungęs, miega. Tos dėmės ant marš-

kinių greičiausiai ne kas kita, o būtent tai, nuo ko jis nusigėrė. Už fotelio matosi net keli tušti buteliai. Pagriebiu jį už marškinių ir stipriai supurtau, bet jis net nepraplėšia akių, iš viso nereaguoja. Tada stipriai trenkiu delnu jam per skruostą. Niekas nepasikeičia. Vožiu dar kartą. Mirtinai persigėręs, tiek, kad jei ir norėtų, nepajėgtų prabusti. Nutrenkiu jį atgal ant fotelio. Atsitraukęs nuo jo, apsižvalgau aplink. Kambario kampe stovi seifas atlapotomis durimis. Prieinu arčiau. Ten voliojasi kažkokie dokumentai, dėžutė su juvelyriniais dirbiniais, pluoštelis banknotų.

Staiga Konradas kažką sugargaliuoja, truputį pasikelia fotelyje ir vėl susmunka. Prišoku prie jo, sugriebiu ir vėl papurtau.

– Kur Leta?! – šaukiu aš jam. – Atsibusk, galvijau! Sakyk, kur Leta?

Bet visos mano pastangos veltui, jis vėl nuskendo savo girtume.

– Ką gi, teks palaukti, – pasakau pats sau.

Kitame kambario gale – rašomasis stalas, ant jo ir dega lempa. Nuėjęs ten, atsisėdu ant kėdės, peilį padedu prieš save ant kažkokių popierių. Atsiremiu į kėdės atlošą, kojas ištiesiu po stalu ir kažką jomis užkliudau. Pasižiūrėjęs žemyn matau: ten voliojasi dar pora tuščių butelių. Nesusilaikau nesusikeikęs, kai pagalvoju, kiek jis yra prisigėręs ir kiek reikės laukti, kol atsigaivalios. Pakeliu akis pirmyn – kito kambario galo nesimato. Stalinė lempa ryškiai apšviečia tik stalą ir šiek tiek už jo, o tai, kas kitame kambario gale, skendi tamsioje prieblandoje. Ir aš, sėdėdamas už stalo, beveik nieko ir uošvio nematau. Pakylu nuo kėdės uždegti lempas virš mūsų. Apeidamas stalą, ranka užkliudau peilį ir šis krinta ant grindų, žemyn pažerdamas šūsnį popierių. Pasilenkęs pakeliu vieną lapą. Ūmai kažką pajuntu. kažkas lyg perbėga per pirštus iš to popieriaus į mane. Pažvelgiu į jį – ten ranka kažkas parašyta, ir aš net neskaitydamas suprantu, kieno tai raštas. Iš karto atpažįstu savo žmonos rašyseną. Leta... Tai – mano mirusios žmonos laiškas...

Aš užsimerkiu, sustingstu, tik mano pirštai liečia raides. Jaučiu jas, nors ir neįmanoma jausti pirštais jos raštą, jaučiu. Ne iš karto išdrištu

atsimerkti, susirenku viską nuo žemės ir atsisėdu už stalo, žiūrėdamas tolyn į tamsią sieną. Mano rankose Letos priešmirtinis laiškas, apie kurį man pasakojo jos tėvas, laiškas, kurio dėka jis mane ir ištraukė iš kalėjimo, bet kurio man taip ir nedavė paskaityti. Dabar galiu tai padaryti. Pasidedu tą lapą prieš save. Ant jo matosi ryškios lenkimo žymės – ne kartą buvo sulankstomas ir vėl atlenkiamas, ne kartą buvo skaitomas. Įkvepiu giliai oro ir imu skaityti. Jis skirtas jos tėvui. Nustembu, kad ji rašė tik tėvui. O kur motina? O aš? „Bet gal tie kiti lapai irgi jos laiškai“, – pamanau. Mano akys bėga per raides:

Brangus, tėveli,

Ačiū tau už viską, už tai, ką davei ir ką atėmei. Gali padėkoti ir pats sau už tai, kad manęs dabar jau nėra. Aš nusprendžiau išeiti iš šio pasaulio. Ir dukrą pasiimsiu su savimi. Nes neturiu kitos išeities. Taip bus geriausia. Tai bus teisinga. Aš nekenčiu tavęs, aš nekenčiu savęs ir savo dukros nekenčiu. Ir tas vaikas turi mirt kartu su manimi. Nes tai nėra meilės vaisius. Jis atsirado ne iš meilės, o iš baimės ir siaubo. Viskas man buvo šlykštu. Tai, ką aš dariau, tai, kaip gyvenau. Negaliu to daugiau tęsti. Negaliu daugiau būti tokia, kokia esu. Nes tai – ne aš. Tai tu sukūrei mane tokią. Niekada nebuvai man tėvas, kaip ir tavo žmona man niekada nebuvo motina. Kai mirsiu, tikiuosi, sutiksiu savo tikruosius tėvus. O tu gyvenk, gyvenk ilgai savo supuvusia-me pasaulėlyje. Mėgaukis, supūk gyvas. Ateis laikas, už viską atsakysi, Tamsos Generole.

Leta, Mirties Upė

Perskaitęs tą laišką nieko nesupratau. „Tamsos generolas“?, „Mirties Upė“?. Kas tai?.. Ką tai reiškia?.. Negaliu suvokti, tik kažkur, giliai širdyje, smelkiasi įtarimas, baisi nuojauta...

Aš padedu laišką į šalį ir drebančiom rankom paimu kitus lapus. Tarp jų randu du vokus su Letos rašysena. Vienas adresuotas jos tėvui, kitas – man. Pažvelgiu į pašto žymeklius, ant abiejų

vokų – šešiolikos metų senumo data... Vadinasi, laiškai buvo du... Vieną parašė savo tėvui, kitą – man. Ir išsiuntė tuo pačiu adresu. Abudu pateko į vienas rankas. Kol tie laiškai atkeliavo į pašto dėžutę, buvau suimtas ir uždarytas kalėjime. O laiškai atiteko vienam adresatui – „Tamsos Generolui“, kuris ir nusprendė, ką reikia su jais daryti...

Paimu likusius lapus. Tai ir yra jos laiškas man.

Aimi,

Nežinau, kaip pradėti šį laišką tau. Tai taip sunku. Žinau tik, kaip turiu jį užbaigti – tai nuo to ir pradėsiu: aš nusprendžiau mirti, šiandien nužudysiu save. Suprantu, kaip tai baisu, bet neturiu kitos išeities. Atleisk man, nesmerk, jeigu įstengsi. Aš privalau mirti, nes tai vienintelė galimybė. Vienintelė galimybė išsigelbėti man ir apsaugoti tave. Turiu užbaigti viską, kad tu galėtum toliau gyventi. Pamiršk, kas buvo ir pradėk viską iš naujo. Pasaulis, kuriame tu gyvenai, buvo netikras. Tik apgaulė. Ir ta, kurią tu mylėjai, tebuvo apgaulė. Aš nebuvo tokia, kokia manei. Tiesiog tu matei tai, ką turėjai matyti. Tai, kas tau buvo pateikta kaip tiesa. O iš tiesų – melas. Pats šlykščiausias ir purviniausias. Apgaudinėjau tave. Apgaudinėjau tą, kurį myliu labiau už viską – tave, Aimi. Tu matei tik šviesiąją mūsų gyvenimo pusę, bet buvo ir kita pusė, apie kurią nieko nežinojai – tamsesnė už bet kokią tamsą. O mano dukra – tos tamsos kūdikis... Negailėk jos – tai ne tavo vaikas. Tik mano ir dar kai ko, ne žmogaus, o žvėries, demono. To, kuris pasivadino save mano tėvu, nors juo niekada nebuvo. Tie žmonės, kurie mane užaugino, niekada nebuvo mano tėvai. Jie buvo mano įtėviai. Įsivaikino mane visai mažą, paėmę iš našlaičių prieglaudos. Savo tikrųjų tėvų aš niekada nepažinojau. Mane atidavė tiems žmonėms, manydami, kad taip aš surasiu savo namus, turėsiu savo šeimą, kuri rūpinsis ir mylės mane. Viskas buvo atvirksčiai – mane atidavė pačiam šėtonui į rankas, pragaran... Nors negaliu skųstis vaikyste – jie rūpinosi manimi, man nieko nestigo. Kai išaugau iš vaiko amžiaus, prasi-

dėjo siaubingi dalykai. Mano tėvis ėmė domėtis manimi kaip moterimi. Iš pradžių buvo tik kvaili juokai, užuominos, žaidimai, bet kuo toliau, tuo labiau viskas ėjo blogyn. Darė su manimi, ką norėjo, elgėsi kaip su lėle, peržengdamas visas ribas. Ir niekam negalėjau pasiskusti. Jo žmona, kuri prisiėmė motinos pareigas, nors turėjo nujauti ir žinoti apie tai, nieko nedarė, kad apsaugotų mane. Manau, pati bijojo to monstro. Pasiskusti kam nors kitam negalėjau, bijojau, nes jis visiškai buvo užvaldęs mane. Jaučiau, jeigu panorės, užmuš mane, kelis sykius tai vos neįvyko. Jo galia buvo neribota, su tiek pinigų ir įtakingų pažįstamų, kiek jis turėjo, būtų galėjęs išsisukti iš bet kokios situacijos. Galėjo užmušti mane visiškai ramiai ir likti nenubaustas. Jo galia buvo neįveikiama man, jis galėjo viską, o aš – nieko. Taip mes gyvenome kelis metus, o tiksliau jie gyveno, aš tik apsimetinėjau, seniai buvau kaip mirusi. Taip ir bėgo laikas, kol vieną dieną pasijutau nėsčia... Kai Konradui pasakiau tai, jis iš pradžių labai įtūžo. Negalėjo tuo patikėti. Rėkė, kad tai ne jo darbas. Bet kitaip būti negalėjo, aš su niekuo daugiau nebendravau, neturėjau jokių artimesnių ryšių. „Ką gi, teks susirasti vaikina, – pasakė jis, kai jo pyktis atlėgo, – teks surasti kažką, kas vestų tave“. Apie abortą jis uždraudė net galvoti. „Jeigu tai mano vaikas – jis gyvens“, – nusprendė visai net nepasidomėjęs mano nuomone. Prigrasino man, kad nebandyčiau daryti ko nors, nepasitarusi su juo. „Tu man brangesnė už viską, – kalbėjo jis, – aš noriu turėti su tavimi vaiką. Kada nors tu tapsi mano žmona, tik dabar tam nepalankus metas, turiu žmoną, bet ji negyvens amžinai, ankščiau ar vėliau aš ja atsikratysiu... na... mes išsiskirsime“. Buvo baisu, siaubinga tai girdėti, jis viską šaltakraujiškai planavo – baisiausias dalykus. Kalbėjo apie juos su šypsena, tarsi tai būtų visai paprasta ir natūralu. Jaučiausi įkliuvusi į spąstus, iš kurių neįmanoma pasprukti. „Kol kas mes turime pakentėti, – suokė jis, – surasiu tau vyrą, o paskui... Nebijok, nežudysiu jo, nesiterliosisiu taip, tiesiog sumokėsiu jam, kad pabūtų tavo vyru, prisiim-

tų vaiko tėvystę, o paskui dingtu, už pinigų įmanoma padaryti viską...“ Su tuo susitaikyti aš negalėjau, ėmiau ir pasakiau jam, kad pati susirasiu vaikiną. Pasakiau, kad netgi pažįstu tokį, kuris yra pasiryžęs vesti mane jau dabar. „Ką gi, puiku, – Konradas apsidžiaugė, – tik iš pradžių noriu jį pamatyti, susipažinti su juo, tada nuspręsimė“. Pažadėjau jam pakviesti tą vaikiną į svečius. Bet tai buvo tik mano beviltiškas bandymas išlošti laiko. Aš neturėjau jokio kandidato... Pasisiūlyti kam nors vesti mane ir dar iš tokių paskatų, kaip norėjo tėvis, buvo šlykštu. Geriau būčiau sutikusi mirti, nei padaryti tai.

Aš svajojau, kad vieną dieną sutiksiu tokį žmogų, kurį mylėsiu, kuris mylės mane, kuris apgins mane ir ištrauks iš to pragaro. Tikėjau, kad toks žmogus yra. Iš tikrųjų aš netgi jį pažinojau. Ir jau seniai. Tiesa, tik iš matymo. Dažnai sutikdavau jį, mes prasilenkdavome ir viskas. Jaučiau, kad jam patinku, kaip ir jis man. Bet jis neskubėjo susipažinti su manimi, gal drovėjosi, gal bijojo nusivilti. Visgi tikėjau, kad vieną dieną tai vis tiek įvyks. Kartais mūsų akys susitikdavo ir jos pasakydavo daugiau, nei gali žodžiai. Tačiau taip ir praeidavome vienas pro kitą. Aš irgi nedrįsdavau užkalbinti jo.

Tai buvai tu, Aimi. Buvai ryškus spindulys mano gyvenime. Gyvenime, iš kurio norėjau ištrūkti. Mano sapnuose, mano svajonėse, tu buvai tas išgelbėtojas, kuris išvaduoja mane iš pabaisos nagų...

Kai pasakiau tėviui turinti vaikiną, turėjau galvoje tave. Nors tai buvo ir nerealų. Ir beviltiška. Nes mes vis dar buvome nepažįstami. Be to, jau kuris laikas aš tavęs nesutikdavau... Jeigu ir įvyktų toks stebuklas, mes susitiktume – galvojau aš – ar susipažintume ir imtume draugauti?.. Buvau visiškai pasimetusi, nežinojau ką, man daryti... Bet jau kitą dieną po to pokalbio su Konradu aš tave sutikau. Nukritai iš dangaus tiesiogine žodžio prasme. Turbūt ne veltui tave partrenkė mašina, negalima tau buvo įžengti į tą gatvę, negalima buvo tau su manimi prasidėti. Tai

buvo perspėjimo ženklas. Tačiau tada aš supratau viską klaidingai, man atrodė – tai lemtingas ženklas – tu nusileidai iš dangaus, kai aš tavęs labiausiai ilgėjausi... Toliau tu viską žinai. Nuvažiavau į ligoninę, ryžausi tave aplankyti...

Tuo momentu negalvojau apie savanaudiškus tikslus, tiesiog man iš tikrųjų buvo ne vis vien, kas atsitiko tau. Žūt būt norėjau sužinoti, kaip tu laikaisi, ar atsigavai. Maniau, sužinosiu, kaip tau sekasi ir viskas – dingsiu iš tavo akių, jeigu jausiu, kad tau nerūpiu. Bet kai susitikome, viskas vyko taip, lyg būtume užburti ir mes jau nebegalėjome išsiskirti...

Po tavo apsilankymo mūsų namuose įtėvis tiesiog negalėjo sulaikyti savo nepasitenkinimo. Jis užsidarė su manimi kambaryje ir išklojo viską, ką mano apie tave. Tu jam labai nepatikai. „Šitas žmogus mums netinka, – pasakė jis, – atsikratyk juo“. Aš pasakiau, kad negaliu. Jis to niekaip negalėjo suprasti. „Tiesiog užmiršk jį, išmesk iš savo galvos, o jeigu to nepadarysi – tai padarysiu aš... – grasino jis. – Tas vaikis... Tai vienas iš tų romantikų – idealistų. Blogiau ir būti negali. Tokie, kaip jis mano, kad garbė ir sąžinė yra svarbiau už viską. Jis geriau duos ranką sau nusikirsti, nei sutiks parsiduoti. Ir išsirink tu man tokį...“ Paaiškinau jam, jog tu jau žinai, kad aš laukiuosi ir kad mes nusprendėm susituokti. Konradas tiesiog sprogo iš pykčio. „Tu išprotėjai?! Ką tu padarei?! – Nuo jo smūgio nuskriejau per visą kambarį ir nukritau ant grindų. – Tu viską sugadinai! – staugė jis. – Tu pasirašei nuosprendį...“

Rėkė, šokinėjo, trypė kojomis. Atrodė, tuoj mane užmuš. Bet staiga nurimo. Atsisėdo susimąstęs ant kėdės. Ilgai taip sėdėjo ir kažką galvojo. O aš visą tą laiką verkiau ir drebėjau ant grindų. Paskui priėjo prie manęs, pakėlė, apkabino ir glostydamas ėmė atsiprašinėti. Maldavo manęs atleisti, teisinosi nesuprantąs, kas jam buvo atsitikę, gailėjosi, kad buvo toks žiaurus su manimi. „Tegul būna taip, kaip tu nori, – pasakė jis, – aš nesikišiu, netrukdysiu. Jeigu tu su juo iš tikrųjų būsi laiminga, tai tegul taip ir

būna – susituokite. “ Sunku buvo juo patikėti, bet jis net ašaras išspaudė, atrodė, kad tikrai gailisi...

Toliau viskas, atrodė, iš tikrųjų pasikeitė į gerąją pusę. Įtėvis liovėsi mane terorizavęs ir persekiojęs. Aš patikėjau, kad visi mano košmarai baigėsi. Tu ir aš buvome kartu. Mes susituokėm ir pasinėrėm į laimingą jaunavedžių gyvenimą. Paskui gimė dukra... Mačiau, kaip džiaugiesi, koks esi laimingas. O aš su kiekviena diena ėmiau jaustis vis blogiau. Negalėjau liautis galvoti apie tai, kaip tave apgavau. Mačiau, kaip myli dukrą, bet ji buvo ne tavo ir aš ėmiau nekęsti savęs vis labiau ir labiau. Buvau pati sau šlykšti. Nebegalėjau daugiau taip gyventi, troškau tau viską papasakoti, bet bijojau. Bijojau, kad gali atsitikti kažkas nebe-pataisomo, baisaus. Bijojau nužudyti tavo meilę, laimę ir svajones. Ta padėtis varė mane į neviltį, nežinojau, kaip man pasielgti. Vis dažniau ėmiau galvoti apie mirtį... Tokia, kokia buvau, daugiau gyventi nebegalėjau, o pakeisti ką nors neturėjau jėgų. Buvai man brangesnis už viską, nieko taip nemylėjau, kaip tave ir labiau už viską nenorėjau skaudinti tavęs. Pasielgiau su tavimi šlykščiai, apgaudama tave, bet supratau tai per vėlai. Tada, kai nusprendžiau susipažinti su tavim turbūt man buvo aptemęs protas, negalvojau apie jokiais pasekmes, troškau ištrūkti iš to purvino pasaulio. Tačiau viskas liko, tik į jį įtraukiau dar ir tave. Maniau, galėsiu užmiršti viską, kas buvo su manimi, maniau galėsiu ištrinti iš savo atminties visus tuos baisumus, galėsiu įtikėti, kad nieko ir nebuvo. Bet tai – neįmanoma. Ir su kiekviena diena tai mane ėmė slėgti vis didesniu svoriu. Vis aiškiau ėmiau suvokti – niekur negaliu dingti nuo to, nebent tik mirti ir išsinešti visą purvą su savimi...

O greitai atėjo diena, kuri padėjo man apsisprešti galutinai.

Tai buvo jis, tas, kuris pasivadino mano tėvu. Vieną dieną, kai namuose nieko nebuvo, išskyrus mane su dukra, jis staiga atsirado mūsų kambaryje, pagriebė mane už rankos ir pasakė, kad atėjo laikas tavęs, Aimi, atsikratyti, jis sakė, kad nebegali

daugiau kentėti, nebegali matyti tavęs savo namuose. Supratau, kad jis apgavo mane, kai prašė manęs atleisti, kai prisiekinėjo, daugiau neskriausiąs manęs. Jis tik suvaidino viską. O iš tikro įgyvendino savo klastingą planą... „Tu turi man padėti, Leta, – pasakė jis, – mums padėti... Išsiskirkite, išvyk jį lauk... Sugalvok ką nors, susipyk su juo taip, kad jis pats panorėtų dingti... Padaryk tai...“ Jis kalbėjo ir purtė mane kaip išprotėjęs, o aš tylėjau. Tai jį visai įsiutino. „Ko tu tyli? Nepadarysi to? Kodėl? – klausė jis. – Tai aš esu šito vaiko tėvas, aš esu tavo šeima, o ne jis, eilinis praeivis iš gatvės...“ – „Jis nėra praeivis iš gatvės, – pasakiau. – Jis yra mano vyras... ir mes išvažiuosime iš čia.“ – „Ką? – jis apstulbo, – ką tu pasakei? Išvažiuosite?“ Staiga užsimojo ranka trenkti man, bet paskutinę akimirką apsigalvojo. Sustabdė savo delną prie pat mano veido ir švelniai jį nuleido man ant skruosto. „Nagi, nagi, – pasakė švelniai glostydamas man veidą ir plaukus, – tu juk žinai, kad tai neįmanoma, tu negali palikti manęs, aš tau to niekada neleisiu... O su juo viską išspręsimė labai paprastai, jeigu tu negali... – Jis pradėjo juoktis. – Papasakosiu jam viską, atskleisiu jam tiesą... Ar ji jam patiks? Jis pats dings iš mūsų akiračio amžiams... Na, o jeigu bus užsispyręs, tuo blogiau bus jam, vis tiek atsikratysiu jo. Visi turi savo kainą. Ko neįveikia baimė, melas ar pinigai, visada įveiks... mirtis. Tai tu atvedei jį į mūsų namus, Leta. Tai tu jį ir nužudei...“ – tai pasakęs Konradas išėjo, trenkęs durimis.

Žinojau, kad tai, ką jis sumanė ir bus padaryta. Ir pasipriešinti tam mes negalėjome. Nei aš, nei tu. Ir pagalbos mes vargu ar galėjome iš kur nors tikėtis. Jo galia per didelė mums. Jam įmanoma viskas. Nieks nebūtų patikėjęs manimi, nieks nebūtų apgynęs. Viskas būtų buvę taip, kaip norėtų tas žvėris. Aš lioviausi galvoti apie save, man svarbus – tik tu. Aš tave įtraukiau į visa tai, aš ir privalėjau tave apsaugoti. Galėjau pabandyti išsiskirti su tavimi, bet tai – neįmanoma. Žinojau, nepajėgsiu to padaryti, nepajėgsiu įtikinti tavęs. Tu niekada nebūtum tuo patikė-

jęs. Tu niekada nepasiduodi. Vienintelis teisingas kelias man – mirtis... Tik taip galiu nusikratyti to blogio, kuriame esu įklampusi. Tik taip galiu apsaugoti tave. Mirti, kad tu gyventum. Kai neliks manęs, neliks problemos. Ir dukrą pasiimsiu su savimi. Viskas turi išnykti. Patikėk – man nelengva tai daryti. Aš nesu ligonė, savižudė, kuri nesuvokia, ką daro. Bet privalau padaryti tai vardan to, ką jaučiu tau. Atleisk man už viską, jei gali, bet negailėk – taip man bus lengviau. Kartais taip atsitinka – turi išeiti, kad būtum arčiau. Užmiršk viską ir pradėk gyvenimą iš naujo. Galbūt susitiksimė kada nors kitame gyvenime, kitam laike, kitoj erdvėj, visai kitomis aplinkybėmis. Ta svajonė bus su manimi, tikėsiu tuo ir kai iškeliausiu, tai man suteiks jėgų. O tu būk toks, koks esi. Surask savo tikrąją laimę, tu jos vertas. O ne šitos, kurią manei suradęs – tai buvo tik apgaulė... Nekaltink savęs. Ir neieškok kaltų, nekerštauk. Kad ir kaip to norėsis. Saugok save... O tas niekšas nubaus pats save. Tegul tūno savo šlykščiamė purve – tegul kankinasi. Gyventi – jam bus didžiausia bausmė.

Viską pamiršk ir išvažiuok kur nors. Nesigailėk manęs – buvau silpna, iš baimės padariau nedovanotinų klaidų, bet negaliu tokia būti visada. Ir aš turiu savigarbos. Bent kartą ir aš galiu būti drąsi ir išdidi.

Ta diena atėjo.

Aš išeinu tikėdama, kad yra dalykų, didesnių už bet kokią pabaigą. Ir mano mirtis – šito įrodymas. Nebūčiau pasiryžusi nužudyti save, jeigu nemylėčiau tavęs, Aimi. Kai tai supratau, mirties baimė išnyko. Mano meilė tau – didesnė, nei mano gyvenimas. Sudie.

Leta

Kad baigčiau skaityti laišką, man prireikia įtempti visas jėgas, mano akyse viskas liejasi, nematau ir nejaučiu nieko aplink. Kai atplėšiu akis nuo laiško, sudrebu iš siaubo, prieš save pamatęs žmo-

gystą, kraupiai iškreiptu veidu, apšviestu iš apačios sklindančios lempos šviesos. Tai jis – Letos tėvis. Vaiduoklis skeleto veidu.

– Įdomu, ar ne? – sako jis, šlykščiai išsišiepdamas. Jo rankoje – peilis, kurį buvau užmiršęs ant grindų.

Visa tai: laiškas, ką sužinojau ir tas monstras prieš mane įvarė man šoką ir siaubą. Bet tai trunka neilgai: sekunde, dvi. Paskui – įniršis. Truputį atsilošiu kėrsle atgal ir žaibiškai, abiem kojomis nubloškiau stalą iš visų jėgų tolyn nuo savęs. Stalas su triuškinančia jėga lekia pirmyn, šluodamas viską savo kelyje, įskaitant ir baidyklę, stovinčią kitame jo gale. Konradas atsiduria ant grindų, o stalas užvirsta jam tiesiai ant krūtinės. Aš prišoku ir, užgulęs stalą, spaudžiu jį visu svoriu žemyn.

Jis sušvokščia kažką iš skausmo, bet aš nieko nenoriu girdėti.

– Ak tu, dvėseliena, skauda?.. – rėkiu jam, o stalas po manimi ir turbūt kaulai traška.

– Užmušk mane, užmušk, – išgirstu jo raginimą ir tai staiga mane sulaiko. Prisimenu, ką laiške rašė Leta. Tam padugnei mirtis būtų tik dovana. Dabar ir aš tai suprantu. Atleidžiu stalą ir nustumiu į šalį. Pakėlęs Konradą už marškinių numetu ant fotelio. Jis springta, iš jo burnos pasipila kraujas ar vėmalai, bet man tai nesvarbu. Atsitraukiu šiek tiek nuo jo, palikdamas besitampantį keletui sekundžių, kol liaunasi ir aprimsta. Nusispjovęs ant kilimo, lėtai pakelia krauju pasruvusias akis į mane. Žiūri aptemusiomis, nieko nematančiom akimis.

– Kur Leta? – paklausiu nuo grindų paimdamas peilį. Bet jis nesureaguoja į mano klausimą. – Aš tavęs klausiu, kur Leta?

Tyla.

– Ką liežuvis nupuvo? – prikišu peilį jam po pagurkliu ir įremiu į odą. Sunkiai tramdau norą perrėžti jam gerklę. – Kur Leta? Ką tu jai padarei? Kur ji?

– Nežinau, – staiga prabyla. – Gal ir nebuvo jos niekada... – Pasako ir ima juoktis isterišku idioto juoku.

Atsitraukiu sutrikęs, bergždžias darbas jį tardyti. Jo negalima paveikti gąsdinimu ar mušimu. Jis nesveiko proto ir jau seniai...

– Ar žinai? – netikėtai klausia, nustojęs juoktis. – Ar žinai, kas yra Leta? – Jo pakvaišusios akys įsisiurbia į manąsias. Nesuprantu to klausimo ir jis nesulaukia atsakymo. Tada jis tęsia:

– Leta, tai... Žmonės sako, yra tokia požemių upė, nunešanti mirusiųjų į pomirtinį pasaulį... Matei, kaip ji pasirašė laiške?.. Mirties Upė... Taigi, taigi... Gal viskas taip ir yra. Mes dabar ir esame toje upėje... Ir tu, ir aš jau seniai esame mirę... O tai, kas dabar su mumis vyksta ir yra ta paskutinė kelionė į mirusiųjų karalystę... Sunki kelionė...

Man vėl sukyla noras užčiaupti jį, sutrinti jo pamišusią galvą, bet šiaip taip susitvardęs, pasilieku, kur esu – nepuolu jo, drebėdamas iš pykčio, laikiu, ką dar tas beprotis pasakys.

– Tu dar ne viską žinai, brangusis, mano, – jis sudejuoja, – oi, ne viską žinai...

Jis ima linguoti, susiėmęs rankomis galvą, žiūrėdamas į žemę, sunkiai alsuodamas ir kažką neaiškiai murmedamas sau po nosimi.

Negaliu nieko suprasti, ką jis ten murma. Net pasilenkiu arčiau, kad galėčiau geriau girdėti. Bet tai – kažkoks nerišlus, baimės ir beprotybės persmelktas šnabždesys, dejonės. Jis visiškai paniręs į savo šešėlių ir košmarų pasaulį...

Staiga Konradas pakelia galvą.

– Kas žino?! – surinka jis. – Gal Leta visai nenusižudė ir nemirė?..

Jis pradeda kienti, o jo kūnas purtosi, tamposi, lyg būtų valdomas kažkieno nematomo. Paskui staigiai sustingsta, bet netrukus vėl ima drebėti. Atrodo, grumiasi su kažkuo savo viduje. Kažkas verčia jį kratytis, o jis vargiai bando tai sustabdyti, tik po kurio laiko pagaliau jam pavyksta nurimti.

– Tau buvo kilusi teisinga mintis, – prabyla aiškiu balsu, o jo žvilgsnis išskaidrėja. – Banderi atkasti kapą... Juk tai buvai tu, ar ne?.. – Jis atsilošia fotelyje, dabar jau visiškai ramus. – Tau irgi buvo kilusi tokia mintis, kad Leta nemirė, tiesa?.. Jeigu būtum atkasęs kapą iki galo... būtum ten radęs palaikus. Bet tai visai ne ji... Letos kūnas

niekada – nei prieš šešiolika metų, nei kada nors vėliau – nebuvo surastas. Tame kape guli nežinomos moters palaikai. Tiesiog tada reikėjo greičiau užbaigti bylą. Tam reikėjo lavono. Pasitaikius progai, kai buvome pakviesti į morgą atpažinti žuvusiąją, aš ir mano žmona pasirašėme, kad atpažinome Letą, nors tai buvo akivaizdus melas. Nepažįstama moteris tapo Leta... Papirkau ekspertus, kad per daug nesistengtų ieškoti tiesos ir viskas buvo išspręsta... Aš taip elgiausi, nes bijojau. Ir laiškus dėl to nusiūliau, nes pats būčiau atsidūręs teisiamųjų suole. Vietoj manęs tu atsidūrei kalėjime, o Letos kūnas taip niekad ir nebuvo surastas... Metams bėgant, prisipažinsiu, lioviausi apie visa tai galvoti... Maniau, galima užmiršti viską, maniau, niekada nereikės atsakyti už tai, ką padariau... Kol neįvyko tai... Kai kartą grįžęs namo, ten radau ją... Letą... Ji sugrižo, gyva ar mirusi, nežinau, bet ji sugrižo. Sugrižo atkeršyti man. Apsikeitė vietomis su ta, kurią aš išvažiudamas palikau namie, o kai grįžau, ėmėsi lėtai kankinti mane, nuosekliai, rafinuotai išvesdama mane iš proto. Ji privertė mane išgyventi viską iš naujo, gailėtis dėl kiekvieno poelgio, panardindama mane į baisiausią kančią, baisesnę už viską. Privertė mane susimokėti už viską. Ji pagriebė mane, kaip srauni upė, iš kurios ištrūkti nėra vilčių. Tik tekėti su ja, ten kur neša... Mirties upė... Tas kankinimo būdas, galiu pasakyti, tobulas ir labai efektyvus... Štai kodėl tu laisvas dabar. Tai ji privertė mane. Ji sugrižo ne tik atkeršyti man, sugrižo išlaisvinti tave. Per ją tu buvai atsidūręs kalėjime, bet net mirusi ji surado jėgų sugrižti ir išgelbėti tave. Turėjai būti jai labai svarbus, jeigu įstengė padaryti tai, kas neįmanoma... įveikti mirtį...

Gal tai ir netiesa, gal mano dukra iš tikrųjų tapo tokia pat, kaip jos motina. Gal... kaip ten bebūtų, viskas įvyko taip, kaip ji norėtų. Gyva ji ar mirusi, Leta pasiekė savo...

Man labai gaila, kas tau buvo atsitikę, ką tau teko išgyventi. Tiesiog tada, prieš daugelį metų, tu fatališkai buvai atsidūręs netinkamoj vietoj, netinkamu laiku. Aišku, tie Letos laišakai būtų tave išgelbėję... Bet pats supranti, tada sprendėsi klausimas: tu arba aš... Aš grūmiausi už savo laimę... Visomis įmanomomis priemonėmis bandžiau išsi-

gelbėti... Dabar prisipažįstu klydęs, atsiprašau... Beje, tuose laiškuose ne viskas yra tiesa, ne viskas buvo taip, kaip ten rašoma. Tiesiog Leta manęs nesuprato, aš niekam nenorėjau blogo, aš tik troškau laimės, kovojau už savo meilę...

– Troškai meilės, troškai laimės?! – sušunku, negalėdamas daugiau jo klausytis. – Tu peržengei visas ribas, nepaisydamas nieko, trypdamas viską savo kelyje. Tau nebuvo nieko švento. Juk tu buvai...

– Ė, ė – stop, mielasai, – staiga nutraukia mane, mosteldamas rankomis. – Argi tu nebuvai toks pat... argi tu dabar nesi tas, kuo aš buvau tada? – Jis palingavo galvą su kreiva šypsena veide. – Brangus mano, – jis ištiesia pirštą į mane. – Negali manęs smerkti... Tu esi aš, o aš esu tu...

Nebegaliu daugiau to išverti, pasiimu nuo stalo laiškus ir išeinu iš kambario, trenkiu durimis, suskaldydamas sieną virš jų. Durys iš karto atsilapoja ir paskui mane išbėga Konradas šaukdamas:

– Gali trankyti duris kiek nori! Yra durys, kurias pravėręs, jau nebeuždarysi jų niekada, kad ir kaip to norėtum... Ir niekur pats nuo savęs nepasislėpsi... Ir ne tik – kiekvieną kartą žvelgdamas į veidrodį matysi mane...

Išbėgu į lauką ir sustoju gatvėje sutrikęs, galva plyšta nuo visko, ką sužinojau. Gal tai ir buvo to bepročio planas – padaryti mane tokiu pat kaip jis? Ir tai jam pavyko... Bet dabar aš jau žinoju visą tiesą. Sužinojau, kodėl nusižudė mano žmona, sužinojau, kad Leta ne mano dukra...

Privalau surasti ją... Privalau jai viską papasakoti. Visą tiesą. Kol nevėlu... Nežinia, ką gali sugalvoti tas beprotis... Jeigu dar neįvyko kas nors baisaus...

„Bet kur ji yra, kur jos ieškoti?“, – klausiu pats savęs. Neturiu kito pasirinkimo, tik grįžti pas tą monstrą. Kad ir koks jis man šlykštus, tik jis gali man padėti.

Grįžtu atgal į namą, užbėgu laiptais į viršų ir vos nesusiduriu su Konradu kaktomuša.

– O, ponaitis... – jis pradeda kažką sakyti, bet nebaigia, gavęs kumščiu į pilvą. Susiriečia, stenėdamas iš skausmo.

– Kur dabar galėtum būti Leta? – rėkiu, pagriebęs jį už plaukų. – Kur ji?

– Aš gi tau sakiau, – pro sukąstus dantis iškošia. – Nėra jos...

Bloškiu jo veidą į sieną.

– Neturiu laiko klausytis tavo fantazijų, – esu pasiryžęs sutrupinti jį kaip seną molinį ašotį. Dar truputis ir pribaigsiu jį, mano įsiūčiui nėra ribų...

– Užteks! – sustaugia, šniurkščiodamas ir valydamasis sukruvintą nosį. – Atsiknisk, išvažiuo ji... Tiksliau išsivežė...

– Kas išsivežė? Kur?

– Juoda mašina... Kažkoks vaikėzas...

– Matei jį? Kaip jis atrodė? – papurtau jį. – Greičiau vartyk liežuvį!.. Kaip atrodė tas vaikėzas?

– Mačiau – tamsus toks...

– Kur jie nuvažiuo?

– Nežinau, nieko nežinau...

– Bet gal nujauti?..

– Klausyk, palik mane ramybėje... Nežinau, kur jie nuvažiuo... Dieną grįždamas namo mačiau juos iš tolo besikalbančius gatvėje, o paskui jie sėdo į mašiną ir nuvažiuo, net nepamatė manęs...

31.

Bėgu per miestą, bandydamas atspėti kur ji, pajauti ją, paklaikęs, pasiutęs it koks žvėris, šuoliais įveikdamas visas kliūtis savo kelyje. Nežinau, kur ji galėtų būti. Galiu pasikliauti tik savo nuojauta. Tikiuosi, Leta ir tas vyrukas turėtų būti kažkurioj kavinėj, bare ar klube. Negaliu net pagalvoti apie tai, kad jis nusivežė ją į savo namus, ar kur nors kitur. Metas jau vėlyvas, gerokai po vidurnakčio, daugelis įstaigų, išskyrus naktinius klubus, jau už-

darytos. Klubų mieste begalė ir man apibėgti juos visus per vieną naktį neįmanoma. Visgi neturiu kitos išeities, laukti negaliu, viliuosi, man pavyks. Pradedu nuo miesto centro ir einu į kiekvieną klubą, kurį tik užtinku savo kelyje... Esu gerokai apdujęs nuo visko, o tose užėigose grojanti tranki muzika, blyksinčios šviesos, žmonių grūstis dar labiau audrina mane. Jaučiuosi kaip kvaitulingame sapne – pasiklydęs ir pasimetęs tarp visų tų besilinksminančių, siautėjančių žmonių, tik mano širdis žino, ko ieško ir akys karštligiškai klaidžioja, tikėdamos išvysti ją.

Nors žinau – ji manęs tikriausiai nekenčia po tos nakties, kai aš nieko nepaaiškines dingau. Bet manęs jau niekas negali sustabdyti. Aš sužinojau tiesą. Ir blogą, ir laimingą vienu metu. Tiesą apie savo žmoną ir tiesą apie dukrą, kuri, paaiškėjo – visai ne mano. Viena vertus, ta tiesa baisi – sužinojau, kaip klaidingai buvau apgaudinėjamas, kita vertus, dabar tai mane išlaisvino. Nebebuvau jos tėvas ir sunki našta nusirito nuo mano pečių.

Kuo ilgiau klaidžioju, neberasdamas jos, tuo niūresnės mintys mane apninka. Aplankęs kelis klubus, niekur jos neradau ir mane vis labiau ima graužti neveltis. Gal jos iš tikrųjų nebėra? Gal Konradas buvo teisus? Gal iš tiesų tai buvo tik stebuklingas sugrįžimas, kad atstatytų teisingumą? Kad ir kaip tai atrodo beprotiška ir neįtikėtina, visgi viskas susiklostė taip, kaip to ir būtų norėjusi Leta. Jos žodžiai laiške: ”Mano meilė didesnė už mano gyvenimą”, nebuvo tušti. Ji tai įrodė. Net ir mirusi ji pasiekė savo. Sugražino man gyvenimą. Ir meilę...

Mano mintys nutrūksta, kai gatvėje pamatau pro mane bepraieinančių kažkur matytą vaikina. Greitai prisimenu, kas jis. Tai vienas iš tų užpuolusių mane parke. Praeina pro šalį, net nepažvelgęs į mano pusę ir nepastebėjęs manęs. Nuseku jam iš paskos. Netrukus jis pasuka už kampo. Kai taip pat nueinu ten, pamatau kiemą, o kitame jo gale – spalvingą pastatą, ryškiai apšviestą neono šviesomis – naktinį pramogų centrą. Mano sekamasis ten ir ėjo. Prasibroves pro būrelį žmonių, lūkuriojančių prie durų, dingsta iš mano akių.

Man tenka pastovėti eilėje keletą minučių, kol taip pat įeinu į vidų. Iriusosi koridoriumi, sausakimšu žmonių, žvelgdamas pirmyn, kur girdisi muzikos gausmas, kol atsitrenkiu į kažką, po velnių – būtent į tą patį vyruką, kurį sekiau. Jis nervingai atsisuka.

– Tu?.. – jis baisiausiai nustebęs. Nieko daugiau nespėja – nei pasakyti, nei padaryti. Staigiai sugriebiu jam už jautriausios vietos žemiau diržo ir stipriai suspaudžiau. Jo veidas persikreipia iš skausmo. Atleidžiu ranką ir nueinu pirmyn, palikdamas jį susirietusį ant grindų.

Koridorius atveda į didelę salę, pilną šokančio jaunimo. Jaučiu, esu ten, kur reikia. Greitai mano nuojauta pasitvirtina: tolumoje, prie baro, pastebiu Letą su juodaplaukiu... Jis stovi atsirėmęs į baro atbrailą, atsisukęs veidu į mane, su alaus bokalu rankoje. Leta nususukusi į mane nugara. Nedelsdamas, sparčiu žingsniu einu per šokių aikštelę link jų. Juočkis pamato mane dar iš tolo. Jo veidas iš karto apniunka. Aš gerokai įsiaudrinęs ir nelabai suvokiu, ką darau: artėdamas prie jo, agresyviai suraukiu veidą ir plėšriai iššiepiu dantis, kaip pasiutęs žvėris. Tai jam padaro įspūdį. Jis pastato bokalą ant baro ir ima lėtai trauktis atbulas į šoną. Tuo metu Leta atsisuka ir pamato mane. Likus vos keliems metrams iki jų, juočkis staigiai sprunka šalin. Leta nustebusiu žvilgsniu palydi jį, tada meta paniekinantį žvilgsnį į mane, nususuka... Ištiesiu ranką, bandydamas sulaikyti ją, bet taip ir nepaliečiu. Kažkas stipriai sugriebia mane ir nustumia ant žemės. Tai – apsaugininkai, kurių dėmesį turbūt atkreipiau dar koridoriuje. Jie užlaužia man rankas ir prispaudžia veidu prie grindų. Nėra vilčių išsilaisvinti, akies krašteliu matau, kaip Leta nesustodama ir neatsigręždama išėina iš salės...

Pakankamai aptalžytą mane išmeta pro virtuvės duris tiesiai ant šiukšlių konteinerių. Kai randu išėjimą iš to kiemo ir išbėgu į gatvę, pamatau tolumoje Letą, įsėdančią į taksi ir nuvažiuojančią. Bėgu iš paskos – veltui stengiuosi – taksi nestoja. Apsidairau aplink – kaip tyčia – daugiau taksi nesimato. Galvoti nėra kada, vėl duodu darbo savo kojoms. Bėgu, kol vienoje iš gatvių pagaunu taksi.

32.

Tikiuosi, ji grįžo namo. Klystu. Namas tamsus. Įėjęs vidun apžiūriu visus kambarius, nieko ten nerandu. Nei Letos, nei Konrado. Dėl jo aš sau nekvaršinu galvos, bet kur Leta, jeigu negrįžo namo? Kur ji galėjo nuvažiuoti? Iš pradžių pamanau, gal aplenkiau ją, gal ji dar grįš. Tačiau laikas slenka, praeina valanda, dar viena, o aš nieko taip ir nesulaukiu. . . Iki kraujo nusikramtęs lūpas, sulaukiu ir ryto, bet tebesu vienas tuose namuose. . .

Dieną, neiškentęs niekaip nesibaigiančio laukimo, nusprendžiu paskambinti į Letos mokyklą. Susirandu telefonų knygoj numerį ir surinku jį. Sužinau, kad Letos mokykloje nėra ir tą dieną ji visai net nebuvo atėjusi. Nepatinka man tai. Kažkas vyksta negero arba tuoj įvyks. . . O aš bejėgis, nežinau, ko imtis. Iš nevilties norisi staugti ir daužyti viską aplink. Atrodo, laimė jau taip arti, viskas susidėliojo į savo vietas. Aš atgavau laisvę, atgavau save, nebebuvau nusikaltėlis. O Letai turbūt tebesu šunsnukis. . .

Viskas klostosi taip keistai. Kai mus skyrė neįveikiama siena, mes ją peržengėm. Kai visos kliūtys išnyko – mes nebegalim būti kartu. . .

Tirpsta minutės, valandos – lėtai kankindamos mane. Slampinėjau iš kampo į kampą, negalėdamas išeiti iš tų namų, bijodamas prasilenksti su Leta: gal kaip tik tuo metu, kai aš išeičiau – ji grįžtų.

Kai pamatau save veidrodyje, pasibaisėju. Nesu panašus į žmogų: kelios dienos nesiskutęs, nemiegojęs, pamėlusiu veidu. Šiaip taip prisiverčiu susitvarkyti, kiek tai įmanoma: nusiskutu, nusiprausiu. Ir toliau tūnu tuose kraupiuose namuose. Nors jokios teisės būti čia neturiu. Aš – žmogus iš gatvės, įsibrovęs į svetimus namus. . . Konradas ar kas nors kitas gali užsiundyti policiją, kuri, be abejonės, suimtų mane už įsilaužimą. Neįrodyčiau, jog buvau pakviestas, kad man buvo duoti raktai. Iš to pamišelio galima visko tikėtis. O kuo toliau apie jį galvoju, tuo liūdniau man. Kur jis dingo praėjusią naktį? Ar nebus vėl sumanęs kokio šėtoniško plano? Gal kaip ir aš išėjo ieškoti Letos? Gal jis susitiko su ja? Gal jis iš tikrųjų žinojo, kur ją

gali surasti? Ir kas tada? Velniai žino, ką galėjo jai padaryti... Tokie klausimai mane pribaigia galutinai. Nebegaliu daugiau kentėti tų sienų aplink save.

Aš – gatvėje. Visai sutemę ir nesugalvoju nieko geriau, kaip vėl eiti į tą patį naktinį klubą. Viliuosi, gal kažką vėl rasiu ten. Nors tai – nerealu, neturiu daugiau iš ko rinktis.

Ateinu ten turbūt per anksti – žmonių visai nedaug. Užsisakau alaus ir imu stumti laiką, rūkydamas vieną cigaretę po kitos. Tik po poros valandų, masiškai renkantis publikai, mano laukimas pasiteisina.

Kitame baro gale pastebiu vakarykštį Letos palydovą, karštąjį juodaplaukį. Ir jis mane pastebi, šįkart per vėlai. Per vėlai, kad spėtų pasprukti. Apsisukęs išbėga į lauką, o aš nusiveju jį iš paskos. Kurį laiką jam sekasi išlaikyti atstumą. Vikriai laviruodamas tarp kieme išstatytų automobilių, išsisuka nuo mano rankų. Mano kantrybei trūkus, aš tiesiog užšoku ant vienos iš mašinų, perbėgu jos stogu ir šoku ant jo, sprunkančio tolyn. Pastvėręs nagais už striukės, pargriaunu ant žemės. Prispaudžiu jį pilvu prie žemės, tada apsidairau aplink. Niekas nekreipia į mus dėmesio. Klubo apsaugininkams rūpi tik tai, kas dėdasi klubo viduje.

– Klausyk, nežudyk manęs, – suspinga juodukas. – Aš atsiprašau už viską...

Aš atverčiu jį, kad matyčiau jo veidą. Atrodo tikrai persiganęs.

– Man nereikia tavo atsiprašymų, mulki, – pasakau, o jis iš karto susigūžia, turbūt tikėdamasis smūgio į veidą.

– Ne, prašau, – maldauja jis. – Paleiskit mane...

– Kaip čia dabar tapai toks jautrus? Ką? Kas atsitiko?

– Aš labai, labai atsiprašau, – jis giliai atsidūsta. – Suklydau, pone...

– O, – nuoširdžiai nustembu. – Iš kur tas mandagumas?

– Atleiskit, pone, už viską – ankščiau nežinojau, kas jūs...

– O dabar žinai?

– Taip, taip...

– Ir ką tu žinai?

– Na, kas jūs esate. Mano pažįstami išsiaiškino...

– Ką išsiaiškino?

– Kad grįžote iš kalėjimo... Praleidot ten pusę gyvenimo... už nužudymą...

– Ir ką pasidarė labai baisu? O kai pats su savo šutve norėjai...

– Ne, ne, ką jūs!.. Norėjom tik pagąsdinti...

– Norėjot tik pagąsdinti?! – aš sugriebiu jį už gerklės. – Tik pagąsdinti...

Jis tik sustena, dusdamas mano rankose. Atleidžiu jas greitai atsitokėjęs, beprasmiška jį smaugti. Man ir taip pakanka rūpesčių...

– O ką vakar veikei su Leta? – paklausiu.

– Nieko, patikėkite nieko... Važiavau vakar pro jos namus, pamatęs ją gatvėje, sustojau, pasiūliau važiuoti kartu... ji sutiko. Pasivažinėjom po miestą, paskui nuvažiavom į klubą...

– Nori pasakyti jūs draugaujate?.. Susitikinėtavot prieš tai?

– Ne, ne... Aš daug kartų tik bandžiau prisikalbinti, bet ji visada atsisakydavo, tik vakar man pavyko... Tik nepagalvokit nieko blogo... Mes net nešokome, ji buvo kažkokia nusiminusi...

– Kalbėjotės ką nors apie mane?..

– Ne... Tai yra... taip...

– Ką?

– Papasakojau jai tai, ką žinojau...

– Kad kalėjau už nužudymą?

– Kad kalėjote už nužudymą... – Tai pasakęs juočkis vėl susigūžia. Bet nesiruošiu aš jo mušti. Daugiau jis man nerūpi. Galvoju apie Letą: „Vadinasi, žino apie mane tiesą, tik ta “tiesa” gerokai iškreipta...“

– Ką dar žinai apie mane? Ką dar pasakei jai?

– Garbės žodis, nieko apie jus daugiau nekalbėjome... Aš nieko daugiau apie jus ir nežinau...

- Nežinai? Tikrai?
- Tikrai... O ką turėčiau žinoti?
- Nežinai, kas aš esu, iš tikrųjų?
- Nesuprantu...

Privalau iškvosti jį iki galo, norėdamas suprasti, ką apie mane žino Leta. Todėl be užuolankų režiu jam:

- Nežinai, kad aš Letos tėvas?

Sprendžiant iš to, kaip išsipučia jo akys – tai naujiena...

– Dieve mano, aš tikrai nežinojau... maniau... Aš labai atsiprašau už visus rūpesčius dėl manęs... Tiesiog įvyko nesusipratimas...

- Dabar jos ieškau, gal žinai, kur ji galėtų būti?

- Ką aš žinau?... Ji man net telefono numerio nepasakė...

Aišku – naudos iš jo daugiau jokios neišpešiu. Palieku jį ramybėje. Ar jis man pasakė visą tiesą? Galbūt... Jeigu ne – tuomet Leta irgi žino visą tą šlamštą apie mane. Dėl to ir vengia manęs. Nekenčia labiau už viską. Liūdna padėtis. Man baisu. Bijau dėl jos. Galbūt ji nenkenčia dabar ir savęs. Nežinia, kam gali ryžtis, būdama tokioj būsenoj. Gali padaryti patį blogiausią dalyką. Kaip jos motina... Man kojas pakerta nuo tos minties. Sustabdu taksį. Niekur daugiau nuvažiuoti negaliu, tik grįžti atgal į tuos prakeiktus namus...

33.

Namas tebėra tuščias... Aš vėl ten vienas. Tik tai ir tegaliu – laukti ir tikėtis. Kilusi mintis kreiptis į policiją išblėsta. Kaip reiktų viską paaiškinti? Kas manęs klausys? Ir ko jie galėtų imtis, jeigu man ir pavyktų įtikinti, kad mano uošvis pavojingas? Nieko. Lauktų ir man lieptų laukti, tai, ką aš ir taip buvau priverstas daryti...

Tas laukimas plėšo mane į gabalus... Tiesiog girdžiu, kaip bėga laikas – be perstojo tiksi laikrodis ir man atrodo – kiekvieną sekundę vis garsiau. Ir aš pamažu imu suvokti – tai mano laikas. Kad jis baigiasi... Nebegalėdamas daugiau klausytis, užsidengiu ausis. Kai po kurio laiko atidengiu jas – tikėjimo nebesigirdi. Pažiūriu į tą didžiulį laik-

rodį ant sienos – jo rodyklės sustingusios. Jis liovėsi skaičiuoti laiką. Mano laikas baigėsi – aš išnykstu – tai ne šiaip sau nuojauta. Aš tai žinau. Leta... Kadaisė žmonės tikėjo, kad visi mirusieji, prieš iškeliaudami į mirties karalystę, nugrimzta užsimiršimo upėje, kurioje ištirpsta jų žemiškojo gyvenimo atmintis. Tiesa tai ar prasimanymas, bet man taip ir atsitiko. Tos upės vardas, toks pat kaip tavo – Leta. Aš nuskendau tavyje, Leta, užsimiršdamas ir ištirpdamas... Paskutinės akimirkos... Turbūt žmogus visada tai pajaučia... Pabandau suskaičiuoti, kiek laiko spėjau praleisti laisvėje sugrįžęs iš kalėjimo. Tai – tik kelios dienos... Viskas praskriejo žaibiškai, kaip vaizdas greitojo traukinio lange. Ir visas – ši naktis, žinau, paskutinė. Laimė tetruko taip trumpai...

Akimirka.

Tik akimirka, bet
verta amžinybės.

Prisimenu – kur aš tai girdėjau, kas man tai sakė, – prisimenu viską... Tai žodžiai to, kuris ir perka amžinybę... Nejaugi aš parsidaviau?... O kas toliau?..

– Ką gi, metas mokėti skolas, – tariu. – Pasirodyk, šėtone... Pasiimk mane...

Kone tą pačią sekundę lauko durys atsidaro... Ten – ji. Mano meilė. Mano gyvenimas. Ir mirtis...

Leta įeina pro duris ir prieškambarėje, atsirėmusi nugara į sieną, lėtai susmunka ant grindų.

Pribėgu prie jos ir atsiklaupęs apkabinu. Ji visa virpa, o akyse – ašaros...

– Baigta, – sako tyliai. – Aš užmušiau jį...

Suprantu viską iš karto, tik nenoriu tikėti:

– Kas, kas atsitiko?..

– Užmušiau savo tėvą... – ji išsilaisvina iš mano rankų. – Kodėl palikai mane? Palikai mane vieną...

– Aš... nežinau... buvau išprotėjęs... Pakliuvau į spąstus... – Apkabinu ją vėl, prisiglaudžiu skruostu prie skruosto, pajusdamas jos

ašaras ant savo veido. – Mane apgavo... mane ir tave... Bet sakyk, kas atsitiko tau?.. Gal dar galime ką nors pakeisti?..

– Ne, ne... viskas... vėlu... – ji staigiai atsistoja, nustumia mane nuo savęs ir nuėjusi į svetainę, pačiumpa telefoną.

– Ką darai? – sušunku, pripuolęs prie jos.

– Turiu paskambinti policijai... .

– Palauk, sustok, – pagriebiu iš jos telefoną. – Nusiraminkim, papasakok man viską, tada nuspręsim, ką daryti... .

Pasodinu ją ant sofos, telefoną padedu atgal ant staliuko ir atsisėdu šalia jos. Viena ranka apkabinu pečius, o kita paimu jos delnus, jie – lediniai ir virpa, kaip ir ji visa.

– Papasakok, kas atsitiko... .

Ji ištraukia vieną delną iš mano rankos ir nusibraukia ašaras nuo veido.

– Vakar naktį nuvažiavau iš klubo ne namo, bet į vilą prie upės... .

„Vila prie upės...“, – tie žodžiai suspaudžia man širdį, kaip geležiniai gniaužtai – nejaugi tai ta pati vila, kur nusižudė mano žmona? Nejaugi Konradas lig šiol ją tebeturėjo?.. Tam bepročiui turbūt visa tai kėlė malonumą... .

– Nenorėjau grįžti namo, – tęsė Leta. – Nenorėjau matyti nei tavęs, nei savo tėvo, nieko. Maniau, pabūsiu viena, pasislėpsiu nuo visko... . Bet šį vakarą, jis atvažiavo. Nesuprantu, kaip jis sužinojo, kur aš... .

– Tėvas?

– Taip – toks keistas, visas virpantis... išprotėjęs... Puolė prie manęs, kalbėdamas visokias nesąmones. Nenorėjau jo klausyti, bėgau tolyn, o jis vis bandė mane sulaikyti ir maldavo išklausyti... . Aš negalėjau, nenorėjau, bijojau jo tokio... . Pradėjau šaukti, tada jis užčiaupė man burną, užlaužė man ranką ir neleido nė pajudėti. Paskui iš švarko kišenės išsitraukė pistoletą ir parodė man. Paleido mane, o pistoleto rankeną atkišo man. “Štai, imk, – pasakė. – Gali šauti į mane, jeigu nori, jis užtaisytas. Tik išklausyk manęs... .” Jis išspraudė man į ranką ginklą ir atsitraukė per žingsnį. Tada pradėjo kalbėti visokius siaubingus dalykus... .

– Ką jis pasakė?

– Sakė, kad jis nėra mano tėvas... Kad negali daugiau taip gyventi, pasakojo visokias nesąmones. Paskui pabandė mane apkabinti, prašydamas manęs atsiduoti jam... Tai buvo siaubinga, nebegalėjau to išverti ir kai jo pirštai įsikibo į mane, bandydami nuplėšti rūbus, iššoviau. Kulka pataikė tiesiai jam į krūtinę... Net nežinau, kaip tai įvyko, nenorėjau jo užmušti – jis tiesiog pats privertė mane tai padaryti... Viskas įvyko kaip sapne, iš pradžių net nepatikėjau, kad užmušiau jį, maniau jis suvaidino... Apžiūrėjau jį gulintį ant grindų, pamčiau krūtinėj baisią žaizdą... jis nekvėpavo... Išbėgau laukan, bėgau nesustodama iki kelio, sustabdžiau kažkokią mašiną ir mane parvežė į miestą... Dieve, ką aš padariau... – Ji vėl ima raudoti.

– Negailėk jo... Jis buvo didžiausias niekšas pasaulyje. Seniai nusipelnė to, ką gavo. Dabar reikia galvoti apie tave...

Laikau apglėbęs ją, priglaudęs prie savęs, ramindamas ją, o save keikiu. Keikiu, kad nesugebėjau apsaugoti jos ir karštligiškai bandau sugalvoti, ką reiktų daryti...

– Nieko nebus, Leta, mums reikia važiuoti ten ir pabandyti ką nors padaryti. Gal vis dėlto jis nemirė. O jeigu ir mirė, reikia paslėpti lavoną... Kur ginklas?... Liko ten?..

– Nežinau... neatsimenu... turbūt numėčiau ant grindų...

– Tada būtinai privalom važiuoti, reikia jį paimti iš ten...

– Ne... – ji net nusipurto. – Nė už ką aš ten negrišiu...

– Aš vienas nuvažiuosiu...

– Ne, nepalik manęs... važiuokim kartu... Bet gal geriau paskambinti į policiją?..

– Ne, ne... Gal ir pavyktų įrodyti, kad tai buvo savigyna. Gal... O jeigu ne?... Ne, negalima rizikuoti... Neleisiu aš tavęs daugiau skriausti... Garaže yra mašina, ar ne?..

34.

Kai prieš save vėl pamatau vilą, mane ima krėsti šaltis. Tai – namas, kuriame sudužo mano gyvenimas, kuriame netekau visko... Ne,

ne visko, – pagalvoju, pažvelgęs į Leta, – ją vis dėlto man pavyko išgelbėti ir padarysiu tai vėl...

Aplink tamsu, tylu. Namas stūkso tamsoje, bet vienas langas šviesus. Pažiūriu į Leta, jos akys pilnos siaubo, žvelgia būtent į tą langą...

– Jis ten?

Ji linkteli.

– Ką gi, eime, – pasakau, išlipdamas iš mašinos.

– Aš negaliu, – Leta papurto galva ir užsimerkia. – Palauksiu tavęs čia...

– Gerai, einu vienas... – tyliai uždarau dureles ir nueinu prie namo...

Durys truputį praviros, atidarau jas plačiau ir įsmunku vidun. Koridoriuj tamsu, tik jo gale regiu blausią šviesą. Peržengęs slenkstį aš tarsi suakmenėju, negaliu toliau eiti nė žingsnio, sukaustytas siaubo, kuris užplūsta mane kartu su košmariškais praeities prisiminimais. Man pasigirsta, kad vonioj laša vanduo, visai taip pat, kaip tada prieš šešiolika metų, ima rodytis, kad iš ten, pro durų apačią, sunkiasi kraujas ir plinta koridoriumi iki pat manęs, pamažu apsemdamas kojas... Tada atšoku atgal iš tos balos ir bėgu lauk iš ten, bet kažkas sulaiko mane. „Leta, Leta...“, – kartoju mintyse užsimerkęs. Atsimerkiu, ranka užčiuopiu jungiklį ir uždegu koridoriuje šviesą. Pažvelgiu žemyn – nėra ten jokio kraujo – grindys švarios ir sausos.

Tvirtu žingsniu nueinu iki kambario, kuriame dega šviesa. Praveriu duris... Kambario viduryje, ant kilimo, matosi didelė rausva dėmė ir viskas – nieko, ko aš tikėjausi, daugiau ten nėra. Jokio lavono, jokio ginklo... „Ką gi tai galėtų reikšti? – pamanau. – Nejaugi jis...“ Aš atbulas tyliai išeinu atgal į koridorių ir staigiai apsisukęs, praveriu kito kambario duris.

Ten visiškai tamsu, stovėdamas tarpduryje, ranka apgraibomis ieškau šviesos jungiklio. Niekaip negaliu jo rasti – nei vienoje durų pusėje, nei kitoje. Pamažu mane apsėda panika, jaučiu, stoviu prieš kažką baisų, tūnantį toje tamsoje ir stebintį mane, o aš niekaip negaliu uždegti šviesos ir pagaliau pamatyti, kas ten. Ir kuo ilgiau negaliu pama-

tyti, tuo baisiau, man ima rodytis, kad tas kažkas tuoj nutvers mane... Staiga šviesa užsidega. Net sudrebu iš netikėtumo, nes tai padariau ne aš... o tas, kuris tūno tame kambaryje – Letos tėvas – pamatau jį kambario gale, sėdintį už stalo, blausiai apšviestą stalinės lempos. Viena jo ranka ant tos lempos jungtuko, o kitą padėjęs šalia revolverio, gulinčio ant stalo. Ten dar ir telefonas... Jeigu juo pasinaudojo – laiko turiu nedaug...

– Ieškai šviesos, Aimi? – pasako jis tyliu, nusilpusiu balsu. – Niekada nerasi... Ne ten ieškai...

Jis sudejuoja, susiraukia, išsižioja, atsilošdamas kėdėje, gaudydamas orą, atrodo, tuoj uždus. Sužiaukčioja ir per jo lūpas iš burnos išbėga kraujo srovelė. Jis pabando atsikosėti, paskui pasilenkia pirmyn, leisdamas kraujui varvėti ant stalo.

– Matai? – sako jis. Sukaupęs paskutines jėgas, atsitiesia. – Ką ji su manimi padarė... – Vieną ranką uždeda ant švarko ir atlapoja jo vieną pusę – pamatau didžiulę kraujo dėmę – nuo krūtinės iki pilvo, su skyle viduryj. – Tai ji tave čia atsiuntė, ar ne?.. – sušnabžda. – Atėjai pribaugti manęs...

Jis užsimerkia ir, didžiulių pastangų dėka pakėlęs savo ranką, bando nusišluostyti kraują nuo lūpų.

Mano žvilgsnis nukrypsta į revolverį ant stalo. „Galbūt spėčiau atimti jį“, – pamanau. Lėtai žengiu artyn. Vieną žingsnį, antrą...

Jis atsimerkia.

– Sėlini?.. – pasako aiškiu balsu nustebindamas mane. Jo ranka suima revolverio rankeną... – Tu labai klysti... Leta nėra ta, kas manai... Ji – velnias, apsimetęs mergele... Viskas, kas įvyko – tai klasingas šetono žaidimas... Tu patikėjai tais jos laiškais, ar ne? Bet ten – daug melo. Tai ji mane visą laiką gundė ir viliojo. O aš neatlaikiau, pasidaviau jos kerams... Parsidaviau velniui...

– Šunsnuki, tu, – iškošiu aš pro sukąstus dantis, – ji kalta dėl visko? Tai kodėl ji nusižudė?..

– Bet koks tu neatidus... aš juk sakiau tau, jos lavonas nebuvo surastas... Nes ji niekada ir nemirė. Ta savižudybė – tai tik akių dū-

mimas... O tas laiškas tau – turėjo nudirbti paskutinį darbą – jei būtum jį tada gavęs, būtum pribaikęs mane... Man pasisekė pakreipti viską kita linkme. Bet velnias kantrus, sulaukė momento ir grįžo...

Aš noriu pasakyti, kad mačiau kaip Leta žuvo, bet jis aplenkia mane:

– Užsičiaupk... išklausk iki galo, man nedaug liko jėgų... Turbūt, galvoji, o kodėl tu buvai įtrauktas į visa tai?.. Tai štai aš tau pasakysiu – visas tas žaidimas, būtent – dėl tavęs. Kai kas trokšta tavo sielos – jau seniai. O aš – tik įrankis jo žaidime. Aš seniai priklausau jam. Seniai parsidaviau – buvau blogas, godus, gašlus. Elgiausi taip, kaip velnias norėdavo, o už tai gaudavau viską, ko panorėdavau. O vieną dieną jis nusižiūrėjo tave. Bet su tavimi – nelengva... Negalėjo nupirkti tavęs už tuos dalykus, kurių užteko nupirkti mane. Tu – retas egzempliorius. Ką gi, tai tik sužadino apetitą... O nepaperkamų nėra, yra tik skirtinga kaina... Yra dalykų, kuriems ir tu negali atsispirti. Tavo krūtinėj plakanti širdis – tavo stiprybė, bet tuo pat metu ir tavo silpnybė. Tai ji – tavo išdavikė... Meilė, tiesa, šviesa... Cha... Štai – tavo kaina. Ir tu parsiduodi... Sakau tau visa tai, norėdamas padėti... mano mirtis jau arti, o tada... Labai bijau to, kas manęs laukia, gailiuosi visko, ką blogo padariau, bet dabar jau nieko negaliu pakeisti... Noriu būti žmogumi, nors paskutinę minutę, paskutinę savo gyvenimo sekundę būti sąžiningu, noriu įspėti tave... – jis nutyla, neįstengdamas daugiau pasakyti nė žodžio, ėmė žiopčioti, bandydamas įkvėpti paskutinius oro gurkšnius...

Vieną akimirksnį klausydamasis jo aš susvyruoju, beveik patikiu tuo, ką man sako. Bent jau jis tuo tikėjo, mačiau tai jo akyse. Per tą vieną sekundę ir turiu pasirinkti su kuo aš, kuo tikiu. Ir aš pasirenku...

Jo akys užsimerkia, galva nusvyra, kūnas suglemba. Prieinu prie stalo, paimu revolverį. Konradas nereaguoja. Atverčiu jo galvą, bandydamas užčiuopti pulsą ant kaklo – nieko nepajaučiu. Ant rankų irgi – nieko. Jis mirė. Gal būtų išgyvenęs, jei nebūtų stengęsis pasakyti man viską... Kaip tik tuo metu išgirstu, kaip anapus sienų, lauke, sukaukia sirenos. Pripuolęs prie lango, matau policijos mašinas, priva-

žiuojančias prie vilos... Vadinasi, Konradas spėjo paskambinti prieš man ateinant...

Išbėgu iš kambario į koridorių, praveriu lauko duris – policininkų pilna visur. Jie jau ir prie mašinos su Leta. O kiti bėga link manęs. Užtrenkiu duris jiems prieš pat nosis, užrakinu ir grįžtu atgal į kambarį. Laiko turiu nedaug. Mąstyti ir kurti planus per vėlu. Greitai apsisprendžiu, kaip turiu elgtis. Prieinu prie stalo, ištiesiu revolverį į Konradą, tiksliau, į jo lavoną... Kulka perveria jam kaktą, per pakaušį ištėkšdama ant sienos kraujo pliūpsnį. Kūnas, truputį pasvyravęs, nuvirsta į priekį, ant stalo.

Girdžiu, kaip laužiamos lauko durys. Man likę tik kelios sekundės... Ištraukiu Letos laiškus iš kišenės ir paslepiu po kilimu. Atsėdu į fotelį, nepaleisdamas iš rankos revolverio, užsidegu cigarete... Dar spėju pamatyti pro langą, kaip pateka saulė. Ir tuoj pat pranyksta tamsiame debesyje. Saulė šiandien šviečia ne man...

Jie sugriūva į namą, o paskui ir į kambarį, net keliese iš karto.

– Mesk ginklą! – šaukia, tiesdami į mane pistoletus. Iškvėpiu dūmus, nukratau pelenus nuo cigaretės, tada lėtai atleidžiu pirštus ir revolveris pats krenta ant grindų. O netrukus ir aš guliu ten pat, su užlaužtomis rankomis ir ant jų dedamais antrankiais...

Mane išveda į lauką ir ima grūsti į mašiną, tada pamatau Letą, ji bando prasibrauti pro policininkus prie manęs.

– Paleiskit jį, paleiskit... – šaukia ji. Bet jos niekas neklauso, nustumia ją į šalį, o mane įkiša į mašiną.

– Klausykit, – kreipiuosi į vyrus, įlipusius mašinson kartu su mani, – leiskit man pasikalbėti su ja...

Jie, tebegirdėdami šauksmus lauke, šiek tiek padvejoja, paskui leidžia man išlipti iš mašinos. Tada šūkteli, kad leistų Letai ateiti. Ji atbėga pilnomis ašarų akimis ir, apkabindama mane, stipriai prisiglaudžia.

Pajuntu jos lūpas prie savo ausies.

– Pasakysiu jiems, kaip viskas buvo... Tegul mane teisia... – šnabžda karštai.

– Ne, Leta, ne... Tai aš jį nužudžiau... – Pasakau jai tyliai, kad girdėtų tik ji. – Kai nuėjau ten, jis dar buvo gyvas... nušoviau jį...

– Tu meluoji, – nepatiki ji.

– Bet juk girdėjai šūvį, gali nueiti ir pažiūrėti – šoviau jam į kaktą...

– Jeigu ir taip, važiuosiu kartu su tavimi, tegul teisia ir mane...

Jaučiu, ji taip ir padarys, tuoj pat turiu priversti ją atsisakyti šito sumanymo, nes vėliau jau nieko negalėsime pakeisti, abu supūsime kalėjime... Tėra tik vienas būdas atkalbėti ją...

– Leta, aš nesu toks geras, kaip manai, – ištariu atitraukdamas ją nuo savęs. – Daug metų praleidau kalėjime. Kalėjau už žmogžudystę. Už tavo motinos nužudymą... Praradai ją būdama dar visai kūdikis. Tave įvaikino tavo seneliai... – Leta, išgirdusi visa tai, lėtai nuleidžia rankas, truputį atsitraukia nuo manęs – sutrikusi, šokiruota. O tada paskutinis smūgis:

– Aš esu tavo tėvas...

Ji nieko nepasako, nieko neklausia, tylėdama ir vengdama mano žvilgsnio, slėpdama savo akis, lėtai nusisuka ir nubėga šalin, išnykdamas prieblandoje...

Mane įsodina į mašiną, durys užsitrenkia, užsiveda variklis ir mane išveža. Sėdžiu drebėdama, jausdamas begalinį norą atsisukti ir pažvelgti atgal, pro galinį stiklą. Gal išvysčiau ją, stovinčią ant kelio ir palydinčią mane akimis, bet neatsisuku. Žinau, kad taip galiu viską sugadinti. Kaip, kad žinau ir tai, kad jeigu neatsisuksiu, tai jau niekada ir nebepamatysiu jos... Mano akys užsimerkia...

...Niekada nepamatysiu. Vežamas visą laiką galvoju apie tai. Tai, ką pasakiau jai buvo baisus melas, neįveikiamas jai. Net jeigu ji ir nepatikėjusi manimi, pabandys išsiaiškinti visą tiesą, tai visur, kur besikreips, gaus patvirtinimą, kad aš tikrai jos tėvas. Vienintelis įrodymas, galintis paneigti viską, yra mano žmonos laiškas, bet tikiuosi, jo neras. Niekas, išskyrus mane, apie jį nežino.

Konradas ištraukti mane iš kalėjimo panaudojo, aišku, tik vieną laišką, kuris buvo parašytas jam. O kitą laikė paslėpęs, kol aš neradau. Bet tai ir liks paslaptimi. Bent jau tol, kol būsiu gyvas... Tai, ką aš padariau, padėtis, kurioje palieku ją – nepavydėtina, bet viliuosi ji ištvers, vėliau būtinai reikės parašyti jai laišką, būtinai papasakoti tiesą. Po nuosprendžio...

35.

...Ir nesusitinkam mes daugiau niekada. Teisme ji nepasirodo, ten jos paslaugų niekam neprireikia. Procesas nesudėtingas ir nepainus, nes aš viską prisipažįstu. O teisėjas griežtas ir negailestingas – užmušiau žmogų, kuris išgelbėjo mane nuo kalėjimo. Kaip paaiškėjo, išlaisvindamas mane Konradas buvo pateikęs visai kitokią versiją, atseit Letos laišką jis rado tik praėjus šešiolikai metų kažkur paslėptą ar užkritusį. Užmušiau žmogų, kuris užrašė man savo milžinišką palikimą, taigi – dėl pinigų. Mirties nuosprendis...

36.

...TAI ima rodytis man iš karto po teismo. Kiekvieną naktį mano sapne. Aš vos tik užsimerkęs, atsiduriu tamsiame, tuščiame kelyje. Ir iš karto matau, kaip atvažiuoja juoda, šturpą kelianti mašina. Ji tokia baisi gal dėl to, kad yra joje kažkas nežemiško, man rodos, jaučiu, kaip visas tas juodas metalas kvėpuoja, švokščia, lyg būtų gyvas ir jeigu panorėtų, prarytų mane... Pro juodus stiklus neįmanoma įžvelgti, kas vairuoja tą mašiną. Bet aš žinau. Tai turėtų būti jis. Atvažiuoja atsiimti skolos. Jis atvažiuoja, o aš bėgu nuo jo, jausdamas begalinę baimę, bet niekur pabėgti negaliu... Ir taip kiekvieną naktį...

37.

... Kartą reikia viską užbaigti. Negaliu nuo jo bėgti visą laiką. Beprasmiška bėgti nuo to, kas neišvengiama. Ir aš pagaliau padarysiu tai. Kai tas juodasis monstras vėl atvažiuoja, aš nebebėgu, o sulaukiu, kol sustos šalia manęs, ištiesiu ranką ir praveriu duris. Vairuotojo duris. Bet kai atidarau jas, pamatau, kad prie vairo nieko nėra. Abi priekinės mašinos sėdynės tuščios...

– Sėskitės, – staiga išgirstu nežinia iš kur atsklidusį vyrišką, solidų, hipnotizuojantį balsą. – Sėskitės už vairo...

Pažiūriu į salono galą, bet ten taip tamsu, kad nieko negaliu įžvelgti.

Elgiuosi, kaip balsas liepia. Atsisėdu, rankas uždedu ant vairo. Durys netikėtai užsitrenkia, o automobilis ima važiuoti. Aš sutrikęs pabandau atsisukti atgal, bet iš karto išgirstu balsą:

– Žiūrėkit pirmyn, nesisukinėkite... Ir vairuokite...

Suspaudžiu tvirtiau vairą, žvelgdamas pirmyn į tamsų kelią, apšviestą tik mašinos žibintų šviesos. Savo kojomis pabandau apačioje pajauti pedalus, bet ten nieko nėra. Mašina važiuoja pati, man reikia tik sukinėti vairą ir žiūrėti į kelią.

Per veidrodėlį pabandau pažiūrėti, kas ten yra gale, už manęs, bet matau tik tamsą.

– Kas čia per mašina? – paklausiu aš. – Ir kas jūs toks?..

– Šita mašina – jūsų gyvenimas... – išgirstu balsą už nugaros. – O aš – advokatas... Aš galiu jus išgelbėti. Dar turime šiek tiek laiko. Bet turime skubėti... – Su šiais žodžiais mašina ima važiuoti greičiau.

– Galit išgelbėti mane? – nustembu. – Kokiu būdu?

Vėl pabandau atsisukti atgal, bet mašina staiga ima slidinėti į šalis ir vos nenulekia nuo kelio. Šiaip taip suvaldau ją...

– Nesiblaškykite, žiūrėkite, kur važiuojate, jeigu nenorite bėdos... Viskas yra jūsų rankose... Tik jūs pats galite sau padėti...

– Kaip?

– Reikia tik pasirašyti šiuos popierius.

Ant sėdynės greta manęs atsiranda pluoštas popieriaus lapų.

– Kas tai?..

– Sutartis. Pasirašysite ją ir aš tapsiu jūsų advokatu... Mes dar galime anuliuoti nuosprendį. Pasirašykite sutartį... Po to turėsite pasakyti man, kur paslėpėt laiškus. Jie padės mums įrodyti, kad...

– Ne, – nutraukiu jį. – Aš nepakeisiu savo sprendimo... .

Mašina po šių žodžių ima dar greičiau važiuoti, o kelias vingiuoti ir visą dėmesį esu priverstas sutelkti vairavimui... .

– Jūs nesuprantate, – po pauzės vėl girdžiu balsą iš už nugaros. – Galimybė, kad jus išteisins – didelė... Galėsite vėl džiaugtis laimingu gyvenimu... O jeigu nesutiksit – mirsite. Keliausite į tamsą... .

Vos spėju sukti vairą, važiuojam vis greičiau ir greičiau, o posūkiai vis staigesni. Aš priverstas palinkti į priekį, kad geriau matyčiau kelią.

– Nepasirašysiu jokių sutarčių... Nerizikuosiu Letos gyvenimu... .

Staiga mašinos žibintai užgęsta. Šviesa priekyje išnyksta. Kelias išnyksta. Nieko nebematau, tik tamsą. Spaudžiu vairą, visiškai nežinodamas, kur jį sukti. Mašina skrieja į niekur, į neperregimą juodumą... .

– Na, kaip, – balsas pasigirsta ne už nugaros, o prie pat ausies ir jau nemalonus, kaip prieš tai, o suirzęs, pašaipus. – O kaip tavo gyvenimas? Ar vis dar tiki, kad keliaudamas į tamsą, vis tiek keliauji į šviesą?..

– Tegul ten bus tik tamsa. – Aš paleidžiu vairą. Užsimerkiu. Gali atimti gyvenimą, gali atimti viską. Bet vieno dalyko iš manęs neatimsi. Negali atimti iš manęs mirties... .

Mašina ūmai pasvyra, ima kristi kažkur žemyn. Krenta ilgai, ilgai, kol dusliai į kažką atsitrenkia. Atrodo, jaučiu vandenį. Taip. Ledinis vanduo aplink mane sparčiai užpildo saloną. Bandau atidaryti duris, paskui išmušti stiklus rankomis ir kojomis, bet nieko nelaimiu. Aš įkalintas toje mašinoje. Vanduo greitai apsemia viską aplink ir aš imu dūsti. Kurį laiką kenčiu nekvėpuodamas, ilgai, atrodo, beprotiškai ilgai, kol imu prarasti sąmonę... Nelieka nieko kitko – įkvėpti vandenį... .

...Mano nuostabai tai – gaivaus oro gurkšnis. Jis užlieja mano plaučius svaiginančiu lengvumu. Aš galiu kvėpuoti. ... Atsimerkiu ir matau saulę, dangų, pievą, ant kurios guliu. Atsistoju ir giliai alsuodamas, užuosdamas tyrą pavasarišką aromata, apsidairau. Tada pamatau žmonių būrelį, apsupantį mane. Ten – visi, kuriuos mylėjau. Jie šypsodamiesi apglėbia mane. Mano tėvai, seneliai, artimi draugai. Visi, kurių buvau netekęs. Ten ir ji – Leta. Pamatau ją, kai visi pasitraukia. Ji tiesia savo rankas į mane, aš irgi ištiesiu jas, dar truputis ir mūsų pirštai susilies, bet likus mažyčiam tarpeliui tarp jų – viskas išnyksta. ...

Prieš save regiu tik pilką dangų. ... geriau išsižiūrėjęs pamatau, kad tai betono lubos, apsižvalgau aplink ir suprantu – grįžau į kalėjimo kamara. ...

Negaliu suvokti – tiesa tai, ar ne. Ar aš sapnavau, ar mane iš tikrųjų buvo aplankęs advokatas. ... Viskas mano galvoje susipainioja. Realybė ir sapnai. ... Ta mašina, ta kelionė – sapnas, žinojau tai, bet ar vakar pas mane nebuvo atėjęs advokatas?.. Ar jis nežadėjo manęs išgelbėti? Ar jis nesakė man, kad viskas keičiasi į gerą pusę? Negaliu prisiminti. ... Žinau tik, kad paskutinė diena atėjo, prisimenu, kaip vakar paprašiau išpildyti paskutinį mano norą – nesitikėjau, kad jis bus išpildytas, bet vis tiek paprašiau, kitokių norų neturėjau. Prašiau, kad mane perkeltų iš rūšio į kamara, kur būtų nors mažytis langelis į lauką. Kad paskutinę savo gyvenimo dieną galėčiau matyti bent mažą lopinėlių dangaus. ... Jie atsakė išpildyti tą norą, pasakė, kad tokia šio kalėjimo tvarka – visi nuteistieji mirti iki pat nuosprendžio įvykdymo yra laikomi rūsyje, kameroje be langų – tokios taisyklės ir jų laužyti negalima. ...

Jeigu mano noras nebuvo išpildytas, tai iš kur tas saulės spindulys, kurį, gulėdamas ant gulto, matau ant lubų? Aš atsikeliu ir atsižrežiu atgal. Matau langą, nediduką, siaurą, pro kurį, net išlaužęs grotas nepralįščiau, jis toks visai mažytis, bet vis dėlto, langas. ... Vadinasi – mane visgi perkėlė į kitą kamara. ...

Ir paskutinę savo gyvenimo dieną aš galiu regėti šviesą.

Skubu prie jos. Pažvelgiu pro langą, bet saulės nesimato. Danguje, kurią galiu aprėpti savo akimis – jos nėra. Tik mėlynas dangus. Nė vieno debesėlio visame danguje, bet ir saulės nėra. Suprantu, ji kitoje pusėje, ten, kur mano žvilgsnis nesiekia. Tada iš kur tas spindulys ant lubų?.. Ne iš karto suvokiu tai. Tiesiog ne iš karto išdrįstu patikėti tuo. kažkas šviečia man... Aš pabandau įžiūrėti – kas, bet langas mažas ir taip aukštai, o ji rėminančios sienos tokios storos, kad nieko, išskyrus dangų, negaliu matyti... Man belieka spėlioti: gal saulę atspindi stiklo šukė, gal metalo lopinėlis arba stogo skarda... Bet tada... saulės atspindys ant lubų ima judėti, pradžioje lėtai, nuo krašto iki krašto, paskui greičiau, dar greičiau, piešdamas įvairias figūras, liaunuosi spėlioti – aš žinau. Žinau, kas šviečia man veidrodėliu. Galbūt tai – netiesa – tik šviesos žaismas. Bet aš tikiu. Paskutinę savo gyvenimo dieną, galbūt paskutinę savo gyvenimo minutę – tikiu. Aš tikiu – tai ji siunčia man saulę.

Paskutinę mano gyvenimo akimirką – tu su manimi, Leta. Sekundę, kai akimirka tampa amžinybe. Akys užsimerkia, bet mato šviesą.

Žvaigždės šviečia tik juodame danguje.

Deimantavičius, Linas

De-115 Akimirka. Romanas/Linas Deimantavičius.– K.: AB „Aušra“, 2006.
135 p.

ISBN 9955-532-58-0

Paslaptingo, intriguojančio siužeto meilės ir mirties istorija.

...Keistomis, mįslingomis aplinkybėmis žūva jauna graži moteris, vardu Leta. Jos vyras – Aimis apkaltinamas žmogžudyste ir nuteisiamas ilgiems kalėjimo metams. Po šešiolikos metų išėjęs į laisvę Aimis tikisi išsiaiškinti visą tiesą apie tragišką žmonos praeitį. Jam lemta atskleisti paslaptį. Ne tik tai... Jo laukia beprotiška staigmena – meilė, apie kurią net nesvajotojo – jam vėl lemta sutikti... Letą... Kas tai? Likimo dovana, stebuklas ar tik šėtono žaidimas?..

UDK 888.2-3

Linas Deimantavičius
AKIMIRKA
Romanas

Redaktorė Birutė Gurskienė
Viršelio dailininkė Ingrida Griciūtė

Užsakymas 1720
Leido ir spausdino AB „Aušra“,
Vytauto pr. 23, LT-44352 Kaunas
ausra@ausra.lt